

Univerzita Karlova v Praze

Pedagogická fakulta

Katedra hudební výchovy

DIPLOMOVÁ PRÁCE

**Hudebně dramatické náměty pro spolupráci mateřské školy
a rodiny**

Musical dramatic suggestions for kindergarten and family cooperation

Bc. Petra Bobková

Vedoucí práce: doc. PaedDr. Miloš Kodejška, CSc.

Studijní program: Pedagogika

Studijní obor: Pedagogika předškolního věku

2016

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma Hudebně dramatické náměty pro spolupráci mateřské školy a rodiny vypracovala pod vedením vedoucího práce samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále prohlašuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze 15. 4. 2016

.....

podpis

PODĚKOVÁNÍ

Děkuji doc. PaedDr. Miloši Kodejškovi, CSc. za odborné vedení a cenné rady, které mi poskytnul během zpracování diplomové práce.

Dále děkuji mateřské škole Světýlko s.r.o. Třebíč za možnost realizovat projekt právě zde a firmě VideoBoS, Dukovanská 845, Třebíč za profesionální videozáznam a střih.

Neméně děkuji své rodině za veškerou podporu.

ABSTRAKT

Diplomová práce poskytne námět na spolupráci mezi mateřskou školou a rodinou v současných životních podmínkách prostřednictvím autorského hudebně dramatického scénáře. Diplomantka částečně využije výsledků své bakalářské práce, které teoreticky, metodicky a prakticky prohloubí. Uskuteční pedagogicko-psychologickou charakteristiku dítěte předškolního věku z pohledu utváření jeho etického profilu a estetického citění, především prostřednictvím projektového vyučování.

Praktickou část bude tvořit autorský scénář, které bude studentka koncipovat jako integraci hudebních, dramatických i výtvarných činností ve tvůrčí spolupráci předškolních dětí, rodičů, prarodičů a dalších spolupracovníků.

Výsledky této práce budou veřejně umělecky realizované. Účinnost tohoto umělecko-estetického záměru diplomantka prověří prostřednictvím analýzy autorského scénáře, dotazníků a rozhovorů s aktéry a s posluchači.

KLÍČOVÁ SLOVA

Autorský scénář, dramatické činnosti, hudební činnosti, charakteristika vnímání, integrativní pedagogika, projektové vyučování, psychické znaky, spolupráce rodiny a mateřské školy.

ABSTRACT

The thesis will provide suggestion for cooperation of a kindergarten and a family in contemporary life conditions by the means of authorial musical dramatic script. The diplomate will partially utilise results of her bachelor's thesis that she will elaborate theoretically, methodically and practically. She will carry out the pedagogical-psychological characteristics of a preschool age child from the point of view of his or her ethical profile and aesthetic feeling creation especially through the medium of project teaching.

The practical part will consist of authorial script that the student will design as an integration of musical, dramatic and artistic activities in a creative cooperation of preschool age children, parents, grandparents and other contributors.

The results of this thesis will be realised artistically and publicly. The diplomate will examine the efficacy of this artistic aesthetic aim by the means of analysis authorial script, surveys and interviews with actors and the audience.

KEY WORDS

Authorial script, dramatic activities, musical activities, musical abilities, characteristics of perception, integrative pedagogy, project teaching, psychological signs, cooperation of family and kindergarten.

OBSAH

Úvod	8
I Teoretická část	10
1. Dítě předškolního věku	10
1.1 Pojem „předškolní věk“	10
1.1 Psychické znaky a charakter vnímání	10
1.2 Funkční systémy mozku	12
2. Sociální podmínky vstupující do vědomí dítěte předškolního věku	14
2.1 Současná rodina a její hudební klima	14
2.2 Aktuální poslání mateřské školy	17
2.3 Spolupráce rodiny a mateřské školy	18
3. Hudební dramatika v předškolním vzdělávání	20
3.1 Kontext hudebně integrativní	20
3.2 Kontext projektově vzdělávací	22
3.3 Průřezová témata s hudebně dramatickým námětem	23
3.4 Integrovaný hudebně dramatický projekt	25
3.5 Spolupráce rodiny a mateřské školy při přípravě projektu	27
II Praktická část	30
4. Ověřování významu hudebně dramatického námětu pro spolupráci mateřské školy a rodiny	30
4.1 Předmět výzkumu	30
4.2 Cíle výzkumu	30
4.3 Metody výzkumu	30
4.4 Výzkumné otázky a jejich vyhodnocení	33
4.4 Organizace výzkumu	33
5. Vyhodnocení výzkumu	38

5.1 Vyhodnocení dotazníkového šetření s návštěvníky projektu	38
5.2 Vyhodnocení rozhovorů s účinkujícími	44
5.3 Analýza autorské koncepce hudebně integrativního scénáře	51
5.4 Reflexe výzkumu	73
6. Metodické závěry do praxe	74
Závěr	76
Seznam použité literatury	77
Seznam použitých informačních zdrojů	80
Seznam příloh	82

Úvod

Diplomová práce Hudebně dramatické náměty pro spolupráci mateřské školy a rodiny ukazuje na způsob, jehož prostřednictvím může být podpořen rozvoj spolupráce těchto dvou institucí. Spolupráce rodiny a mateřské školy v oblasti hudebně dramatické nebývá zcela běžná. Přitom může být velkým užitekem pro rozvoj harmonických vztahů jak pro dítě, rodinu, tak i mateřskou školu.

Práce se zaměřuje na několik teoretických tematických okruhů, jež tvoří teoretický podklad pro část výzkumnou. Úvodním tématem je dítě předškolního věku, v němž se snažíme definovat tento komplikovaný termín, přiblížit psychické vnímání dítěte a jeho mozkové funkční systémy. Následuje kapitola o sociálních podmínkách, jež vstupují do vědomí dítěte. Dotýkají se současné rodiny a jejího hudebního klimatu, aktuálního poslání mateřské školy a spolupráce rodiny a mateřské školy. V závěru se objevuje okruh hudební dramatiky v předškolním vzdělávání, který obsahuje subkapitoly: kontext hudebně integrativní a projektově vzdělávací, integrovaný hudebně dramatický projekt, průřezová témata s hudebně dramatickým námětem a spolupráce rodiny a mateřské školy při přípravě projektu.

Námětem, kterým se snažíme rozvinout spolupráci mateřské školy s rodinou, je dlouhodobý integrativní projekt, jež vrcholí společným veřejným vystoupením u příležitosti oslavy pátého výročí existence mateřské školy Světýlko. Do projektu jsou zapojeny nejen děti navštěvující mateřskou školu, ale i rodiče, sourozenci, prarodiče, absolventi, rodiny absolventů a pedagogický personál mateřské školy. Autorka vytváří integrativní scénář, jež je použit jako podklad pro přípravu projektu a podle něhož je i představení realizováno. Celý projekt je zaznamenán a sestříhán. Výsledkem je videozáznam z hudebně dramatického projektu „Moje malé světýlko“.

Výzkumná část ukáže prostřednictvím dotazníkového šetření s návštěvníky veřejného vystoupení, rozhovorů s aktivními účinkujícími a analýzy autorské koncepce integrativního scénáře, zda se podařilo splnit cíle práce. Diplomová práce si klade především tyto cíle: vytvořit scénář s tématy osobnostních (životních) hodnot; vytvořit video obsahující přípravu, průběh a závěr projektu; prověřit účinnost scénáře; uplatnit tvůrčí invenci v oblasti

estetických aktivit; prakticky naplnit myšlenky integrativní pedagogiky a rozvinout spolupráci mateřské školy s rodinou.

Věříme, že tento hudebně dramatický námět poslouží nejen mateřské škole Světýlko v Třebíči, ale i dalším institucím předškolního věku, jež usilují o harmonickou a úzkou spolupráci rodiny s mateřskou školou.

I Teoretická část

1. Dítě předškolního věku

1.1 Pojem „předškolní věk“

Termín „předškolní“ je komplikovaný a ne vždy jasně srozumitelný. Označuje období věku před začátkem povinné školní docházky a je tedy předstupněm něčeho významného v budoucnosti. Z pohledu vývojové psychologie se nejedná o etapu přechodnou, naopak o etapu významnou. Je to epocha svébytná a samostatná.¹

V komplexnějším pojetí zahrnuje předškolní období věkový rozsah od narození do šesti let, kdy by mělo dítě vstupovat do školního věku. Nejčastěji však bývá chápán jako období od tří do šesti let. V tomto vymezeném čase bývá rodinná výchova rozšířena o výchovu a vzdělávání v mateřské škole. Pokud je vymežován předškolní věk jako období od tří do šesti let, pak je označováno období od narození do tří let za raný předškolní věk.²

„Předškolní věk. Vývojové období dítěte od dovršení 3. roku věku po vstup do školy, tzn. do dovršení 6. roku života. Hlavní činností předškolního dítěte je hra. V tomto věkovém období dítě zpravidla navštěvuje mateřskou školu, která je postupně připravuje na vstup do školy. Základem stále zůstává rodinná výchova, na které mateřská škola staví a která napomáhá dalšímu rozvoji dítěte.“³

1.1 Psychické znaky a charakter vnímání

Psychické znaky a charakter vnímání ovlivňují u dítěte předškolního věku smyslovou percepci, citové zrání a vůli. Lze jimi vysvětlovat mnohé zvláštnosti v chování a jednání. Tyto zvláštnosti vnímání je nutné respektovat při výchově a vzdělávání dítěte.

¹ MATĚJČEK, Zdeněk. *Prvních 6 let ve vývoji a výchově dítěte: normy vývoje a vývojové milníky z pohledu psychologa: základní duševní potřeby dítěte: dítě a lidský svět*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2005, 182 s. Pro rodiče. ISBN 80-247-0870-1.

² KOŤÁTKOVÁ, Soňa. *Dítě a mateřská škola: co by měli rodiče znát, učitelé respektovat a rozvíjet*. 2., rozš. a aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2014, 256 s. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-4435-3.

³ PRŮCHA, Jan, Eliška WALTEROVÁ a Jiří MAREŠ. *Pedagogický slovník*. 6., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Portál, 2009, 395 s. ISBN 978-80-7367-647-6, s. 228.

Mezi základní psychické znaky dítěte předškolního věku řadí Příhoda⁴ následující: synkretismus, konkretismus, eidetismus, prezentismus, topizmus, egocentrismus, zosobňující dynamismus a labilitu chování.

Synkretismus je psychický znak, který ovlivňuje vnímání takovým způsobem, že pokud dítě vnímá celek, vnímá jej globálně, nerozčleněně a není schopno jej analyzovat. Dítě tedy chápe svět jako celistvý a dynamický celek. V běžném režimu dne mateřské školy tedy dítě nerozčleňuje systematické rozložení do elementárních činností a aktivit, ale vnímá pobyt jako celek s jedním motivačním tématem. Úkolem pedagoga v mateřské škole je, aby citlivými zásahy rozrušoval synkretické vnímání. Dítě postupuje od komplexního celku směrem k jednotlivým částem. Tím se začíná probouzet analyticko-syntetické myšlení, jehož rozvoj nastává přibližně ve věku nástupu dítěte do povinné školní docházky.⁵

S vývojovými specifiky myšlení souvisí konkretismus. Myšlení je vázáno na konkrétní objekty. Dítě vnímá objekt přesně tak, jak jej vidí, takže mu zcela splývá myšlenka a konkrétní věc. Převlečenou maminku za anděla dítě nepozná ani podle hlasu, ani podle jinak známých charakteristik. Tento znak je typický pro raný předškolní věk, a tedy v době nástupu do mateřské školy mizí.⁶

Eidetismus nastává tehdy, když dítě s obtížemi rozeznává realitu od svých představ. Dítě si tak uchovává zcela živý a jasný obraz vjemu. Mezi uchovanou představou a reálným vjemem není téměř žádný rozdíl. Možná právě eidetismus je důvod, proč pravidelně poráží ve hře Pexeso dítě předškolního věku dospělého člověka. Eidetismus svého vrcholu dosahuje kolem šestého roku věku a následně pomalu mizí. Může se však uchovat až do dospělosti jako eidetická vložka, kterou se může objevit jak v podobě zrakové, tak sluchové.

Prezentismus se vyznačuje vázaností na přítomnost, na aktuální podobu světa a v koncentraci na přítomný okamžik. Dítě se neorientuje v minulosti ani v budoucnosti, žije přítomností. Postupem času si začíná osvojovat elementární časové pojmy, orientovat se v pravidelném režimu – který by mu měla jak mateřská škola, tak rodina poskytovat, a orientovat se v časové následnosti.

⁴ PŘÍHODA, Václav: *Problematika předškolní výchovy*. SPN, Praha 1966.

⁵ KODEJŠKA, Miloš. *Integrativní hudební výchova dítěte předškolního věku*. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2002, 76 s. ISBN 80-729-0080-3.

⁶ VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie: dětství a dospívání*. Vyd. 2., dopl. a přeprac. Praha: Karolinum, 2014, 531 s. ISBN 978-80-246-2153-1.

Topizmus se dotýká vnímání a chápání prostoru. Souvisí s malou zkušeností, která se rozvíjí prostřednictvím zrakového vnímání a aktivního pohybu. Pro dítě existují jen ty prostory, které jsou provázány s jeho žitím a jednáním.⁷

Egocentrismus je zaměření na sebe sama, na vlastní osobu. Dítěti chybí odlišení mezi psychologickou realitou a objektivním světem reality. Vzniká jako důsledek synkretického a konkrétního vnímání světa. Dítě vyrůstá v malém okruhu lidí a objektů, z něhož vyvozuje, že vše je a funguje jen pro něj. Upřednostňuje sebe a své potřeby nad touhami a potřebami sourozence nebo kamaráda. I hra stejně starých dětí je nejdříve paralelní, tedy probíhající vedle sebe. Později je schopné hrát si a pracovat v menší skupině (ve dvojici, trojici). Vrcholem, a tedy opakem egocentrismu, je spolupráce a kooperace.⁸

Zosobňující dynamismus je znak, jež přisuzuje duševní život neživým objektům. Neživé věci se v rukou dítěte stávají živými a dítě si tak utváří fiktivní obrazy. Slunce, žhavá koule, dostává v kresbě dítěte zářivé paprsky, ale i obličej s očima, nosem a ústy. S objektem nebo rolí se dokáže zcela ztotožnit a do těchto experimentací otiskuje své touhy. Zosobňující dynamismus vrcholí kolem pátého roku a má nezastupitelný přínos v elementárních stadiích hudební výchovy.⁹

Labilita chování je projev, který se objevuje v různých aktivitách, vnímání i v pozornosti. Výrazné střídání nálad je typické pro útlý věk, kdy pláč střídá úsměv. Naštěstí stejně rychlý jako je přechod nálad, je i rychlost zapomínání zážitků.

1.2 Funkční systémy mozku

Funkční systém lidského mozku lze chápat velmi široce. Spadá sem smyslová percepce a poznávání, paměť, složité pohyby (praxie), rozhodování, jazyk a řeč. Některé systémy má člověk společné se zvířaty, jiné jsou považovány za specificky lidské. Počet funkčních systémů mozku není přesně znám.¹⁰

Sluchová kůra je propojena s ostatními částmi mozku, především s kůrou přední části čelních laloků. Toto propojení umožňuje pohyb očí směrem ke zdroji zvuku a zpracování

⁷ KODEJŠKA, Miloš. *Integrativní hudební výchova dítěte předškolního věku*. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2002, 76 s. ISBN 80-729-0080-3.

⁸ MERTIN, Václav a Ilona GILLERNOVÁ. *Psychologie pro učitelky mateřské školy*. 2., rozš. a přeprac. vyd. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-627-8.

⁹ THOROVÁ, Kateřina. *Vývojová psychologie: proměny lidské psychiky od početí po smrt*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0714-6.

¹⁰ KOUKOLÍK, František. *Mozek a jeho duše*. 4., rozš. a přeprac. vyd. Praha: Galén, c2014. Makropulos. ISBN 978-80-7492-069-1.

sluchových podnětů v pracovní paměti. Poslouchání melodií v porovnání s nasloucháním nehudebních zvuků aktivuje pravý horní spánkový závit a pravou týlní kůru. Rozlišování výšky tónů ve srovnání s pasivním posloucháním aktivuje pravý čelní lalok a zároveň tlumí levou sluchovou kůru. A cílená nutnost zapamatovat si část melodie v komparaci s pasivním poslechem aktivuje pravý čelní a spánkový lalok.¹¹

Mozek prochází obdobím rychlého nervového vývoje po porodu a tak pokračuje i v prvních letech života. Během této doby vznikají nervové spoje rychleji než kdykoliv jindy v životě. Později se začínají opěrné a nejčastěji používané nervové spoje prořezávat a stávají se základem pro chápání hudby. To však neznamená, že se nelze naučit hudbě v dospělosti. Konstrukční prvky jsou začleněny v mozku od dob vnímání hudby v dětství.¹²

Hudba způsobuje v lidském mozku strukturální a funkční změny. Mozky hudebně založených jedinců prokazují speciální znaky. Psychická aktivita jedince i aktivita periferních částí systému mohou měnit charakter systému řídicího. V praxi si můžeme představit dítě aktivně hrající na hudební nástroj, které prodělává adaptační změny přestavbou periferních částí těla i centrálního nervového systému. Znamená to, že funkce, ke které je orgán používán, se vlivem opakovaného cvičení formuje a příslušná funkční oblast mozku postupně zvětšuje. Zvětšuje se vlivem přizpůsobování elektrizované činnosti, zvýšeným prokrvováním, vytvářením propojení a myelinizací neuronů.¹³

V praxi hudební výchovy se tyto změny projevují hudebním vnímáním, naučením, zapamatováním a automatizací auditivně senzomotorických stereotypů, jež směřují k bohatšímu propojení smyslů a zvýšení výkonu. Watson¹⁴ jmenuje hlavní změny v mozku, k nimž dochází u aktivních muzikantů. Jedná se o vzrůst neuronů šedé hmoty až o třetinu, vzrůst sluchového centra se zvýrazněnou asymetrií na levé straně, zvětšuje se primární sensorická a motorická kůra velkého mozku pro oblast trénované části těla, úzké propojení pravé a levé hemisféry (především v přední části) a rovnovážné centrum koriguje impulzy a koordinaci pohybů.¹⁵

¹¹ KOUKOLÍK, František. *Mozek a jeho duše*. 4., rozš. a přeprac. vyd. Praha: Galén, c2014. Makropulos. ISBN 978-80-7492-069-1.

¹² LEVITIN, Daniel L. *This is your brain on music the science of a human obsession*. New York: Plume, 2007. ISBN 0786584041.

¹³ VENCEL, Miroslav. *Hudební fyziologie, ergonomie a fyzioterapie v podpoře zdraví, prevenci a terapii profesionálních postižení pohybového aparátu hudebníků a jejich využití v hudební pedagogice*. Praha, 2015. Disertační práce. Univerzita Karlova v Praze. Vedoucí práce PaedDr. Alena Tichá, Ph.D.

¹⁴ WATSON, Alan H. *The biology of musical performance and performance-related injury*. Lanham, Md.: Scarecrow Press, 2009. ISBN 0810863758.

¹⁵ SACKS, Oliver. *Musicophilia: příběhy o vlivu hudby na lidský mozek*. Vyd. 1. Praha: Dybbuk, 2009. ISBN 978-80-86862-92-7.

2. Sociální podmínky vstupující do vědomí dítěte předškolního věku

K základním činitelům, které jsou součástí utváření osobnosti dítěte v předškolním věku, patří především rodina, pedagogové a vrstevníci. Všichni jsou pro dítě bezprostředně důležití.

Výchova a vzdělávání v rodině a mateřské škole je významným a základním společenským procesem. Z pohledu cíle je procesem socializace, z hlediska obsahu procesem akulturace a z úhlu dítěte procesem personalizace. Tyto instituce stimulují a ulehčují socializaci dítěte, zprostředkovávají generalizované kulturní obsahy společensko-historické zkušenosti lidstva, pomáhají dítěti v osvojování postojů, vlastností a očekávaných způsobů chování.¹⁶

2.1 Současná rodina a její hudební klima

2.1.1 Současná rodina

Současná rodina má pro dítě stále velký význam stejně jako v historii. Stojí u zrodu jeho osobnosti, utváří mu domov a poskytuje bezpečí.¹⁷

„Současná rodina je zpravidla označována několika pojmy, které nám dobře přiblíží její základní znaky/rysy. Je to rodina: nukleární neboli jádrová, manželská, dvougenerační, intimně vztahová, nebo též rodina centrální vztahové zóny a privátní individualizace.“¹⁸

Zmíněné znaky mají k sobě blízko a propojují se. Jádrovou, neboli nukleární rodinu tvoří několik lidí sdílejících niterné soužití. Toto nitro tvoří dvojice partnerů/manželů, kteří jsou zároveň otcem a matkou dětí. Rodina složená z rodičů a generace dětí se nazývá rodinou dvougenerační. Nukleární rodina funguje jako soukromý prostor, je tedy intimně vztahová. Privátní individualizace umožňuje rodině vymanění z historických závazků, tradic

¹⁶ ONDRUŠKOVÁ, Ivica. *Celostný rozvoj osobnosti dieťaťa predškolského veku*. Predškolská výchova. Bratislava: REZILIENCIA, s.r.o., 2009, 63(4): s. 7-11. ISSN 0032-7220.

¹⁷ HELUS, Zdeněk. *Dítě v osobnostním pojetí: obrat k dítěti jako výzva a úkol pro učitele i rodiče*. 2., přeprac. a rozš. vyd. Praha: Portál, 2009, 286 s. Pedagogická praxe. ISBN 978-807-3676-285.

¹⁸ HELUS, Zdeněk. *Sociální psychologie pro pedagogy*. 2., přepracované a doplněné vydání. Praha: Grada, 2015. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-4674-6.

a profesních předurčeností a přináší možnost rozhodovat se, volit a nést následky svých voleb. Přináší s sebou ale i rizika, proto do života lidí zasahuje společenská kontrola.¹⁹

Rodina přetrvává ve své funkci a významu. Prodlává ale důležité změny pod vlivem výchovných dopadů krize rodiny: Dlouhodobě klesá sňatečnost, jehož příčinou je racionálnější přístup při zakládání rodiny, nebo sňatek není považován jako nutná podmínka pro založení rodiny. Polovina uzavřených manželství končí rozvodem.²⁰ Rozvedení rodiče hledají nové partnery, uzavírají nová manželství nebo dítě vyrůstá v rodině neúplné s jedním z rodičů. Také věk, ve kterém páry vstupují do manželství, se zvyšuje. V souvislosti s oddalováním založení rodiny je nutné zmínit růst v kariéře a zvyšující se úroveň vzdělání rodičů, což je sice příznivý jev, ale jeho důsledkem je pokles porodnosti. Pokles porodnosti je příčina, kvůli které je méně praceschopných nuceno zabezpečovat lidi v postproduktivním věku a objevuje se tak nutnost přijímat imigranty jako kompenzaci.²¹

Ženy touží po kariéře stejně jako muži, usilují o vysoké vzdělání, vstupují do zaměstnání a chtějí být ekonomicky soběstačné. Podobné požadavky jsou kladeny i na děti, do kterých rodiče projektují vlastní ambice a představy. Dokonce platí, že čím bohatší a vzdělanější rodiče, tím nákladnější péče o děti – také proto jsou děti chápány jako ty, kdo přináší omezení nebo velké ekonomické zatížení. Hodnota dětí je zpochybňována také možnostmi nežádoucí nemoci, vlastností, působení problémů, vytvoření ostudy.²²

Rodina neuspokojuje pouze hmotné potřeby, ale harmonizuje i tělesnou, duševní a duchovní sféru. Objevující se deficity výchovných dopadů krize rodiny vedou k osobnostní disharmonii. Umění v průniku s emocionalitou působí cit a utváří smysl pro krásu. Krása bojuje proti absenci citu a harmonicky působí na osobnost.²³

2.1.2 Hudební klima v rodině

Hudba má pozitivní vliv na optimální rozvoj hudebního vědomí dítěte, obohacuje představy, podporuje cítění a posiluje mezilidské vztahy. Emocionalita podpořena hudbou

¹⁹ HELUS, Zdeněk. *Sociální psychologie pro pedagogy*. 2., přepracované a doplněné vydání. Praha: Grada, 2015. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-4674-6.

²⁰ Rozvodovost. *Český statistický úřad* [online]. Praha, 2015, 26. 1. 2015 [cit. 2015-12-04]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/rozvodovost>.

²¹ OPRAVILOVÁ, Eva. *Předškolní pedagogika*. Vyd. 2. opr. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2002, 40 s. Studijní texty pro distanční studium. ISBN 80-708-3656-3.

²² HELUS, Zdeněk. *Dítě v osobnostním pojetí: obrat k dítěti jako výzva a úkol pro učitele i rodiče*. 2., přeprac. a rozš. vyd. Praha: Portál, 2009, 286 s. Pedagogická praxe. ISBN 978-807-3676-285.

²³ KODEJŠKA, Miloš. *Hudební výchova dětí předškolního věku. II. Hudební prostředí v rodině a mateřské škole*. Praha: Karolinum 1991, ISBN: 80-7066-488-6.

má podstatný úkol v součinnosti s myšlenkovými operacemi, temperamentem a charakterem. Hudební schopnosti se rozvíjejí dokonce dříve, než se projevují schopnosti rozumové a intelektové. Proto je podpora rozvoje hudebních schopností podstatná i z hlediska všeobecného vývoje. Kvalita hudebního vědomí je tedy ovlivněna úrovní rozvoje hudebních schopností. Aby měla hudba skutečně pozitivní vliv, je zásadní, aby byla umělecky hodnotná. Projevy kvalitní hudební výchovy v rodině jsou tyto dovednosti: uvědomělý poslech hudby, kultivovaný zpěv, hudebně pohybová činnost a hra na dětské hudební nástroje.

Už v neútlejším dětství se nachází počátek utváření vztahu k hudbě. A vzhledem k tomu, že dítě tráví rané dětství v rodině, je potřebné, aby mu právě rodina poskytovala základy hudební výchovy a vytvářela podnětné prostředí pro rozvoj základních hudebních schopností. Od narození má dítě k matce vytvořeno pevné citové pouto. Matka dítěti poskytuje intimní atmosféru, jež podporuje dítě k experimentacím prostřednictvím hudebních činností. Zvláště zpěv matky vhodných dětských písní a ukolébavek má významný účinek: uklidňuje dítě a dává mu pocit bezpečí. Společný zpěv v rodině je velmi cenný a je kladen požadavek na kvalitu intonačně čistého zpěvu alespoň jednoho z rodičů. Reprodukovaná hudba z komunikačních prostředků není vhodná, protože se v ní dítě hůře orientuje. Za to se doporučují návštěvy vhodných hudebních programů pro rodiče s dětmi. Usměrňovat zpěv, doprovázet jej nebo doprovázet pohyb lze pomocí hudebních nástrojů, jež by v rodině neměly chybět. Instrumentální hra rodinných příslušníků probouzí v dítěti touhu se jim podobat, a tak je vhodné mu poskytnout jednoduchý rytmický a později třeba i melodický hudební nástroj z Orffova instrumentáře. Společnou aktivitou v rodině může být i hudebně pohybový projev v podobě improvizace, dramatizace nebo tanečku. Platí tedy, že hudební činnosti se upevňují a hudební schopnosti rozvíjí, pokud je dítěti poskytováno prostředí, v němž se může plně hudebně realizovat.²⁴

Pokud dochází v raném období k nedostatku uspokojování citových potřeb, může docházet až k citové deprivaci, která přináší emoční nezralost a ochabuje motivaci k pěveckým experimentům, jež jsou nezbytné k hudebnímu rozvoji. Stejně tak vysoká zaměstnanost rodičů, hon za kariérou či koníčky, pohodlnost, neangažovanost prarodičů nebo vědomé podceňování předškolní výchovy způsobují neuspokojování citových potřeb a to, že dítě přichází do mateřské školy, popř. základní školy hudebně nerozvinuté. Hudební

²⁴ KODEJŠKA, Miloš. *Hudební výchova dětí předškolního věku. II. Hudební prostředí v rodině a mateřské škole*. Praha: Karolinum 1991, ISBN: 80-7066-488-6.

umění a cit jdou tedy, jak již bylo zmíněno výše, ruku v ruce k utváření smyslu pro krásu, která harmonicky působí na osobnostní rozvoj a zdravý psychický a sociální vývoj dítěte.²⁵

2.2 Aktuální poslání mateřské školy

V mateřských školách je uplatňován osobnostně orientovaný model v duchu humanismu a demokracie, který nepřehlíží přínosné zkušenosti z tradice české mateřské školy, který si je vědom nebezpečí plynoucího z volného přístupu a nesprávně vykládané svobody dítěte a který si uvědomuje úskalí nekritického přejímání zahraničních modelů. Charakteristikou osobnostně orientovaného pojetí je humanismus, otevřený vztah k rodině a vzdělávání dítěte, princip individualizace a alternativnosti, důraz na situační učení a rozvoj komunikativních schopností, podpora samostatnosti a tvořivosti.²⁶

Úlohou mateřské školy je doplňovat rodinnou výchovu a v úzké spolupráci s rodinou zprostředkovávat prostředí s rozmanitými a přiměřenými podněty pro aktivní rozvoj a učení. V rámci osobnostně orientovaného modelu škola uznává dominantní roli rodiny, a proto se spolupráci otvírá, usiluje o partnerství a spoluúčast rodičů.²⁷

Mateřská škola by měla smysluplně obohacovat každodenní vzdělávací program dítěte a během jeho docházky mu poskytovat odbornou péči. Aby byl pobyt v mateřské škole pro dítě radostí, dobrou zkušeností a pevným základem do jeho života a dalšího vzdělávání, měla by mateřská škola usilovat o promyšlené, odborné a cílevědomé vzdělávací kroky založené na kvalitních lidských i společenských hodnotách. Měla by také rozvíjet osobnost, tělesný rozvoj, zdraví a spokojenost, napomáhat v porozumění okolního světa, motivovat k učení a poznávání, učit žít ve společnosti a přibližovat kulturní hodnoty.²⁸

Podstatným úkolem je snaha o vytváření předpokladů pro následující vzdělávání takovým způsobem, že se maximálně podporují individuální možnosti jedince a je mu tak umožněno dosažení přiměřené úrovně. Mateřská škola se maximálně přizpůsobuje

²⁵ SEDLÁK, František; VÁŇOVÁ, Hana. *Hudební psychologie pro učitele*. Vydání druhé, přepr. a rozš. Vydání. Praha: 2013. ISBN 9788024623030.

²⁶ OPRAVILOVÁ, Eva a Vladimíra GEBHARTOVÁ. *Rok v mateřské škole: učebnice pro pedagogické obory středních, vyšších a vysokých škol*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2011. Kurikulum předškolní výchovy. ISBN 978-80-7367-703-9.

²⁷ *Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání* [online]. Praha: Výzkumný ústav pedagogický v Praze, 2006. 48 s. [cit. 2016-03-05]. ISBN: 80-87000-00-5. Dostupné z: http://www.vuppraha.cz/wp-content/uploads/2009/12/RVP_PV-2004.pdf.

²⁸ *Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání* [online]. Praha: Výzkumný ústav pedagogický v Praze, 2006. 48 s. [cit. 2016-03-05]. ISBN: 80-87000-00-5. Dostupné z: http://www.vuppraha.cz/wp-content/uploads/2009/12/RVP_PV-2004.pdf.

vývojovým, kognitivním, sociálním a emocionálním potřebám dítěte a respektuje vývojová specifika. Vzdělávání je tedy vázáno na individuální potřeby a možnosti, kterým pedagogové věnují pravidelnou pozornost a sledují tak rozvojové i vzdělávací pokroky. Dítě je stimulováno, motivováno a citlivě podněcováno k úsilí, aby dosáhlo pokroků vzhledem k jeho optimálním možnostem, a aby se cítilo uznávané.²⁹

Vzhledem ke každodenní a dlouhodobé návštěvě mateřské školy dítěte a jeho rodiny může plnit i úkol diagnostický. Na základě znalosti aktuální dosažené úrovně a dalších možností mu poskytuje včasnou speciálně pedagogickou péči.³⁰

2.3 Spolupráce rodiny a mateřské školy

Významný faktor, který podporuje efektivitu vzdělávání a harmonický rozvoj osobnosti dítěte je spolupráce mateřské školy s rodinou. Mezi rodiči a pedagogy by měla fungovat pozitivní partnerská spolupráce.

Pro vznik a udržování dobrých vztahů a spolupráce mezi rodinou a mateřskou školou, je nutná otevřenost, akceptace, empatie, trpělivost, vytrvalost a vlídnost z obou stran. Existují však různí lidé s různými vlastnostmi, a tak i míra sympatií může být různorodá. Stejně tak ne vždy rodiče projevují zájem o účast na akcích školy z důvodu obav z neznámých rodičů, pedagogického personálu, školního prostředí či kritického pohledu na jejich výchovu. Pedagogové by v takových situacích měli respektovat úlohu rodičů, stejně jako by rodiče měli respektovat postavení učitele. Neustále ale platí zaujmutí vstřícného a přijímacího postoje bez kritiky a hodnocení druhé strany. Pro vytváření kvalitních společných vztahů jsou doporučovány tzv. nedirektivní přístupy (např. autenticita, akceptace, empatie, naslouchání). Ty vychází z humanistické psychologie a pedagogiky, jež směřuje k přirozené a méně násilné výchově, autenticitě a seberealizaci jedince. Vztah je méně direktivní, více respektující a chápající.³¹

Už před rokem 1989 nacházíme v programech práce požadavky na spolupráci mateřské školy s rodinou. Ve skutečnosti měli rodiče vymezené prostory, kam mohou vstupovat. Do tříd dětí se dostali pouze při rodičovské schůzce nebo besídce dětí. Současné

²⁹ MERTIN, Václav a Ilona GILLERNOVÁ. (eds.). *Psychologie pro učitelky mateřské školy*. 2., rozš. a přeprac. vyd. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-627-8.

³⁰ ZELINKOVÁ, Olga. *Pedagogická diagnostika a individuální vzdělávací program: [nástroje pro prevenci, nápravu a integraci]*. Vyd. 3. Praha: Portál, 2011. Pedagogická praxe (Portál). ISBN 978-80-262-0044-4.

³¹ MERTIN, Václav a Ilona GILLERNOVÁ. (eds.). *Psychologie pro učitelky mateřské školy*. 2., rozš. a přeprac. vyd. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-627-8.

snahy jsou rozsáhlejšího charakteru. Nejklasičtějšími setkáními bývají rodičovské schůzky, dny otevřených dveří, hodiny určené ke konzultaci, besídky a vystoupení. Současná mateřská škola však nabízí rodinám různorodé formy a strategie spolupráce zapojení. Kterou rodina upřednostní a zvolí, je už jen na nich.³²

Spolupráce rodiny (mluvíme-li o rodině, máme na mysli nejen rodiče a dítě navštěvující mateřskou školu, ale i jejich další potomky, popř. prarodiče a další rodinné příslušníky) a mateřské školy může mít tedy mnoho podob. Kromě zmíněných rodičovských setkání, konzultací, besídek a vystoupení, může být rodinám umožněno účastnit se dění ve třídě a v celé mateřské škole. Rodiče smí vstupovat do třídy, v adaptační fázi smí dokonce s dítětem v mateřské škole pobývat. Rodiny dostávají také možnost spolu s dětmi se zúčastnit výletů, exkurzí, neformálních setkání a tradičních akcí. Pořádaných akcí se nemusí účastnit jen pasivně; ideálem je aktivní zapojení, případně samostatné plánování, připravování a organizování.³³

Základem dobré spolupráce je komunikace rodičů a pedagogů. Za nejefektivnější dialog se považuje osobní kontakt a přímá komunikace, kdy je kromě zvukového kódu vnímána i mimika, gestikulace a intonace hlasu řeči. V prostorách mateřské školy lze k nepřímé komunikaci využít nástěnky s letáky, brožurami, fotkami a pozvánkami. Komunikace může probíhat i prostřednictvím moderních technologií – mobilních telefonů, e-mailových zpráv, SMS zpráv, facebookových skupin, online Google-dokumentů nebo webu mateřské školy.³⁴

Spolupráce by měla spočívat i v pravidelném informování ohledně individuálních pokroků v rozvoji dítěte prostřednictvím pedagogické diagnostiky a ve společném hledání řešení případných problémů. Pedagogové mohou nabízet také poradenství v otázkách dotýkajících se výchovy a vzdělávání dětí v předškolním období.³⁵

V neposlední řadě by měla mateřská škola umožňovat rodičům podílet se na tvorbě školního kurikula, vznášet připomínky přímo nebo prostřednictvím „schránky důvěry“ a hodnotit je.

³² KOŤÁTKOVÁ, Soňa. *Dítě a mateřská škola: co by měli rodiče znát, učitelé respektovat a rozvíjet*. 2., rozš. a aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2014, 256 s. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-4435-3.

³³ SUCHÁNKOVÁ, Eliška. *Předškolní vzdělávání a jeho význam pro rozvoj jazyka a řeči*. Vyd. 1. Praha: Hnutí R, 2011. ISBN 978-80-86798-14-1.

³⁴ LAŽOVÁ, Ladislava. *Mateřská škola komunikuje s rodiči: výměna informací, řešení problémů*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0378-0.

³⁵ ŠMELOVÁ, Eva. *Mateřská škola a její učitelé v podmínkách společenských změn: teorie a praxe II*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2006. ISBN 80-244-1373-6.

3. Hudební dramatika v předškolním vzdělávání

Propojení hudební a dramatické výchovy v předškolním vzdělávání je zcela přirozené. Nejčastěji se s takovým průnikem lze setkat v podobě školních besídek, veřejných představení a rozmanitých projektů, do kterých se mohou zapojit rodiče a další rodinní příslušníci. V těchto besídkách, představeních a projektech se uplatňují různé umělecké i mimoumělecké předměty, jež se vzájemně doplňují a propojují a vzniká tak integrativní celek. Tyto průniky jsou pro děti předškolního věku ideální, protože vychází vstříc jejich nerozčleněnému vnímání.

Proto se v následujících subkapitolách budeme věnovat hudební dramatice v předškolním vzdělávání v kontextu hudebně integrativním, projektově vzdělávacím a průniku těchto kontextů – integrovanému hudebně dramatickému projektu. Pohlédneme do průřezových témat Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání, které úzce souvisí s projektováním a integrativitou. A v závěru kapitoly se zaměříme na spolupráci rodiny s mateřskou školou při přípravě projektu.

3.1 Kontext hudebně integrativní

Od šedesátých let se poměrně rychle začala vyvíjet integrativní hudební pedagogika a polyestetická výchova v čele s Wolfgangem Roscherem. Snahy Roschera a dalších pedagogů a umělců se promítlo do organizační struktury v podobě Institutu pro integrativní hudební pedagogiku a polyestetickou výchovu³⁶ na salcburském Mozarteu.³⁷

Integrativní hudební pedagogika je souborem hudebně-praktických činností, které se dle potřeby a vhodnosti začleňují a propojují, aniž by ztrácely relativní samostatnost v metodickém a uměleckém vyjádření. Hudba je tedy rovnocenným partnerem pro další umělecké (literatura, pohyb, výtvarné umění apod.) i neumělecké obory. Jako celek je součástí polyestetické výchovy, která je integrací uměleckých aktivit v praxi.³⁸

³⁶ *Mozarteum: Universität Mozarteum Salzburg* [online]. Salzburg [cit. 2016-03-17]. Dostupné z: www.uni-mozarteum.at.

³⁷ ROSCHER, hrsg. von Wolfgang. *Integrative Musikpädagogik*. Wilhelmshaven: Heinrichshofen, 1984. ISBN 37-959-0351-3.

³⁸ *Teorie a praxe hudební výchovy II: sborník příspěvků z konference českých a slovenských doktorandů a pedagogů hudebního vzdělávání v Praze v roce 2009* Praha: Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta. ISBN 978-80-7290-422-8.

Integrativní hudební pedagogika se realizuje v těchto aspektech: percepce a apercpece (vnímání a poznání hudebního materiálu), prezentace (realizace hudby), hudební imaginace (improvizace, kompozice), komunikace (hudba jako dialog), hodnocení (estetické hodnocení), selekce (výběr a začleňování do vlastního života). Hudebně integrativní pedagogika se snaží hledat vztah mezi uměním – estetickým a životem dítěte. Proto je třeba upozornit na výzvu příbuzného pojmu „integrita“, který z latinského překladu hlásá celistvost a neporušenost. Tento výraz nabádá, aby při úsilí o integraci esteticko-výchovných přístupů docházelo k poznání celistvosti okolního světa, komplexnosti lidské osoby a světa hudby, ale také uvědomování holistického vnímání světa dítětem.³⁹

Právě pro dítě předškolního věku je typické pronikání různých uměleckých postupů, které kráčí ruku v ruce se synkretickým vnímáním. K rozrušování synkretizmu a postupného nástupu analyticko-syntetického myšlení dochází v době kolem přechodu z mateřské školy do základní školy viz *1.1 Psychické znaky a charakter vnímání*. Tohoto přechodného období lze využít zaměřením na jednu z oblastí, ke které je třeba ale stále hledat umělecké i mimoumělecké průniky, další souvislosti a vztahy transponovatelné alespoň z části z jedné oblasti lidského myšlení, cítění a konání do oblastí jiných. K rozrušování synkretizmu musí docházet s velkým citem, aby nebyla narušena duševní a tělesná vyrovnanost dítěte.⁴⁰

Cílem hudebně dramatických projektů a hudebně integrativní pedagogiky není připravovat dítě na hudební kariéru, ale formovat ho, rozvíjet fantazii a tvořivost, podporovat emocionalitu a utvářet vztah k hodnotám. Hudební pedagogika a výchova by měla dětem předávat klíč k hudbě, nikoli přímočaře obsah jedné hudební skříňky.⁴¹

Soustředění hudebně integrativní pedagogiky je zaměřeno nejen na konkrétní práci s dětmi, kdy se něčemu učí (hrát na nástroj, zpívat, recitovat, tancovat), ale i na využívání tvořivých metod práce. Jednou z metod hudebně integrativní pedagogiky je projektové vyučování, které lze realizovat formou vytváření smysluplných a programově sjednocených projektů a celků, jež vyžadují oborovou i mezioborovou spolupráci.⁴²

³⁹ POLEDŇÁK, Ivan. *Hudebně pedagogické invence: výbor ze studií a statí k hudební pedagogice a výchově*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, 2005. ISBN 80-7290-229-6.

⁴⁰ KODEJŠKA, Miloš. *Integrativní hudební výchova dítěte předškolního věku*. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2002, 76 s. ISBN 80-729-0080-3

⁴¹ DRÁBEK, Václav. *Integrativní hudební pedagogika a polyestetická výchova: Sborník zahraničních studií a referátů z konferencí*. Praha: Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy, 1995. ISSN 0862-4461.

⁴² ČUNDERLÍKOVÁ, Eva; HATRÍK, Juraj. *Kapitoly z integratívnej umeleckej pedagogiky a didaktiky* [online]. 1. Bratislava: Metodicko-pedagogické centrum v Bratislave, 2002 [cit. 2016-02-24]. ISBN 978-80-8052-412-8. Dostupné z: http://www.mpc-edu.sk/library/files/cunderlikova_web.pdf.

3.2 Kontext projektově vzdělávací

Moderní koncepce vyučovacího procesu vstupují i do pedagogiky a didaktiky. Kromě kooperativního vyučování, problémového vyučování, systému dokonalého osvojení učiva (mastery learning), globální výchovy, konstruktivismu apod. zmiňuje Turek⁴³ i projektové vyučování. Kořeny projektového vyučování se objevují na počátku 20. století u amerických pedagogů Deweyho⁴⁴ a Kilpatricka⁴⁵.

Projektové vyučování je založeno na metodě, jež na vysokém stupni integruje učivo jednotlivých předmětů do jedné činnosti s maximálním přiblížením k reálnému životu. Jedná se o komplexní metodu, která integruje i různé metody a formy práce. Realizace projektové metody výuky může probíhat v podobě integrovaných bloků, praktických problémů nebo činností, které vedou k vytvoření nějakého produktu.⁴⁶

Vizí realizace projektové metody výuky je konečný produkt dětské činnosti, jako je například vytvoření školní galerie, vypěstování mrkve na školní zahradě, vytvoření triček s logem školky, veřejné vystoupení apod.⁴⁷

Tematická výuka se dá dobře aplikovat prostřednictvím integrovaného přístupu především na 1. stupni základní školy a v mateřské škole. Dochází k integraci vzdělávacího obsahu a propojování uměleckých a mimouměleckých témat. V mateřské škole vzniká řada zajímavých projektů hlavně v rámci rozmanitých tematických okruhů. Bohužel esteticko-umělecká podoba je zastoupená jen sporadicky. Nejčastěji je tato oblast využita na vystoupeních a představeních při různých příležitostech (vánoční besídka, vystoupení k svátku matek).⁴⁸

„V předškolním vzdělávání je třeba uplatňovat integrovaný přístup. Vzdělávání by mělo probíhat na základě integrovaných bloků, které nerozlišují „vzdělávací oblasti“ či „složky“, ale které nabízejí dítěti vzdělávací obsah v přirozených souvislostech, vazbách a vztazích. Obsah bloků by měl vycházet ze života dítěte, být pro ně smysluplný, zajímavý

⁴³ TUREK, Ivan. *Didaktika*. 1. vyd. Bratislava: Iura Edition, 2008. Ekonómia. ISBN 978-80-8078-198-9.

⁴⁴ DEWEY, John. *Experience & education*. 1st. ed. New York: Touchstone, 1997. ISBN 9780684838281.

⁴⁵ KNOLL, Michael. *“I Had Made a Mistake”: William H. Kilpatrick and the Project Method*. Teachers College Record, Columbia University: 2012. 114, 2. vydání, 45 s.

⁴⁶ PRŮCHA, Jan, Eliška WALTEROVÁ a Jiří MAREŠ. *Pedagogický slovník*. 6., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Portál, 2009, 395 s. ISBN 978-80-7367-647-6, s. 228.

⁴⁷ PRÁŠILOVÁ, Michaela. *Projektování v mateřské škole*. 1. vyd. V Olomouci: Hanex, 2004. ISBN 80-85783-44-4.

⁴⁸ BALCÁROVÁ, Božena. *Hudobná rozprávka: Časť 1. Predškolská výchova*. Bratislava: REZILIENCIA, s.r.o., 2014, 68(1): s. 1-4. ISSN 0032-7220.

*a užitečný. Realizace takovýchto bloků poskytuje dítěti širokou škálu různých aktivit a nabízí mu hlubší prožitek. Dítě tak nezískává jen izolované poznatky či jednoduché dovednosti, získaná zkušenost je komplexnější a stává se pro dítě snáze uchopitelnou a prakticky využitelnou. Dítě může získávat skutečné činnostní výstupy - kompetence.*⁴⁹

Projektování se stalo jednou z cest jak realizovat otevřenou výuku, která překračuje hranice školy směrem ke každodennímu životu. Projektové vyučování a její neoddelitelné integrované vzdělávání jsou cestou k naplňování celostního vnímání dětí (synkretickému vnímání světa). Výsledný projekt je autentický, ukazuje originalitu a tvořivost učitele. Má silný tvořivý potenciál, učitel musí být flexibilní a reagovat na stav a náladu dětí. Projektové vyučování nevyhnutelně spojuje s projektovou metodou, která je komplexní, využívá různé metody a integruje je. Při projektování se děti učí prostřednictvím vlastních zkušeností a činností. Základními znaky projektového vyučování jsou kooperace, tvořivost a samostatnost, které zasahují do celé osobnosti dítěte a rozvíjí sociální citění, kritické myšlení a estetické citění.⁵⁰

3.3 Průřezová témata s hudebně dramatickým námětem

Vzdělávací obsah Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání⁵¹ (dále jen RVP PV) slouží pedagogovi pro přípravu vlastní vzdělávací nabídky v podobě, jaké ji bude dětem předkládat – v integrovaných blocích. Integrované bloky by měly integrovat všechny vzdělávací oblasti RVP PV (Dítě a jeho tělo, Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý, Dítě a společnost, Dítě a svět). Tyto bloky jsou tedy vzhledem k těmto oblastem průřezové a mohou mít podobu tematických celků, programů nebo projektů s různým časovým rozsahem. Obsah bloků by měl rozvíjet intelektové i praktické schopnosti a dovednosti, prohlubovat poznání a obohacovat zkušenosti. Zaměření by mělo vycházet z potřeb dítěte a z blízkých činností využitelných v reálném životě, jež mu pomáhají chápat a orientovat se ve světě. Integrované bloky se vzájemně prolínají, doplňují a přechází plynule jeden do druhého. Nejlepší výsledky se objevují při příležitostech, kdy se dítě setkává se

⁴⁹ *Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání* [online]. Praha: Výzkumný ústav pedagogický v Praze, 2006. 48 s. [cit. 2016-03-05]. ISBN: 80-87000-00-5. Dostupné z: http://www.vuppraha.cz/wp-content/uploads/2009/12/RVP_PV-2004.pdf.

⁵⁰ KRATOCHVÍLOVÁ, Jana. *Teorie a praxe projektové výuky*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2006. ISBN 80-210-4142-0.

⁵¹ *Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání* [online]. Praha: Výzkumný ústav pedagogický v Praze, 2006. 48 s. [cit. 2016-03-05]. ISBN: 80-87000-00-5. Dostupné z: http://www.vuppraha.cz/wp-content/uploads/2009/12/RVP_PV-2004.pdf.

stejným obsahem i v reálném světě v neplánovaných přirozených logických vztazích a životních souvislostech.⁵²

Průřezová témata jsou tedy témata, jež jdou napříč všemi oblastmi a v různé míře integrují další prvky, činnosti a hry. A tak pokud se chceme zaměřit pouze na nějaké konkrétní průřezové téma, přesto jej objevíme v různé míře v každé ze vzdělávací oblasti RVP PV. Průřezová témata s hudebně dramatickým námětem tedy také. Pro každou z oblastí jmenujeme některé z možných hudebně dramatických námětů využitelných v integrovaných celcích, projektech a programech.

3.3.1 Dítě a jeho tělo

Ze vzdělávací oblasti Dítě a jeho tělo do integrativního projektu pronikají různé lokomoční (chůze, běh, skoky, poskoky) i nelokomoční pohybové činnosti (změny polohy těla na místě) a činnosti manipulativní (předměty, pomůcky, nástroje, hudební nástroje). Zasahují sem i zdravotně zaměřené činnosti podporující rozvoj dechu, činnosti relaxační a uvolňující zajišťující zdravou atmosféru a duševní klid. V neposlední řadě také činnosti rozvíjející smyslovou percepci.

3.3.2 Dítě a jeho psychika

Oblast Dítě a jeho psychika zahrnuje tři podoblasti: Jazyk a řeč, Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace, Sebepojetí, city a vůle. Hudebně dramatické náměty z podoblasti Jazyk a řeč mohou obsahovat artikulační, sluchové, řečové, rytmické hry a vokální činnosti. Lze sem zařadit i poslech pohádek a příběhů, přednes, recitaci, dramatizaci a zpěv. Podoblast Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace nabízí k hudebně dramatickému celku tyto činnosti: smyslové hry podporující sluchovou paměť, námětové činnosti, činnosti podporující tvořivost, představivost fantazii (imaginativní, hudební, taneční, dramatické aktivity), úkony vedoucí k rozvoji orientace v prostoru a rovině. Vzdělávací nabídka subkapitoly Sebepojetí, city, vůle zahrnuje činnosti zajišťující radost a pohodu s přiměřenými požadavky vzhledem ke schopnostem a silám dítěte a s viditelným úspěchem. Neměly by být opomíjeny estetické a tvůrčí aktivity, vhodné příběhy a pohádky obohacující citový život s tématem rodiny.

⁵² *Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání* [online]. Praha: Výzkumný ústav pedagogický v Praze, 2004. 48 s. [cit. 2016-03-05]. Dostupné z: http://www.vuppraha.cz/wp-content/uploads/2009/12/RVP_PV-2004.pdf.

V dramatické oblasti by se měla témata bloku zaměřovat i na předvádění a napodobování chování člověka v různých situacích (vyjádření gesty, mimikou, pantomimou, slovně apod.).

3.3.3 Dítě a ten druhý

V této oblasti nacházíme taktéž podstatné hudebně dramatické podněty. Patří mezi ně verbální i nonverbální komunikace dítěte s dítětem i s dospělou osobou, vstup do různých rolí, dramatické etudy, hudební a hudebně pohybové aktivity, činnosti podporující kooperaci a ohleduplnost, vhodný výběr pohádek a příběhů s etickým obsahem a poučením.

3.3.4 Dítě a společnost

Hudebně dramatické náměty v oblasti Dítě a společnost se mohou dotýkat těchto činností: přípravy a společná realizace námětových, dramatických a hudebních projektů, tvůrčí činnosti podporující tvořivost, nápaditost, estetické vnímání a vyjadřování, setkávání se s hudebním a dramatickým uměním mimo mateřskou školu, aktivity zaměřené na poznávání a rozlišování různých společenských rolí a osvojování rolí, činnosti umožňující dítěti vstup do kulturního světa a poznávání kulturní rozmanitosti (kulturní akce, výstavy, představení apod.).

3.3.5 Dítě a svět

Hudebně dramatické podněty ze vzdělávací oblasti Dítě a svět mohou být činnosti spojené se sledováním života v obci a účasti na některých akcích, námětové hry na téma bezpečného chování v různých nebezpečných a problémových situacích, činnosti zaměřené na praktické využívání hudebních nástrojů, práce s literárními texty a s médii.

3.4 Integrovaný hudebně dramatický projekt

Integrovaný hudebně vzdělávací projekt Hatrik⁵³ charakterizuje jako projekt, v němž výsledky vzdělávání a umělecké výchovy propojují a integrují do vyšší syntetické formy, z níž pronikají až k veřejnosti. Jedná se o tvořivý proces všech aktivně zúčastněných, jehož výsledkem je nějaký konkrétní výstup na základě dalších druhů umění se zachováním rovnocenného postavení hudby a dramatiky.

⁵³ HATRÍK, Juraj. *Hlas pamäti: portrét skladateľa Juraja Hatrika*. Bratislava: H plus, 2003. ISBN 80-88794-34-X.

Klíčovým momentem je zajištění vysoké míry aktivity dětí, aby se mohla proměnit do podoby dětské hudebně dramatické kreativity, jež je spouštěčem mechanismu integrativní kreativity. Ta se projeví v dalších uměleckých projevech. Jádrem projektu tvoří tedy hudba a dramatika. V této souvislosti se mohou v mateřské škole objevovat rozmanité integrované projekty: projekty v rámci jedné aktivity, celodenní projekty a projekty většího rozsahu (týdenní, dvoutýdenní, měsíční aj.), jejichž proces tvorby je dlouhodobější a prezentace většinou veřejná. Projekty mohou mít také různé možnosti procesu přípravy, tvorby a prezentace. Může to být monotematický projekt, monotematický integrovaný projekt s aplikací mezipředmětových vztahů a prvků integrativní pedagogiky a hudební pohádka nebo v integraci se scénickým projektem. Zmíněná rozdělení se mohou prolínat a tvořit kombinace. Podstatné je, aby projekt přinášel dítěti zážitek, protože aktivní činnost působí silnou emocionální reakci z konání a situace. Nemělo by docházet, jak říká Jirásek⁵⁴, pouze k rekreačnímu zážitku, který vzniká jako důsledek vnímání umění, ale i k pedagogickému zážitku, jehož výsledkem je zážitkové učení. Zážitek se v hudebně dramatickém vzdělávání stává doménou, která se odvíjí od předchozích bezprostředních zkušeností a dostavuje se v určité situaci a v daném prostředí a neměl by tedy v předškolním věku absentovat. Při vhodné implementaci integrativních postupů by mělo dítě pociťovat estetický zážitek.⁵⁵

Integrovaný projekt je proces, který může mít sice různé podoby, ale zpravidla probíhá v následujících čtyřech fázích.⁵⁶

3.4.1 Plánování projektu – organizační fáze projektu

Rodí se počáteční idea v člověku, který přijímá roli facilitátora a dramaturga celého procesu. Jedna z prvních věcí, kterou zvažuje je účel, záměr a cíl (výstup projektu) tak, aby byly metami dosažitelnými a smysluplnými. Dále rozvažuje, jaké spoluúčastníky k realizaci projektu bude potřebovat. O počáteční představu se podělí s vybranými spolupracovníky a účastníky projektu (pedagogickým personálem, rodiči apod.) a již společně navrhnou organizaci projektu: časové rozvržení, prostředí projektu, zajištění podmínek, celou organizaci a závěrečné hodnocení. A protože se jedná o integrovaný projekt je součástí organizační fáze i výběr odpovídajících hudebních, dramatických, estetických

⁵⁴ JIRÁSEK, 2004. In: HANUŠ, Radek; CHYTILOVÁ, Lenka. *Zážitkově pedagogické učení*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2009. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-2816-2.

⁵⁵ BALCÁROVÁ, Božena. *Teória a prax integratívnej hudobnej výchovy*. Prešov: Prešovská univerzita, Pedagogická fakulta, 2013. 195 s. ISBN 978-80-555-0839-9.

⁵⁶ KRATOCHVÍLOVÁ, Jana. *Teorie a praxe projektové výuky*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2006. ISBN 80-210-4142-0.

a neuměleckých prvků a aktivit (pohybová a taneční stránka projektu, výběr hudebního materiálu, výtvarná složka, tvorba literárních textů apod.). Pokud jsou rozhodnuté výše zmíněné organizační body, je nutné podrobně zpracovat písemnou podobu projektu, scénář.

3.4.2 Realizace projektu – realizační a propagační fáze projektu

Přípravná fáze je dlouhodobý proces. Skládá se z veškerých příprav materiálu a pomůcek, nácviků písní, tanců, pohybů a recitací. Nesmí být opomenuta propagace projektu a to nejen v rámci školky, ale (pokud je to tedy cílem) i na veřejnosti prostřednictvím letáků, osobních pozvánek, novin, webu či sociálních sítí.

3.4.3 Prezentace výstupu projektu – prezentační fáze

Prezentace může probíhat mnoha způsoby: v rámci vzdělávacích aktivit nebo hrových činnostech v mateřské škole, před dětmi ze stejné nebo vedlejší třídy či jiné školy, prostřednictvím audio/videozáznamu, na veřejnosti v různém prostředí apod. Součástí této fáze je poděkování všem aktivním účinkujícím a organizátorům. Dokumentování prezentace výstupu projektu se doporučuje z toho důvodu, že může posloužit jako prostředek demonstrace, pozdější inspirace, ale i jako možnost se k záznamu vrátit a poučit se z případných chyb.

3.4.4 Hodnocení projektu – evaluační fáze

Hodnocení projektu slouží k uvědomění si významu procesu na základě spolupráce, sounáležitosti a uvědomění si důležitosti umění v životě člověka. Probíhá bezprostředně po ukončení projektu nejčastěji formou rozhovoru, který umožňuje sekvenci a analýzu jednotlivých aktivit.

V integrovaných projektech nesmí být zapomenuty vzdělávací cíle směřující k dítěti předškolního věku, jimiž jsou: vytváření pozitivního vztahu k hudbě, dramatice a dalším estetickým aktivitám, tj. k umění a postupné rozvíjení hudebních schopností a dovedností.

3.5 Spolupráce rodiny a mateřské školy při přípravě projektu

Spolupráce rodiny a mateřské školy jsme se již věnovali v kapitole 2.3 *Spolupráce rodiny a mateřské školy*. V mnohém se budou tyto dvě kapitoly prolínat, protože spolupráce

rodiny a mateřské školy při přípravě projektu je jen užším a konkrétnějším záběrem možné široké spolupráce těchto dvou institucí.

Spolupráce rodiny a mateřské školy při přípravě projektu má velké množství výhod pro všechny její účastníky – pro dítě, rodinné příslušníky i pedagogy. Může být pestrým obohacením běžného chodu školy a vytržením z rutinního života rodičů využívajících mateřskou školu jako samozřejmou službu. Rodiče dostávají příležitost uplatnit svůj potenciál, přispět svými dovednostmi nebo třeba oborovou profesí. Pedagogové s rodiči budují jejich vzájemný vztah důvěry a rodiče mezi sebou prohlubují přátelství nebo navazují nová. Ze společné spolupráce těží i dítě, které pocítuje zájem o dění v jeho školním světě ze strany rodičů a v rodinném ze strany pedagogů. Jeho rodina vstupuje do prostor školy, účastní se nabízených programů a činností spolu se svým dítětem, přispěje výpomocí, přichází s nápadem, vidí pedagogy při jejich práci.⁵⁷

Při spolupráci rodiny a mateřské školy při přípravě projektu se objevují i nevýhody, jež mohou, ale nemusí působit demotivačně. Problémem může být požadavek vysokého nasazení hlavního facilitátora, jež se stává organizátorem a dramaturgem a celý pohyb řešení projektu je tedy především v jeho rukou. Do této obtížné role vstupuje pouze člověk, který je ochotný věnovat projektu velké množství času, své energie, je schopen směřovat veškeré účastníky projektu, komunikovat s nimi, propagovat apod. Další překážkou se stává možnost a ochota investice času. V rodinách záleží na tom, co rodičům umožňuje zaměstnání, sourozencům školní rozvrh, kroužky, prarodičům angažovanost ve výchově vnoučat, zdravotní stav, popř. vzdálenost bydliště. Dále záleží také na ochotě volný čas věnovat právě společným přípravám projektu a ne do svých běžných záležitostí nebo koníčků.

Při projektech je ideální, když se spolupráce vyskytuje ve všech fázích procesu řešení. Úvodní organizační fáze by měla vycházet z nějaké smysluplného cíle a zájmu vycházejícího od dětí, ale i rodičů a pedagogů. Stejně tak zasahovat do plánování podoby projektu (časové rozvržení, prostředí projektu, integrace uměleckých a neuměleckých prvků, zajištění podmínek, celá organizace, závěrečné hodnocení) by měli mít možnost všichni přizvaní. Přílišná striktnost a předávání hotových a neměnných představ o průběhu facilitátorem může rychle odrazovat potencionální zájemce. I zde platí vstřícnost v jednání a otevřenost novým nápadům. Druhá, realizační a propagační fáze, je z hlediska společných příprav a spolupráce nejdůležitější. Jedná se o dlouhodobější práci, ke které je potřeba

⁵⁷ ČAPEK, Robert. *Učitel a rodič: spolupráce, třídní schůzka, komunikace*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2013. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-4640-1.

mnoho ochotných, vytrvalých a šikovných rukou zdatných v různých oborech. V realizační fázi se prezentují hotové výsledky společné práce, probíhá veřejné vystoupení rodin a mateřské školy, prezentuje se videozáznam apod. Opět se předpokládá, podporuje a oceňuje nasazení všech zainteresovaných. Závěrečné evaluační fáze by se měli zúčastnit všichni, kdo se do projektu nějakým způsobem zapojili, a společně se snažit hodnotit význam spolupráce, sounáležitosti a uvědomění si důležitosti umění.⁵⁸

Spolupráce rodiny a mateřské školy při přípravě projektu se stává velkým vkladem do života dítěte. Dítě může pracovat v prostředí jeho mateřské školy se svými blízkými a vtahuje rodiče do svého školského života. Rodiče se učí dítěti naslouchat a věnovat mu svůj čas. Pedagogové vnímají to, jak se chování dítěte mění v přítomnosti rodičů a také to, jak rodina jako celek funguje. Tato zkušenost může být pro pedagoga inspirací v další práci s dítětem a jeho rodinou. Rodina s mateřskou školou k sobě nacházejí hlubší přátelštější a otevřenější vztah. Vztah plní se vzájemnou důvěrou a harmonií.

⁵⁸ BALCÁROVÁ, Božena. *Teória a prax integratívnej hudobnej výchovy*. Prešov: Prešovská univerzita, Pedagogická fakulta, 2013. 195 s. ISBN 978-80-555-0839-9.

II Praktická část

4. Ověřování významu hudebně dramatického námětu pro spolupráci mateřské školy a rodiny

4.1 Předmět výzkumu

Vymyslet hudebně dramatický námět pro spolupráci mateřské školy s rodinou, který akcentuje mezilidské prostředky k ovlivnění etických postojů dětí předškolního věku a to v komunikaci s rodinnými příslušníky, prarodiči, absolventy a jejich rodinami.

4.2 Cíle výzkumu

1. Vytvořit scénář, jehož témata budou osobnostní a životní hodnoty jako například statečnost, pomoc druhému, obětavost, čestnost, vytváření pozitivního sociálního klimatu.
2. Vytvořit video obsahující přípravu, průběh a závěr projektu, a přispět tak ke konkurenci mateřských škol a propagaci zajímavých předškolních programů.
3. Provéřit účinnost scénáře prostřednictvím kvalitativního a kvantitativního výzkumu (strukturované rozhovory, dotazníkové šetření).
4. Uplatnit tvůrčí invenci v oblasti estetických aktivit.
5. Prakticky naplnit myšlenky integrativní výchovy v oblasti předškolního vzdělávání.
6. Rozvinout spolupráci mateřské školy a členů rodin dětí, kteří ji navštěvují.

4.3 Metody výzkumu

Hlavními metodami výzkumu jsou dotazníky s návštěvníky veřejného vystoupení, strukturované rozhovory s aktivními účinkujícími a analýza autorské koncepce hudebně integrativního scénáře.

4.3.1 Dotazníkové šetření s návštěvníky projektu

Předností dotazníků je možnost distribuovat přesně formulované dotazy, v daném pořadí a ve stejném znění relativně velkému vzorku respondentů. Je jedním

z nejméně frekventovanějších způsobů zjišťování údajů právě z důvodu krátkého časového intervalu, během kterého lze získat velké množství informací. Jedná se tedy o kvantitativní metodu.

Dotazníky se v našem případě podávají v tištěné formě, respondenti odpovídají písemně. Návštěvníkům se předávají v den veřejného vystoupení před jeho začátkem a vyplněný se vkládá na určené místo po ukončení následného neformálního setkání.

Úvodní část dotazníku obsahuje stručné představení autorky a hlavní cíle. Dotazník se skládá z šesti otevřených otázek a umožňuje tak volné vyjádření názorů. Jsou zaměřeny na vnímání celkového projektu, jeho přínosu, spolupráci rodiny a mateřské školy, na osobnostní a životní hodnoty ve scénáři a na průniky estetických aktivit. V poslední otázce se ptáme na to, zda budou mít respondenti zájem o video z projektu, které bude dodatečně zpracováno a pokud uvedou kontakt, pak i doručeno. Závěrem dotazníku autorka uvádí technické informace ohledně odevzdání vyplněných dotazníků a děkuje za čas nad nimi strávený. Přesné znění dotazníku se nachází v příloze. (viz *Příloha č. 5*).

Pořadí otázek je následující:

1. Jak hodnotíte celé vystoupení / projekt mateřské školy Světýlko?
2. V čem vnímáte přínos projektu?
3. Myslíte si, že projekt ovlivnil spolupráci rodiny a mateřské školy Světýlko? Jakým způsobem?
4. Jaké cenné osobnostní a životní hodnoty jste zaznamenali ve scénáři vystoupení?
5. Jaké estetické prvky / aktivity jste postřehli během představení?
6. Budete mít zájem o DVD s videem z tohoto projektu (přípravy, průběh, vystoupení)? Pokud ano, napište níže svůj email nebo jiný kontakt.

4.3.2 Rozhovory s účinkujícími

Předností rozhovorů je porozumění zkušenosti a možnost hloubkového popisu; zaměřují se tedy na kvalitu a na menší počet participantů.

Strukturované rozhovory se provádí po ukončení celého projektu s některými aktivními účinkujícími. Otázky v rozhovorech jsou koncipovány tak, aby umožňovaly otevřený a hlubší popis. Jsou složeny ze tří hlavních částí. V první části se objevují dotazy

dotýkající se scénáře vystoupení, v druhé části se zaměřují na celkový projekt a v závěrečné části cílí k tématu rozvoje spolupráce rodiny a mateřské školy.

Pořadí otázek je následující:

1. Scénář vystoupení:
 - a) Vnímáte, že Vám něco ve scénáři chybělo nebo přebývalo?
 - b) Zaznamenal jste nějaké průniky estetických aktivit (prvky integrativní pedagogiky)?
 - c) Jaké osobnostní (životní) hodnoty jste ve scénáři zaznamenal?
2. Celkový projekt:
 - a) Myslíte, že Vás ovlivní nějakým způsobem do budoucnosti?
 - b) Změnilo se něco jeho důsledkem?
3. Spolupráce mateřské školy a členů rodin dětí, kteří ji navštěvují:
 - a) Myslíte si, že byla spolupráce nějak rozvinuta? Jak?
 - b) Do jaké míry se projekt dotkl Vás a Vaší rodiny?
 - c) Zapojoval/i jste se rád/i nebo spíše s nechtí?

Všechny rozhovory jsou nahrány prostřednictvím diktafonu ve formátu mp3 a z nich je učiněna transkripce. Transkripce rozhovorů jsou uvedeny v příloze (viz *Příloha č. 7*). Stejně tak přesné znění kladených otázek strukturovaných rozhovorů (viz *Příloha č. 6*).

4.3.3 Analýza autorské koncepce hudebně integrativního scénáře

Libreto nebo také scénář je vhodným nástrojem pro písemné zaznamenání jednotlivých kroků vystoupení obsahující podrobný popis obrazu scény a dalších nutných technických detailů.

Scénář se vytváří v rámci organizační a realizační fázi projektu. V organizační fázi vzniká námět, dějová linie, jsou vybírány osoby a obsazení, vybírají se prostory, hrubé podoby scén. V realizační fázi, tedy během veškerých příprav, se dotváří finální verze dramatického scénáře s jednotlivými dialogy postav, notovými podklady písní, kulisami, osvětlením, poznámkami o podobě scén a jejich proměn.

Účinnost scénáře se prověřuje prostřednictvím kvalitativního i kvantitativního výzkumu – jak rozhovory s aktivními účinkujícími, tak prostřednictvím dotazníkového šetření s posluchači, návštěvníky veřejného vystoupení mateřské školy s rodinami. Dramaturgická podoba scénáře se také podrobně analyzuje a hodnotí v kapitole 5.3 *Analýza autorské koncepce hudebně integrativního scénáře*.

Podrobná podoba scénáře je umístěn v kapitole 6.3 *Analýza autorské koncepce hudebně integrativního scénáře*. Videozáznam z celého vystoupení (a projektu) je součástí příloh (viz *Příloha č. 10*).

4.4 Výzkumné otázky a jejich vyhodnocení

4.4.1 Výzkumné otázky

Z výše stanovených cílů vyplývají následující výzkumné otázky:

Výzkumná otázka č. 1

Obsahuje vytvořený scénář témata dotýkající se osobnostních a životních hodnot?

Výzkumná otázka č. 2

Naplňuje scénář prakticky myšlenky integrativní pedagogiky v oblasti předškolního vzdělávání?

Výzkumná otázka č. 3

Ovlivnil projekt vztah mateřské školy a členů rodiny v oblasti rozvoje spolupráce?

4.4.2 Způsob ověření výzkumných otázek

Všechny výzkumné otázky byly ověřeny jak prostřednictvím dotazníků pro návštěvníky projektu, tak rozhovory s účinkujícími. Autorská koncepce hudebně integrativního scénáře byla podrobena analýze. Výsledky vyhodnocení výzkumných otázek jsou shrnuty v kapitole 5.4 *Reflexe výzkumu*.

4.5 Organizace výzkumu

Výzkum byl proveden v období od 19. 10. 2015 do 6. 1. 2016 v úzké spolupráci s mateřskou školou Světýlko v Třebíči. Autorka se snažila vycházet z toho, že Světýlko slaví tento školní rok páté výročí od založení.

4.5.1 Charakteristika mateřské školy Světýlko

Mateřská škola Světýlko s. r. o.⁵⁹ (dále jen Světýlko) se nachází na Vysočině v městě Třebíči. Leží na jejím okraji v nové budově dvojdomku s nejmodernějším vybavením a s rozsáhlou zahradou. Funguje od školního roku 2011/2012 ve dvou třídách s celkovou kapacitou 40 dětí (věkově homogenní třídy).

Světýlko je soukromá mateřská škola, je zapsána v rejstříku mateřských škol a jejími jednateli jsou manželé Eva a Bohumil Bobkovi. Světýlko má celodenní provoz od pondělí do pátku od 6.45 do 16.00 hodin. Ve Světýlku jsou čtyři pedagogické (ředitelka, třídní učitelka a dvě učitelky) a tři nepedagogické pracovnice (kuchařka, uklízečka a externí účetní).

Profesionální práce osobnostně a odborně kvalifikovaného personálu vychází a navazuje na zkušenosti občanského sdružení Parentes⁶⁰ (projekt funguje ve 38 zemích světa ve více než 500 školách a mateřských školách). Světýlko dbá na to, aby byla udržována křesťanská povaha mateřské školy, aniž by byla školou církevní. Inspirace tedy vychází ze sdružení Parentes a její vznik z iniciativy rodičů. Tento typ škol se vyhýbá srovnávání, k čemuž vypomáhají stejnokroje. Prioritou ve formaci dětí je získávání dobrých návyků a ctností, formování charakteru dítěte, základní křesťanské výchovy a rozvoje intelektu a psychomotoriky.

Vliv mateřské školy na vzdělávání dětí je sice velký, ale nikdy nezasahuje do hloubky, šíře ani kontinuity vzdělávání v takové míře, jako je tomu v rodině. Kvalitního vzdělání lze dosáhnout pouze tehdy, když rodina a škola sdílejí společné základní hodnoty. Rodiče se mohou zúčastňovat besed a přednášek o výchově a vzdělávání v rodině (v této oblasti spolupracuje s občanským sdružením ProFamilia⁶¹). Projekt podporující individuální přístup ke každému dítěti se zaměřením na jeho růst osobnosti se nazývá tutoriální systém. Tutoriální setkávání jsou pravidelná (třikrát ročně) a účastní se ho vždy oba rodiče. Tutor určí slabší stránky, které je třeba zlepšovat a vyzdvihne silnější, jež je třeba rozvíjet. Úspěch tohoto systému závisí na důvěře, pravidelnosti schůzek a spolupráci učitelů (tutorů) a rodičů. Ke každodenní komunikaci rodičů a mateřské školy slouží i diář, který vlastní každé dítě.

⁵⁹ *Mateřská škola Světýlko, s.r.o.: Pro rodinu a šťastný život dětí* [online]. Třebíč, 2011 [cit. 2016-02-24]. Dostupné z: <http://www.svetylko.com/>.

⁶⁰ Občanské sdružení Parentes. *Parentes, o.s.* [online]. Praha: Next General Solution, 2014 [cit. 2016-02-24]. Dostupné z: <http://www.parentes.cz/obcanske-sdruzeni-parentes.html>.

⁶¹ *ProFamilia, o.s.* [online]. Kroměříž, 2011 [cit. 2016-02-24]. Dostupné z: <http://www.profamilia.cz/>.

Při tvorbě školního vzdělávacího programu vycházelo Světýlko ze závazného dokumentu pro předškolní vzdělávání – z Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání⁶² a na jeho tvorbě se podílely učitelky, ředitelka i zřizovatelé. Vzdělávací obsah je členěn do integrovaných bloků. Na měsíc je přichystáno jedno obsáhlé téma, v jehož rámci jsou vyčleněna dvě menší podtémata, každé na čtrnáct dní. Celková koncepce je zaměřena na rozvoj celé osobnosti dítěte, proto se snaží, aby vzdělávací nabídka byla velmi pestrá.

4.5.2 Průběh projektu

Nejprve autorka nadnesla návrh na pedagogické radě před pedagogickým personálem i zřizovatelem, kde byl odsouhlasen. Následovala setkání s maminkami (snídaně pro maminky) a pak s oběma rodiči, kde byl představen záměr projektu, jeho cíle a možnosti zapojení členů rodin. Od této chvíle byly naplánovány přípravy (viz *Tabulka 1*).

Tabulka 1.: Plán příprav.

CO	KDY
Snídaně s maminkami	PO 19. 10. v 8:00
Setkání s rodiči	ÚT 3. 11. v 15:00
Návštěva ředitele KG	PÁ 13. 11. v 10:00
Zdobení baněk	ST 11. 11. v 9:30
Malování kulis	PO 16. 11. ve 14:00
Pečení cukroví	ÚT 17. 11. ve 14:00
Návštěva lékaře	PÁ 20. 11. v 10:00
Výroba pozvánek a přání	ČT 26. 11. ve 14:00
Nácvik absolventů I	PO 30. 11. v 15:00
Zdobení perníčků	ÚT, ST 1.,2. 12. v 9:30
Nácvik absolventů II	PO 7. 12. v 15:00
Nácvik hudebníků a zpěváků	ČT 10. 12. v 15:00
Generální zkouška	PO 14. 12. v 15:00
Vánoční vystoupení	ÚT 15. 12. v 15:00
Návštěva Domovinky	ST 6. 1. 2016 v 10:00

Přípravy byly intenzivní, ale rodiče, děti i další rodinní příslušníci byli ochotni se zapojit a přiložit ruku k dílu. Dvuměsíční přípravy vyvrcholily generální zkouškou den

⁶² *Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání* [online]. Praha: Výzkumný ústav pedagogický v Praze, 2006. 48 s. [cit. 2016-03-05]. ISBN: 80-87000-00-5. Dostupné z: http://www.vuppraha.cz/wp-content/uploads/2009/12/RVP_PV-2004.pdf.

před vystoupením přímo v aule Katolického gymnázia a doladily se poslední detaily. Zkoušky se účastnil i profesionální kameraman, který natáčel celé vystoupení. Představení v den adventního vystoupení se zúčastnilo velké množství návštěvníků a všem aktivním účastníkům se velmi vydařilo. Následovalo neformální občerstvení pro všechny zúčastněné, které taktéž připravovali rodiče ve spolupráci s mateřskou školou. Vystoupení „Moje malé světýlko“ potěšilo v lednu i seniory v Domovince.

Po ukončení projektu autorka zpracovávala dotazníky, které vyplnili návštěvníci veřejného představení, strukturované rozhovory s aktivními účastníky projektu a sbírala materiál pro vytvoření videa z celého projektu, které pak sestříhal profesionální kameraman.

Výzkumný vzorek kvantitativní části výzkumu se skládal z 32 respondentů, kteří se zúčastnili vyvrcholení projektu – veřejného vystoupení „Moje malé světýlko“ dne 15. 12. 2015 v aule Katolického gymnázia v Třebíči. Návratnost dotazníku odhadujeme přibližně na 25%.

Výzkumný vzorek kvalitativní části je složen z 9 participantů, kteří přímo účinkovali a byli aktivně zapojeni během celého projektu.

4.5.3 Fáze řešení průběhu projektu

Fáze řešení průběhu projektu se opírají o čtyři fáze stanovené Kilpatrickem⁶³ a právě v těchto fázích probíhal i autorský projekt „Moje malé světýlko“.

1. Plánování projektu

- a) **Účel, záměr, cíl:** Oslava pátého výročí fungování mateřské školy Světýlko spolu s pedagogy, rodinami a veřejností.
- b) **Výstup projektu:** Hudebně dramatické veřejné vystoupení a DVD s videem o celém projektu „Moje malé světýlko“.
- c) **Časové rozvržení:** Společné přípravy během měsíce října až prosince, vyvrcholení 15. 12. 2015 a 6. 1. 2016, rozhovory, stříhání videa a vyhodnocování do konce měsíce února, projekce videa ve Světýlku v březnu.

⁶³ KRATOCHVÍLOVÁ, Jana. *Teorie a praxe projektové výuky*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2006. ISBN 80-210-4142-0.

- d) **Prostředí projektu:** Schůzky a přípravy v rámci prostor Světýlka (pečení cukroví u rodiny Bobkových), vystoupení v aule Katolického gymnázia v Třebíči a v Domovince Třebíč.
- e) **Účastníci projektu:** Děti navštěvující Světýlko, sourozenci a jejich rodiny, děti již navštěvující základní školu (absolventi) a jejich rodiny, prarodiče a pedagogický personál.
- f) **Organizace projektu:** Úvodní setkání pro rodiče, naplánování konkrétních termínů příprav, průběh společných příprav, generální zkouška, vystoupení v aule Katolického gymnázia Třebíč, vystoupení v Domovince Třebíč, dotazníkové šetření a strukturované rozhovory, zpracování videí, vyhodnocování dotazníků a rozhovorů, projekce videa ve Světýlku.
- g) **Zajištění podmínek pro projekt:** Zajistit aulu v Katolickém gymnáziu a návštěvu v Domovince: termín a čas. Domluvit návštěvu ředitele z gymnázia a doktorů. Zajistit profesionálního kameramana. Propagace: tvorba letáčků a vyvěšení v různých institucích, facebooková událost, článek v Třebíčských novinách a Informacích trebičských farností. V rámci společných příprav malování kulis, tvorba kostýmů, zdobení baněk, vyrábění přáníček, pečení a zdobení perníčků, nácvik absolventů, nácvik hudebníků. Vytvořit a vytisknout brožurku s programem a dotazníkem pro návštěvníky vystoupení. Zajistit přepravu všech věcí potřebných na představení. Zajistit přípravu neformálního občerstvení po ukončení vystoupení. Komunikace s rodiči a vystupujícími prostřednictvím online Google dokumentu a informačních nástěnek.
- h) **Promyšlení hodnocení:** Hodnocení prostřednictvím dotazníků s návštěvníky vystoupení a strukturovaných rozhovorů s aktivními účinkujícími. Neformální hodnocení projektu během společného setkání po ukončení vystoupení.

2. Realizace projektu

Realizace probíhala přibližně dle plánu. Žádné výrazné změny nenastaly.

3. Prezentace výstupu projektu

- a) **Prezentace hudebně dramatického vystoupení pro veřejnost:** Hudebně dramatické vystoupení dětí, absolventů, rodičů a prarodičů mateřské školy Světýlko dne 15. 12. 2015 v aule Katolického gymnázia v Třebíči.

- b) Prezentace prostřednictvím videozáznamu:** Vznik DVD s názvem *Projekt "Moje malé světýlko" (Hudebně dramatické náměty pro rozvoj spolupráce mateřské školy a rodiny)* poslouží nejen pro potřeby diplomové práce, ale i pro vzpomínku všem účastníkům a k propagaci mateřské školy Světýlko (viz Příloha č. 10).

4. Hodnocení projektu

Přímá zkušenost s realitou byla hodnocena na neformálním setkání u občerstvení po ukončení představení na chodbě u auly. Formální vyhodnocení proběhlo prostřednictvím dotazníků s návštěvníky představení a strukturovaných rozhovorů s aktivními účastníky.

5. Vyhodnocení výzkumu

5.1 Vyhodnocení dotazníkového šetření s návštěvníky projektu

Vyhodnocování dotazníkového šetření a zpracování získaných údajů je hodnotící proces. V jeho první fázi se kódují data do číselných znaků, ve druhé fázi se data interpretují a v závěrečné fázi se snaží shrnout a formulovat závěry.

Tyto zmíněné fáze se uplatňují i ve vyhodnocování jednotlivých otázek z dotazníku cíleného na návštěvníky účastnících se vystoupení (veřejná prezentace projektu).

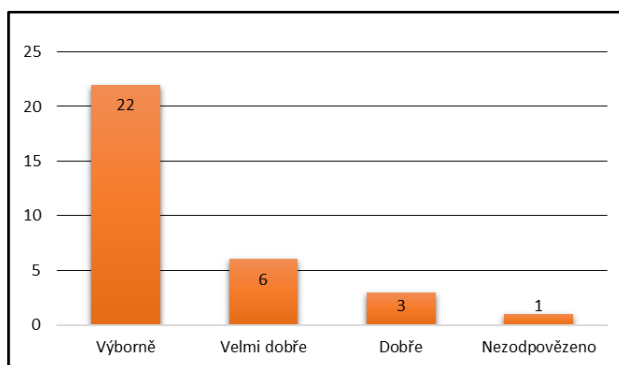
5.1.1 Otázka č. 1

Jak hodnotíte celé vystoupení/projekt mateřské školy Světýlko?

Tabulka 2.: Hodnocení celého vystoupení/projektu.

Hodnocení	Počet respondentů
Výborně	22
Velmi dobře	6
Dobře	3
Nezodpovězeno	1

Graf 1.: Hodnocení celého vystoupení/projektu.

Na otevřenou otázku vztahující se k hodnocení celého vystoupení a projektu se nikdo z respondentů nevyjádřil negativně. 1 respondent na otázku neodpověděl. 31 respondentů odpovědělo pozitivně, z nichž 22 označilo projekt superlativou.

Z tabulky vyplývá, že hodnocení celého vystoupení a projektu mateřské školy Světýlko bylo vyhodnoceno respondenty ve většině případů (31) pozitivně. Respondenti ve svých odpovědích nejvíce oceňovali zapojování členů rodiny a spolupráci rodiny s pedagogickým personálem mateřské školy, udržení pozornosti dětí, různorodost a prolínání estetických prvků.

5.1.2 Otázka č. 2

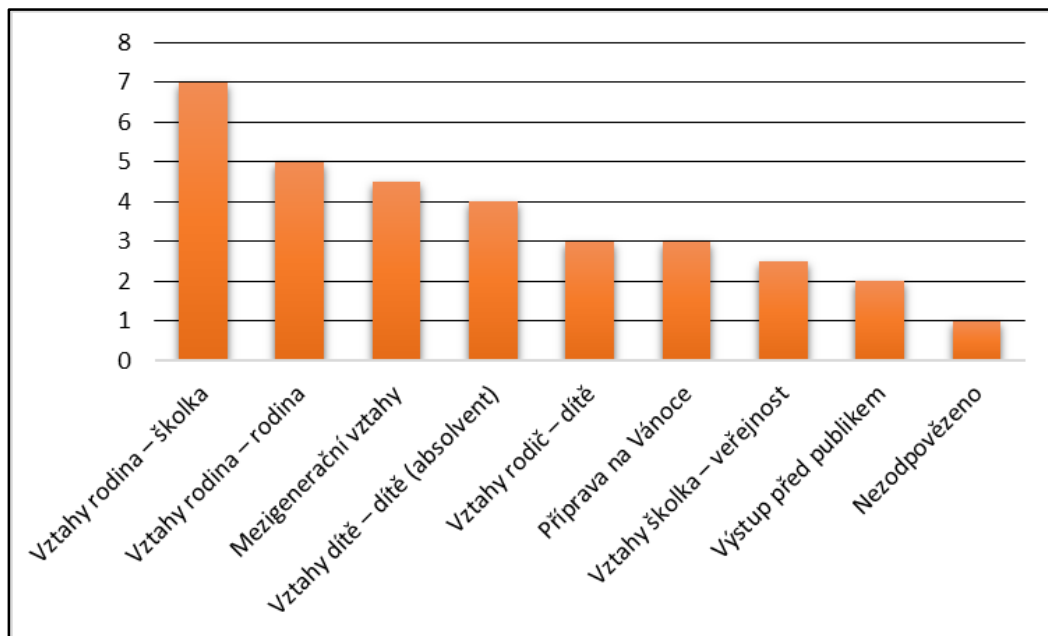
V čem vnímáte přínos projektu?

Tabulka 3.: Přínos projektu.

Přínos	Počet respondentů
Vztahy rodina – školka	7
Vztahy rodina – rodina	5
Mezigenerační vztahy	4,5
Vztahy dítě – dítě (absolvent)	4
Vztahy rodič – dítě	3
Příprava na Vánoce	3
Vztahy školka – veřejnost	2,5

Výstup před publikem	2
Nezodpovězeno	1

Graf 2.: Přínos projektu.

Protože byla otázka otevřená, stalo se, že respondent odpovídal výčtem. V takovém případě autorka rovnoměrně rozdělovala 1 bod, který respondentovi náleží, do více kategorií. Proto se v tabulce objevují smíšená čísla.

Největší přínos spatřovali posluchači veřejného vystoupení v mezilidských vztazích a spolupráci: ve vztazích rodiny a mateřské školy (7), dále ve vztazích rodin dětí navštěvujících mateřskou školu (5), v rozvoji mezigeneračních vztahů (4,5), ve vztazích dětí navštěvujících mateřskou školu a dětí – absolventů (4), ve vztazích rodičů a jejich dítěte (3) a konečně i ve vztahu školky a veřejnosti (2,5). Kromě mezilidských vztahů byl projekt přínosný jako adventní příprava na dobu vánoční (3) a také umožnil dětem překonat zábrany při vystupování před publikem (2). 1 respondent na otázku neodpověděl.

Z odpovědí respondentů vyplývá, že vnímali jako nejprínosnější rozvoj sítě mezilidských vztahů, který projekt umožňoval.

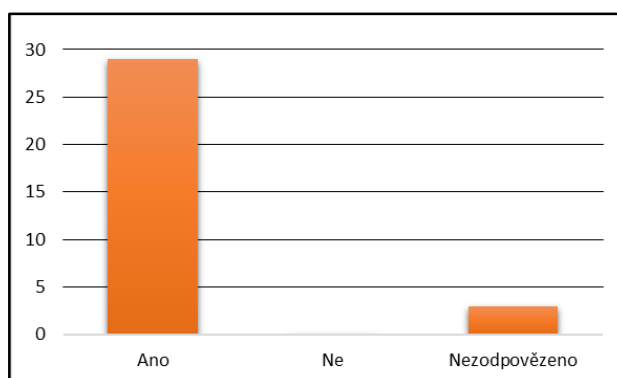
5.1.3 Otázka č. 3

Myslíte si, že projekt ovlivnil spolupráci rodiny a mateřské školy Světýlko? Jakým způsobem?

Tabulka 4.: Ovlivnění spolupráce rodiny a mateřské školy.

Spolupráce	Počet respondentů
Ano	29
Ne	0
Nezodpovězeno	3

Graf 3.: Ovlivnění spolupráce rodiny a mateřské školy.

Všichni respondenti, kteří odpověděli (29), se jednohlasně shodli na tom, že projekt ovlivnil spolupráci rodiny a mateřské školy. Dokonce se shodují, že ovlivnění bylo v pozitivním duchu. 3 respondenti nechali otázku nezodpovězenou.

Mezi nejčastěji zmiňované způsoby, které rozvoj spolupráce podpořily, jsou: možnost podílet se na veškerých přípravách veřejného vystoupení, možnost účastnit se jich spolu se všemi členy rodiny a možnost se do školky vracet.

Jednoznačně lze z odpovědí na otázku, zda byla ovlivněna spolupráce rodiny a mateřské školy konstatovat, že ovlivněna byla a ve všech zodpovězených případech (29) v pozitivním slova smyslu.

5.1.4 Otázka č. 4

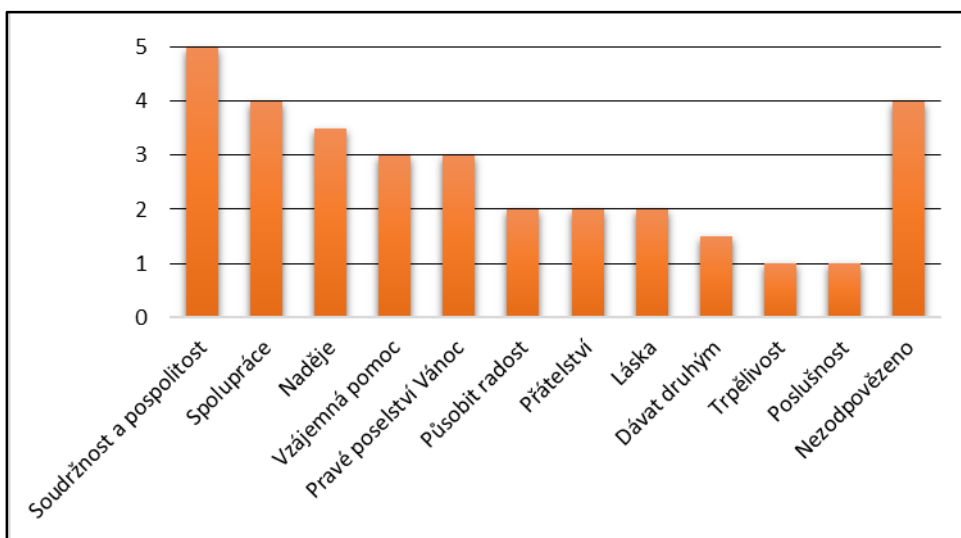
Jaké cenné osobnostní a životní hodnoty jste zaznamenali ve scénáři vystoupení?

Tabulka 5.: Osobnostní a životní hodnoty ve scénáři.

Hodnoty	Počet respondentů
Soudržnost a pospolitost	5
Spolupráce	4
Naděje	3,5
Vzájemná pomoc	3
Pravé poselství Vánoc	3
Působit radost	2

Přátelství	2
Láska	2
Dávat druhým	1,5
Trpělivost	1
Poslušnost	1
Nezodpovězeno	4

Graf 4.: Osobnostní a životní hodnoty ve scénáři.

Vzhledem k tomu, že byla otázka otevřená, stalo se, že respondent odpovídal výčtem. V takovém případě autorka rovnoměrně rozdělovala 1 bod, který respondentovi náleží, do více kategorií. Z tohoto důvodu se v tabulce objevují smíšená čísla.

Nejvyšší počet v tabulce shrnující osobnostní a životní hodnoty objevující se ve scénáři získala soudržnost a pospolitost (5). Mezi další spatřované hodnoty patří spolupráce (4), naděje (3,5), vzájemná pomoc (3), právě poselství Vánoc (3), působit radost (2), přátelství (2), láska (2), dávat druhým (1,5), trpělivost (1) a poslušnost (1). Na tuto otázku neodpověděli celkem 4 respondenti.

Z odpovědí respondentů lze vyvozovat, že scénář vystoupení obsahoval množství osobnostních a životních hodnot. Nejčastěji vnímané byly hodnoty dotýkající se mezilidských vztahů jak v rodině (soudržnost a pospolitost), tak mezi rodinami a mateřskou školou (spolupráce).

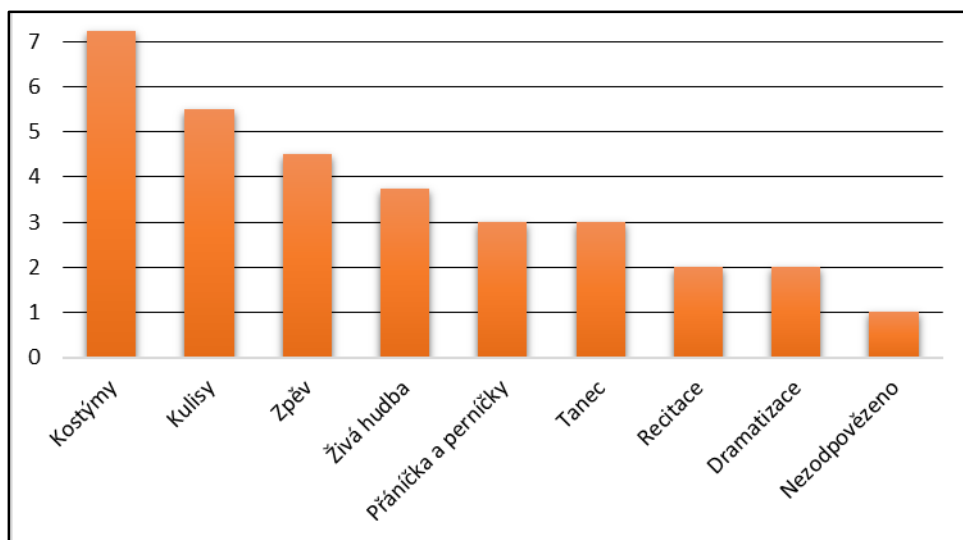
5.1.5 Otázka č. 5

Jaké estetické prvky a aktivity jste postřehli během představení?

Tabulka 6.: Estetické prvky a aktivity ve vystoupení.

Estetické prvky a aktivity	Počet respondentů
Kostýmy	7,25
Kulisy	5,5
Zpěv	4,5
Živá hudba	3,75
Přáníčka a perníčky	3
Tanec	3
Recitace	2
Dramatizace	2
Nezodpovězeno	1

Graf 2.: Estetické prvky a aktivity ve vystoupení.

Otázka byla otevřená, takže někteří respondenti odpovídali výčtem odpovědí. Proto autorka rovnoměrně rozdělovala 1 bod, který respondentovi náležel, do více kategorií a právě z toho důvodu se v tabulce objevují smíšená čísla.

Z estetických prvků a aktivit účastníky veřejného vystoupení nejvíce zaujalo výtvarné provedení – především kostýmy (7,25) a kulisy (5,5). Následovalo provedení hudební – zpěv

(4,5) a živá hudba (3,75). Mezi další jmenované patřil tento výčet: přáníčka a perníčky (3), tanec (3), recitace (2) a dramaturgie (2).

Dle shrnutí odpovědí respondentů lze konstatovat, že během představení posluchači postřehli v estetické oblasti především výtvarné (kulisy, kostýmy) a hudební provedení (zpěv, živá hudba).

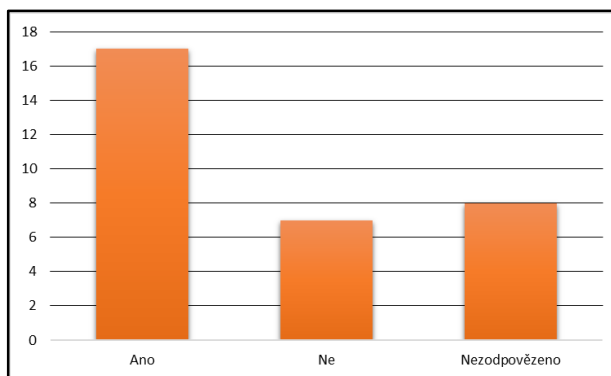
5.1.6 Otázka č. 6

Budete mít zájem o DVD s videem z tohoto projektu (přípravy, průběh, vystoupení)?

Tabulka 7.: Zájem o DVD.

DVD	Počet respondentů
Ano	17
Ne	7
Nezodpovězeno	8

Graf 3.: Zájem o DVD.

V závěrečné otázce měli účastníci představení možnost vložit kontakt, pokud měli zájem od video z celého projektu. Této možnosti využilo 17 respondentů, 7 ji odmítlo a 8 z celkového počtu (32) se nevyjádřilo.

Z odpovědí vyplývá, že zájem (17) převyšoval jen ve dvou případech nad nezájmem (15).

5.2 Vyhodnocení rozhovorů s účinkujícími

Data získaná transkripcí strukturovaných rozhovorů se následovně redukuje a kategorizují. Díky kategoriím je možné vytvářet schémata a tabulky. Tato relevantní data se mohou vzájemně komparovat.

Takto probíhá i vyhodnocení strukturovaných rozhovorů s účinkujícími. V první fázi se kategorizují data, ve druhé fázi se interpretují a ve třetí shrnuje a formuluje závěry.

5.2.1 Otázky vztahující se ke scénáři vystoupení

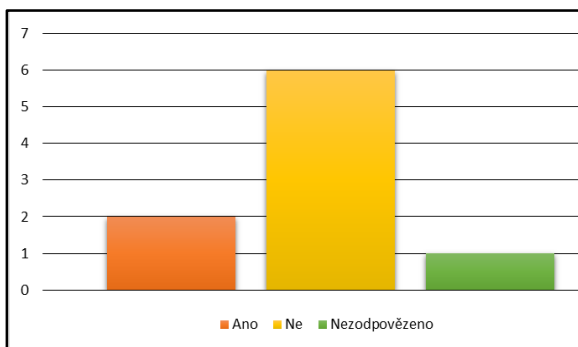
5.2.1.1 Otázka č. 1

Vnímáte, že Vám něco ve scénáři chybělo nebo přebývalo?

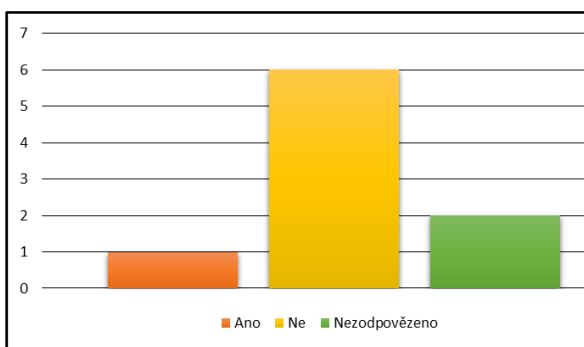
Tabulka 8.: Chybělo nebo přebývalo něco ve scénáři?

	P1	P2	P3	P4	P5	P6	P7	P8	P9
Chybělo	Ano	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ano	-	Ne
Přebývalo	-	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ano	-	Ne

Graf 7a.: Chybělo Vám něco ve scénáři?

Graf 7b.: Přebývalo Vám něco ve scénáři?

Na otázku, zda participantům (9) něco chybělo ve scénáři, odpověděli 2 z nich, že ano, 6, že ne a 1 otázku nezodpověděl. Na druhou otázku, zda něco ve scénáři považovali za nadbytečné, odpověděl 1 participant ano, 6 dalších ne a 2 ji nezodpověděli.

Kladně odpovídajícím participantům chybělo ve scénáři to, že děti hrající lištičky v pohádce O Budulínkovi nedostaly dostatečný prostor k projevení se – stejně jako doktoři ošetřující zraněné děti a také postrádali větší zapojení publika. Participant, který zmínil, že mu ve scénáři něco přebývalo, uvedl, že mu výstup hlasatelky připadal příliš recesní a nevhodný k vážné vánoční tématice.

5.2.1.2 Otázka č. 2

Zaznamenal jste nějaké průniky estetických aktivit (prvky integrativní pedagogiky)?

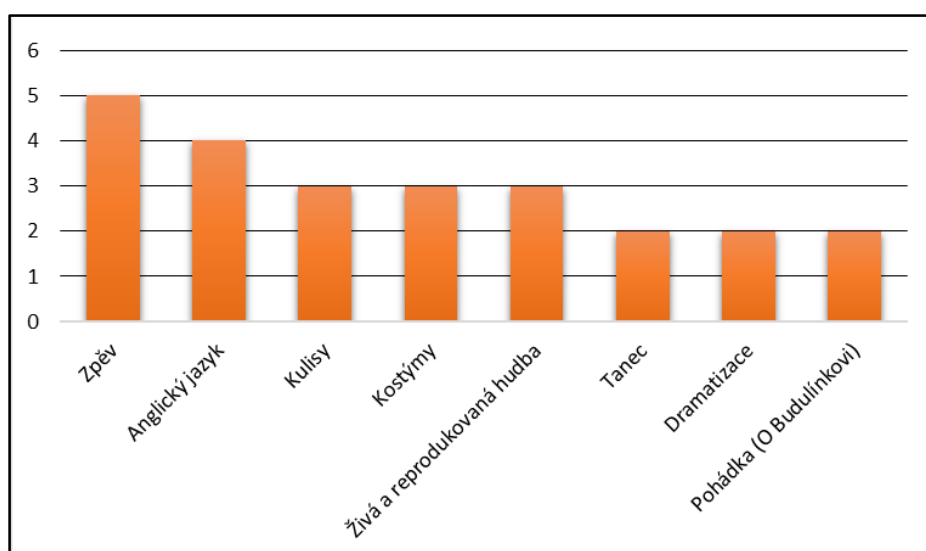
Tabulka 9a.: Zaznamenání průniků estetických aktivit (prvků integrativní pedagogiky) ve scénáři.

P1	P2	P3	P4	P5	P6	P7	P8	P9
-	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	-	Ano

Tabulka 9b.: Participanty zmíněné estetické prvky a aktivity ve scénáři.

Estetické prvky/aktivity	Četnost výskytu
Zpěv	5
Anglický jazyk	4
Kulisy	3
Kostýmy	3
Živá a reprodukováná hudba	3
Tanec	2
Dramatizace	2
Pohádka (O Budulínkovi)	2

Graf 8.: Participanty zmíněné estetické prvky a aktivity ve scénáři.

Participanti se ve většině (7) jednohlasně shodli na tom, že zaznamenali prvky integrativní pedagogiky a průniky estetických aktivit. 2 participanti otázku nezodpověděli.

Pro velkou četnost výčtů v odpovědích autorka v *Tabulce 9b* a *Grafu 8* uvádí, jaká estetická aktivita (prvek) a kolikrát byla účastníky zmíněna. Účastníci postřehli následující průniky estetických projevů: zpěv (5), anglický jazyk (4), kulisy (3), kostýmy (3), živá a reprodukováná hudba (3), tanec (2), dramatizace (2) a pohádka O Budulínkovi (2).

5.2.1.3 Otázka č. 3

Jaké osobnostní (životní) hodnoty jste ve scénáři zaznamenali?

Tabulka 10.: Osobnostní (životní) hodnoty ve scénáři.

Četnost výskytu	Osobnostní/životní hodnoty
2	Mezigenerační pospolitost, Soudržnost a pospolitost rodiny, Pravé poselství Vánoc, Působit radost, Víra, Udělat si čas na to být spolu
1	Spolupráce, Naděje, Přátelství, Láska, Starostlivost, Poslušnost, Vstřícnost, Odpuštění, Spolehnutí na druhého, Zvědavost, Snaživost, Pokoj

Účastníci odpovídali výčty osobnostních a životních hodnot, které ve scénáři spatřili. *Tabulka 10* proto ukazuje četnost výskytu zmíněných hodnot.

Dvakrát byly zmíněny následující hodnoty: mezigenerační pospolitost, soudržnost a pospolitost rodiny, pravé poselství Vánoc, působit radost, víra, udělat si čas na to být spolu. Jednou zazněly hodnoty: spolupráce, naděje, přátelství, láska, starostlivost, poslušnost, vstřícnost, odpuštění, spolehnutí na druhého, zvědavost, snaživost, pokoj.

5.2.2 Otázky vztahující se k celkovému projektu

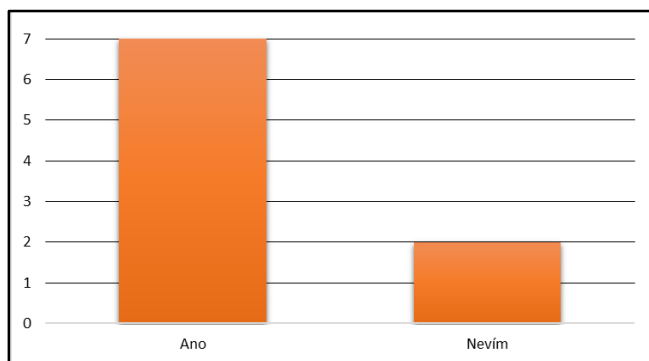
5.2.2.1 Otázka č. 4

Myslíte, že Vás ovlivní nějakým způsobem do budoucnosti?

Tabulka 11.: Ovlivnění projektem do budoucnosti.

P1	P2	P3	P4	P5	P6	P7	P8	P9
Ano	Nevím	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Nevím	Ano

Graf 9.: Ovlivnění projektem do budoucnosti.

Z odpovědí na otázku, zda si účastníci myslí, že je projekt ovlivní do budoucnosti, lze pozitivní odpověď vyvozovat v 7 případech. U zbylých 2 zazněla nerozhodná odpověď.

U nerozhodných odpovědí účastníci zmiňovali, že v současné době nejsou schopni budoucí ovlivnění posoudit. Oba ale poukazovali na povzbuzení z dobré spolupráce mezi rodinami a pedagogickým personálem. Účastníci, kteří odpověděli, že se domnívají, že je projekt ovlivní, nejčastěji dodávali, že se ochotně a rádi zapojí i v dalších projektech, a že se příště nemusí podobného představení tolik obávat. Dále zaznamenali ovlivnění v otevřenosti a důvěře, v objevení potenciálu členů rodin a v probuzení ochoty a nadšení při spolupráci mezi rodinou a mateřskou školou.

5.2.2.2 Otázka č. 5

Změnilo se něco jeho důsledkem?

Tabulka 12.: Změny díky/kvůli projektu.

	P1	P2	P3	P4	P5	P6	P7	P8	P9
Díky	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	-	Ano	Ano	Ano
Kvůli	-	-	-	-	-	Ano	-	-	-

V tabulce můžeme vyčíst, že 8 participantů uvedlo důsledky projektu pouze v pozitivním smyslu. 1 participant uvedl negativní dopad.

Dle odpovědí participantů se díky projektu upevnila pospolitost a soudržnost rodiny, rozvinula se spolupráce mateřské školy s rodiči, rodinnými příslušníky, absolventy a jejich rodiči a upevnilo se mezi nimi přátelství. Díky projektu se změnil i pohled na mateřskou školu jako takovou – rodič není pouhý uživatel služeb, ale může být součástí, může se stát budovatelem. Návštěvníci si z vystoupení odnášeli radost, našli si čas na zastavení v adventní době. Jeden participant – instrumentalista, uvedl, že díky svému zapojení odhodil ostych hrát na nástroj před publikem. V negativním smyslu, tedy kvůli projektu, se změnilo to, že participant musel investovat svůj volný čas jiným směrem, než kam ho směřoval pravidelně (kurz znakového jazyka).

5.2.3. Otázky vztahující se ke spolupráci mateřské školy a rodiny

5.2.3.1 Otázka č. 6

Myslíte si, že byla spolupráce nějak rozvinuta? Jak?

Tabulka 13.: Rozvinutí spolupráce mateřské školy a rodiny.

P1	P2	P3	P4	P5	P6	P7	P8	P9
Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano

V této otázce se participantů jednoznačně shodli na tom, že spolupráce mateřské školy a rodiny byla rozvinuta.

Druhá otázka se ptala na to, jak byla rozvinuta. Spolupráci dle participantů navodily učitelky svou otevřeností a přátelstvím jak směrem k rodičům, tak vlídným a zároveň výchovným přístupem k dětem. Dále uvedli jako hybatel k rozvoji spolupráce oslovení rodin od dětí, kteří ze školky již odešli na základní školu a jejich možnost zapojení. Stejně tak široká nabídka možností zapojení rodičů a prarodičů do veškerých příprav a realizace projektu.

5.2.3.2 Otázka č. 7

Do jaké míry se projekt dotkl Vás a Vaší rodiny?

Strukturované rozhovory byly provedeny s aktivními účastníky projektu, proto je nesporné intenzivní zapojení participantů. A protože se jednalo o dospělé osoby, často se projektu účastnili nejen oni, ale i další členové rodiny.

Participantů odpovídali na otázku vztahující se k jejich osobě a rodině tím, že jim projekt zprostředkoval další zkušenosti a argumenty k doporučení mateřské školy a stal se zpestřením a příležitostí se realizovat pro celou širokou rodinu (dítě, rodiče, sourozenci, prarodiče, absolventi, rodiny absolventů). Uvědomili si, že jsou součástí společnosti, které je každodenně obohacuje a posiluje svým potenciálem každého jedince. Také projekt poukázal na ideální představu spolupráce ve školách a školkách. Samotné vystoupení ukázalo velikou snahu dětí a jejich radost z toho ukázat, co se naučily. Jeden participant zmínil, že jeho rodina se nezapojila z důvodu, že nejsou příznivci besídek a podobných akcí a také to, že se projekt podepsal na pozdějších návratech domů. Jiný participant s lítostí uvedl, že se jeho rodina nezapojila z důvodu pracovního vytížení.

5.2.3.3 Otázka č. 8

Zapojoval/i jste se rád/i nebo spíše s nechutí?

Tabulka 14.: Zapojení s chutí/nechutí.

	P1	P2	P3	P4	P5	P6	P7	P8	P9
S chutí	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano
S nechutí	-	-	-	-	-	-	Ano	-	-

Z tabulky lze interpretovat, že se všichni (9) participanti účastnili s chutí. 1 z nich přistupoval ke své roli nejprve bez nadšení a chuti, ale ve výsledku byl za svou účast rád.

Participanti vyjadřovali spokojenost v tom, že se lépe poznali a navázali přátelské vztahy, že byl projekt velkým obohacením, přestože mu předcházely dlouhodobé přípravy a velké obavy, že byla pro ně radost a čest spoluvytvářet projekt k pátému výročí mateřské školy Světýlko, a že se těší na další společné projekty.

5.3 Analýza autorské koncepce hudebně integrativního scénáře

Podoba hudebně integrativního projektu není podoba, kterou vidíme na divadelní scéně nebo filmovém plátně. Scénář obsahuje promyšlené a logické uspořádání jednotlivých kroků, promyšlenou organizaci, rozvrhnutí v čase a alternativní postupy řešení. Scénář je první fází projektových příprav. Obsahuje dějovou linii příběhu, jež se v průběhu rozvíjí a graduje.⁶⁴

5.3.1 Autorský scénář

„MOJE MALÉ SVĚTÝLKO“

Hudebně dramatické vystoupení dětí, absolventů, rodičů a prarodičů mateřské školy Světýlko. Adventní vystoupení s pravým poselstvím Vánoc. Oslava pátého výročí od založení mateřské školy Světýlko.

Délka: 40 minut (+ závěrečné proslovy)

Účinkující:

Svíčka: moderuje, provází celým vystoupením

Vločky: mladší děti ze třídy Sluníček

Sněhuláci: absolventi MŠ Světýlko

Lékaři: dva tatínci (povoláním lékaři)

⁶⁴ BEKÉNIOVÁ, Lubica. *Projektové vyučovanie a tvorivá dramatika jako prostriedok demokratizácie a humanizácie výučby*. Prešov: Metodicko-pedagogické centrum v Prešove, 2005. 36 s. ISBN: 80-8045-397-7.

Pohádka O Budulínkovi (babička, dědeček, Budulínek, čtyři lištičky, zpěvačka): starší děti ze třídy Hvězdiček

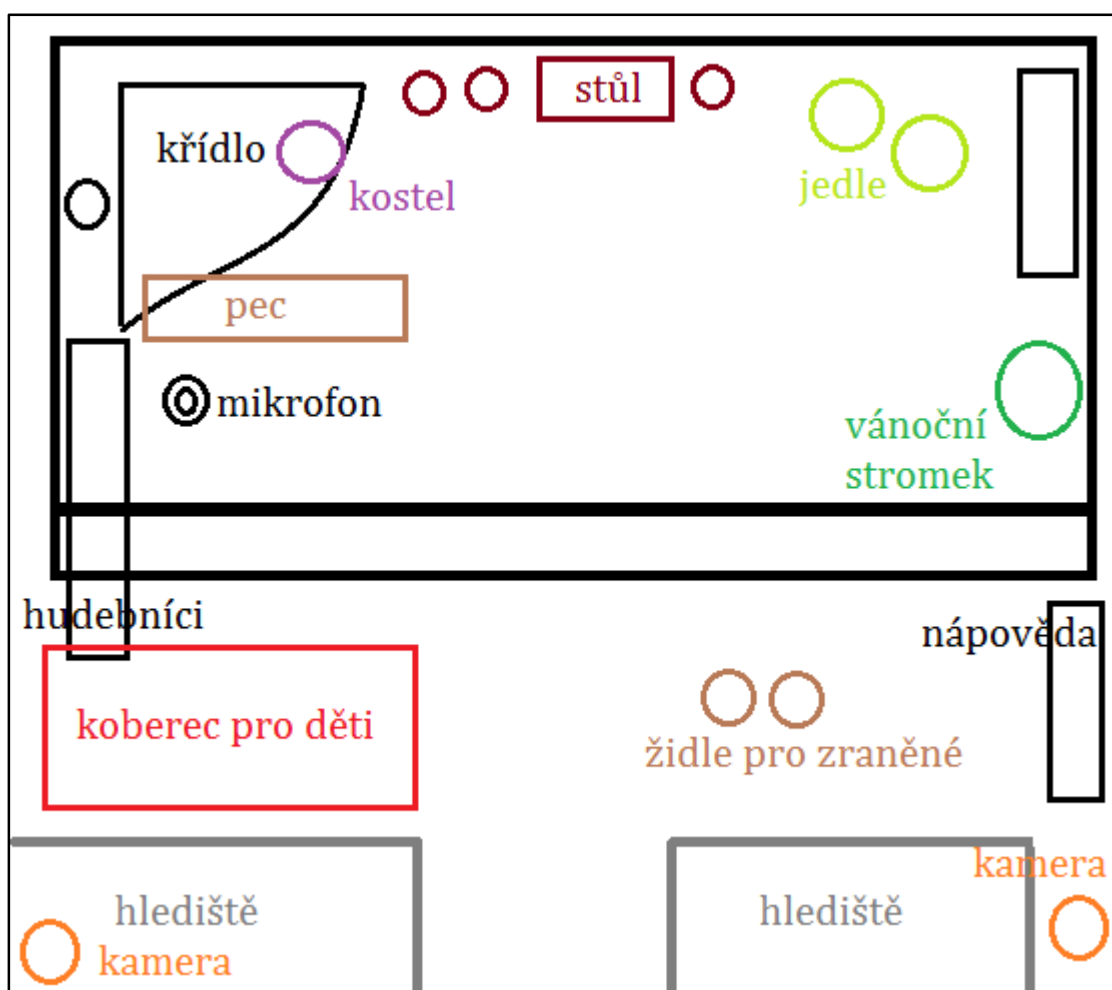
Televizní hlasatelka + televize: tatínek + dva tatínci držící kulisu

Scéna Vánoce: dvě maminky (pečení + smažení), tři tatínci (zdobení + kácení), prarodiče, děti běžící pro dárky, „rodina“ z pohádky O Budulínkovi

Hudebníci: houslista, flétnista, kytaristka, klavíristka, ukulelista, dvě maminky – zpěvačky

SCÉNÁŘ VYSTOUPENÍ

Prostory auly na vyvýšeném jevišti. Na levé straně je křídlo a celá hudební sekce. Na křídle je položena malá kulisa kostela. Před křídlem stojí kulisa pece a mikrofon. Na pravé straně je neozdobený vánoční stromek, v rohu za ním kulisy jedlí a vzadu u zdi jsou připravené židle a stůl. Je zhasnuto.

Všichni: píseň „ Moje malé světélko“⁶⁵ (*artificiální hudba: hudebníci hrají a všichni zpívají za šera*)

Musical score for the song "Moje malé světélko". The score is written on two staves in treble clef with a common time signature (C). The first staff contains the melody for the first line of lyrics, with chords C, C, C7, and F indicated above the notes. The second staff contains the melody for the second line of lyrics, with chords F, C, G, and C indicated above the notes.

Moje malé světélko chci, aby sví - ti - lo moje malé světélko
 chci, aby sví - ti - lo, sví - ti - lo, sví - ti - lo, sví - ti - lo.

2. /: Nikdo mi ho nezhasne, chci, aby svítilo :/
 svítilo, svítilo, svítilo.

Svíčka:

(*Po rozsvícení všechny přivítá*) No, hned je to lepší! (*úsměv*); (*údiv, rozhlížení*) Jé! Vás tady je... Dobrý večer, já jsem svíčka a všichni mi říkají Světýlko. Představte si, že se po mně dokonce jmenuje jedna mateřská škola tady na kraji města Třebíče. Mateřská škola Světýlko (*pyšně*)! No a právě děti z této školky, její absolventi, rodiče i prarodiče by vám chtěli ukázat, co všechno společně dokáží. Umí toho opravdu hodně. Tak se dívejte pozorně. A...kdybyste jim mohli pomoci – třeba se zpěvem, budou jen rádi! (*odchází*)

(*Zarazí se a vrátí se*) A proč jsem tu vlastně já? Přišla jsem proto, že tu byla velká tma. A lidé si mě nejvíc váží právě v tu chvíli, když kolem sebe nemají žádné světlo. (*Povzdech*) V této době se na mě hodně zapomíná. Často místo zapálené svíčky svítí televize, mobil nebo tablet. Ještěže neexistuje adventní věnec z mobilů nebo jiné techniky... Chtěli byste takový věnec? (*řečnická otázka do hlediště*) Je mi z toho smutno. (*smutně*) Brr, to se ochladilo! (*úlek*) Jakoby tu byl průvan! (*úkrok*) Co to...? (*údiv*) Vločky? Kde se tu vzaly? Brr...to není nic pro mě! Ještě zhasnu! A to je takhle o adventu hodně nebezpečné! Tak já radši mizím...

(*Všechny děti přichází s papírovou vločkou v ruce*)

Všechny děti + učitelka angličtiny: píseň „Little Snowflake“⁶⁶ (*reprodukováná hudba*)

⁶⁵ KAŇA, Jiří, Marie ŠPAČKOVÁ a Markéta ČERMÁKOVÁ. *Sukováček: Zpěvníček katechetického kurzu 1992-1994*. Brno: Katechetické centrum Brno, 1994.

⁶⁶ Super simple learning. *Super simple songs – Christmas*. USA: Toronto, 2014.

(Děti s učitelkou zpívají a dramatizují anglickou píseň: mávají papírovou vložkou, kterou postupně pokládají na hlavu, nos a ruku, při slovech „falling, falling“ si dřepnou k zemi a závěrem nechají pohozenou na zemi, odchází.)

Little Snowflake

Super Simple Learning

Andante ♩ = 96

8va

15

D D F#m/C# B F#

on my head. Snow - flake snow - flake litt - le snow - flake

19

B F# G A D F#m/C#

litt - le snow - flake fall - ing from the sky. Snow - flake snow - flake

22

B F# D F#m/C# B G

litt - le snow - flake fall - ing fall - ing fall - ing fall - ing fall - ing fall - ing fall - ing fall - ing

25

A D

fall - ing fall - ing on my nose. in my hand. fall - ing

(Sněhuláci – absolventi odchází dozadu, Hvězdičky zůstávají vepředu na koberci u stromku, Vločky - Sluníčka zůstávají na jevišti, vystupují)

Sluníčka: píseň „Zima, zima, zima“⁶⁷ od Hany Zagorové

(Hudebně pohybový tanec; reprodukována hudba:

Předehra: *Příchod, rotace na místě, pohyby v zápěstí*

1. sloka: *Držení se za ruce v kruhu, poskoky bokem*

Rotace na místě, pohyby v zápěstí

2. sloka: *Držení se za ruce ve dvojici, rotace*

Rotace na místě, pohyby v zápěstí

3. sloka: *Držení se za ruce v kruhu, poskoky bokem*

Rotace na místě, pohyby v zápěstí

Dohra: *Tleskání do rytmu, odchod)*

⁶⁷ DVORNÍK, Petr a Jirí BRABEC. *České a slovenské hity 20. století: 2. díl*. Cheb: G+W, 2008. ISBN M-706509-22-8.

ZIMA, ZIMA, ZIMA, ZIMA

U Pavel Žák Pavel Žák

G C D7 G G C D7 G D7
 G G G7 C G E7
 Zima zima zima všude je ve-li-ká všude sníh všecko led na tři zámky zamyká domy
 Zima zima zima všude je ve-li-ká koho smích nehřeje ten to kruté odpyká kdo si
 Ami D7 G C 1. G C A7 D7 D7
 jsou jako dort všude samé cukroví se-ve-rák tasil kord k ú-to - ku se ho-to - ví
 teď nezpívá marně dlaně zahřívá tak jdu
 2. G C G D7 G G G
 k vám po ledu zpívám bílou ko-le - du Zima je zima je zima je v lese zima je na poli
 zima je zima je zima je tady zima je v městě a
 G C 1. D7 2. D7 G D.S.
 na Štrbském plese z nebe si na zemi peřinu snese koukejme se heleďme se
 zima je všady talínek hubuje děti jsou rády siřibrem zářít vý-kla-dy

Zima zima zima
 na skle – mráz chodí bos
 bručounům mračounům
 zmrznou uši zmrzne nos
 chaloupkám za pár chvil
 bílé čapky nasněží
 severák ze všech sil
 zvonům fouká do věží

Zima je zima je zima je hezká
 vymete zamete tancuje tleská
 cesta i necesta – včera i dneska
 hrajte – ať se točí deska
 zima je zima je zima je kočka
 někdy tě překvapí jindy si počká
 zima je píseň a sněhová vločka
 štrůdl kapr vánočka

Zima zima zima
 jede k nám – co by ne
 podívej – bílý kůň
 tak si naskoč Martine
 jede k nám – jede zas
 bude zima – bude mráz
 vyfuká do ledu
 svoji bílou koledu

Zima zima zima
 švihla dnům do saní
 dětský smích na bruslích
 bílé vločky předhání
 rolničkou zacinká
 zimní víla malinká
 když jde k nám po ledu
 zpívá bílou koledu

Zima je zima je zima je v lese
 zima je na poli na Štrbském plese
 z nebe si na zemi peřinu snese
 koukejme se heleďme se
 zima je zima je zima je hezká
 bude i zítra tak jako je dneska
 jako ta stará písnička česká
 které každý zatleská

(Vločky – Slunička odchází, posadí se vlevo vpředu na koberec; s hudbou přibíhají
 Sněhuláci – absolventi)

Sněhuláci – absolventi: píseň „Sněhuláci“⁶⁸ od Inky Rybářové

⁶⁸ RYBÁŘOVÁ, Inka. *Město Klauní: Karneval písniček*. Praha: Umělecká agentura Dendy, 2001.

(Hudebně pohybový tanec absolventů; reprodukováná hudba:

Předehra: Příchod na podium

1. sloka: Poskoky v kruhu za sebou

Refrén: Rotace na místě kolem své osy, chůze za sebou v kruhu, ruce za zády, pokyvování hlavou ze strany na stranu

2. sloka: Posazení za sebou do řady mezi nohy druhého, kývání ze strany na stranu

3. sloka: Ve dvojici jeden klečí, druhý ho drží za prst a rotuje kolem něj

4. sloka: Jemné vzájemné pošťuchování

5. sloka: Děti se drží za ruce, jeden se vždy pustí a proplétá se pod pažemi, na konci řady se opět chytne)

(Sněhuláci – absolventi zůstávají na jevišti, přichází za nimi Vločky – Sluníčka)

Sněhuláci – absolventi + Vločky – Sluníčka: píseň „Klouzanice“⁶⁹

(Živá hudba: děti se „klouzají“, dvě z nich na konci písně uklouznou a zraní se, ostatní volají o pomoc)

$\text{♩} = 96$

4

C F

Klou - za - ni - ce, klou - za - ni - ce, tak jsem se - bou

C Dm G G⁷ Em

plác! Sníh mi vle - zl do če - pi - ce, sva - li - la mě

Am Am⁷ Dm G C

klou - za - ni - ce, u - dě - lal jsem bác!

5

Všechny děti: Pomoc! Pomoc! Pane doktore!

Doktoři:

(Dva tatínci – povoláním lékaři – přijíždí za zvuku sirény v kulise sanitky). Pozor děti, je tu první pomoc. Máme tu taková speciální dvířka (vystupují). Tak, děti, co se tady stalo? Tady máme nějaké zraněné děti. (sklání se) Copak se ti stalo, chlapečku?

⁶⁹ CHUDOBA, Stanislav. *Písničky čtyř ročních období dětem*. Praha: ROTAG, 1998.

Chlapec: Zlomil jsem si nohu.

Doktor: Zlomil sis nos?

Chlapeček: Ne, nohu!

Doktor: Tak já ti teda zavážu nos.

Chlapeček: Nohu!

Doktor: Aha! Co my s vámi potom uděláme? Netlačí to moc? Dobrý?

Holčička: Netlačí.

Doktor: Je tu ještě někdo zraněný?

Všechny děti: Ne.

Doktor: To máte štěstí, my nemáme více obvazů. *(obvazuje)* Tak, výborně. Nožka je spravená. Chytni se mě kolem krku a já tě odnesu tamhle na to lehátko *(berou děti do náručí)*. Pojd'te, pane kolego. Tak, výborně *(pokládají děti na židličky pod podiem)*. Pěkně se pozdravte a my jedeme zase na další. Prosím, pane kolego *(otevívá kolegovi dveře sanitky)*. Děti, až budete zase potřebovat, tak volejte 112. Na shledanou *(odjíždí pryč ze sálu za zvuku sirény)*!

(Sněhuláci – absolventi + Sluníčka – vločky se posadí dopředu na koberec, zranění zůstávají pod podiem na židličkách, pláčí a přichází k nim Svíčka)

Svíčka:

Jejeje... To je smutku, to je slziček. Nebojte se, do Vánoc budete zase pěkně běhat a skákat. Pan doktor to přeci říkal. Vytáhnete si sánky, boby, lopatu, brusle i lyže – zimy si ještě užijete. *(povzbuzuje)* Hm...Koukám, že jsem vás moc nepotěšila. *(bezradně)*; *(radostně)* Mám dobrý nápad! Udělám něco, co já Světýlko sice dělám nerado...ale pustím vám pohádku.

Holčička a chlapeček: Jo!

Svíčka: Ale jenom jednu! Opravdu! Jsme domluveni? Nebudete pak škemrat o další?

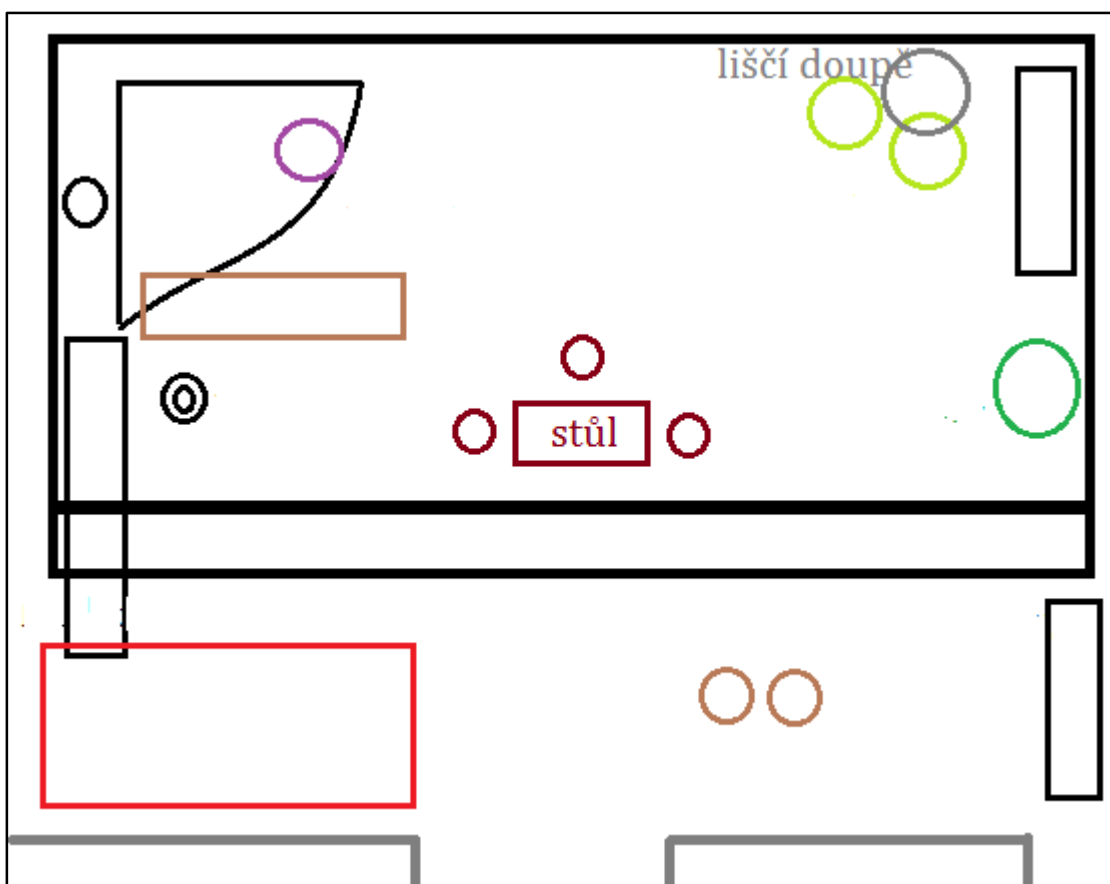
Holčička a chlapeček: Ne!

Svíčka: Podívám se, co dnes dávají (*listuje v televizním programu*) Dnes máme 15. prosince, 15:30...No paráda! Vy máte štěstí! Pěkně se usad'te. Pouštím. Cvak! (*cvakne ovladačem na televizi*)

(*Svíčka usedá vedle zraněných dětí, přichází dva tatínci s kulisou televize a hlasatelka – převlečený tatínek*)

Hlasatelka:

Teplota plus třicet, minus třicet, polojasno až zataženo. Tak to jsou zprávy o počasí. A nyní se usad'te a vychutnejte si pohádku O Budulínkovi. Zvláště vy, malí slad'ouškové.

(*Stůl je přesunut do přední části jeviště. Na podium přichází třída Hvězdiček, zpívají a dramaturgizují operku Budulínka. Zpěvačka jde k mikrofonu, babička, dědeček a Budulínek jdou ke stolu, lišky a liščata do doupěte.*)

Hvězdičky: operka „Budulínek“⁷⁰ od Zdeňka Svěráka a Jaroslava Uhlíře

⁷⁰ SVĚRÁK, Zdeněk a Jaroslav UHLÍŘ. *Dětem*. 1. vyd. Praha: Fragment, 2013. ISBN 978-80-253-1949-9.

(Živá hudba, dramatizace operky:

Babička s dědečkem a Budulínkem sedí u stolu, lištičky jsou za kulisami stromů, zpěvačka zpívá u mikrofonu. Babička zjistí, že nemají dostatek mouky a rýže, a tak se společně vydávají do města vydělat peníze muzikou. Budulínek zůstává doma sám, babička mu udělá hrášek pro chvíli, kdy dostane hlad a také mu nakáže, že nemá dveře otvírat. Lidé na náměstí – Vločky – Sluníčka – přispívají knoflíky jako peníze, které si vydělali prarodiče hrou

na nástroje. Mlsná liška obchází kolem stolu, zláká Budulínka a vozí ho na ocásku po chalupě. Prarodiče najdou doma jen liščí chlup, a tak vyráží rovnou k liščímu doupěti a hrají jim písničku o slepicích. Lišky jim naletí, jsou lapeny do pytle a Budulínek je zachráněn. Prarodiče s Budulínkem se hřejí u kamen, pěkně spolu jí a žijí. Nakonec se všichni ukloní.)

1. Sot-va Bu-du-lí-nek
2. S ba-bič-kou a dě-dou

vy-mo-tal se z plí- nek, sot-va Bu-du-lí- nek vy-mo-tal se z plí- nek,
zdra-vý ži-vot ve-dou, s ba-bič-kou a dě-dou zdra-vý ži-vot ve-dou

šel na vy-cho-vá-ní do cha-loup-ky v strá-ni, šel na vy-cho-vá-ní
les-ní plo-dy je-dí, ve-čer spo-lu se-dí, les-ní plo-dy je-dí,

do cha-loup-ky v strá-ni, u le-sa tma-vé-ho, vel-mi hlu-bo-ké-ho,
ve-čer spo-lu se-dí, u sto-lu vel-ké-ho z dře-va bo-ro-vé-ho,

u le-sa tma-vé-ho, vel-mi hlu-bo-ké-ho. Ba-bič-ka zaš-la do spí-že
u sto-lu vel-ké-ho z dře-va bo-ro-vé-ho. Dě-deč-ku, ne-ní vy-hnu-tí

a na-jed-nou kou-ká: prázd-ný je pyt-lík od rý-že, ta-ky doš-la mou-ka.
půj-dem na-ku-po-vat. Bu-du-lín-ku, teď řek-nu ti, jak se mu-síš cho-vat.

Bu-deš tu ce-lý den sám, na más-le ti u-dě-lám hrá-šek, hrá-šek, hrá-šek la-hod-
ný, slí-bí-li nám, že bu-deš hod-ný.

Bu - du - bu - du - bu - du - lín - ku, bu - deš hod - ný kluk? Bu - du, bu - du, na mou du - ši
 bu - du, a - ni muk. Na srd - ce ti kla - de - me, až ve měs - tě bu - de - me,
 ne - smíš, ne - smíš dve - ře ot - ví - rat, moh - ly by se hroz - né vě - ci stát.
 1. Sta - rouš - ko - vé zla - - tí, co slí - bím, to pla - - tí, ne - boj - te se o mě,
 2. Přijd - te tře - ba za tmy, vždyt jsem sa - mo - stat - ný, ni - ko - ho ne - pus - tím,
 že bu - du sám v do - mě u le - sa tma - vé - ho, vel - mi hlu - bo - ké - - ho,
 do hráš - ku se pus - tím u sto - lu vel - ké - ho, z dře - va bo - ro - vé - - ho,
 u le - sa tma - vé - ho, vel - mi hlu - bo - ké - - ho. A tak šli po ces - tě,
 u sto - lu vel - ké - ho, z dře - va bo - ro - vé - - ho.
 br - zy by - li ve měs - tě, a tak šli po ces - tě, br - zy by - li ve měs - tě.

Ta - dy je tře - ba po - vě - dět, že ba - bič - ku s dě - dou ži - vi - la hud - ba
 spou - stu let a lec - cos ješ - tě sve - dou. Ba - bič - ka hra - je na bi - cí, děd na
 hou - sle u - mí, před se - bou ma - jí kra - bi - ci na pě - ti - ko - ru - ny.
 Při - spěj - te pro - sím na rý - ži a na mou - ku hlad - kou, dřív než se ve - čer
 při - blí - ží, mu - sí - me do - mů zkrat - kou. Li - dí je pl - né ná - měs - tí, kaž - dý
 ně - co ho - dí. Do - ma však čí - há ne - štěs - tí, ko - lem dom - ku cho - dí.

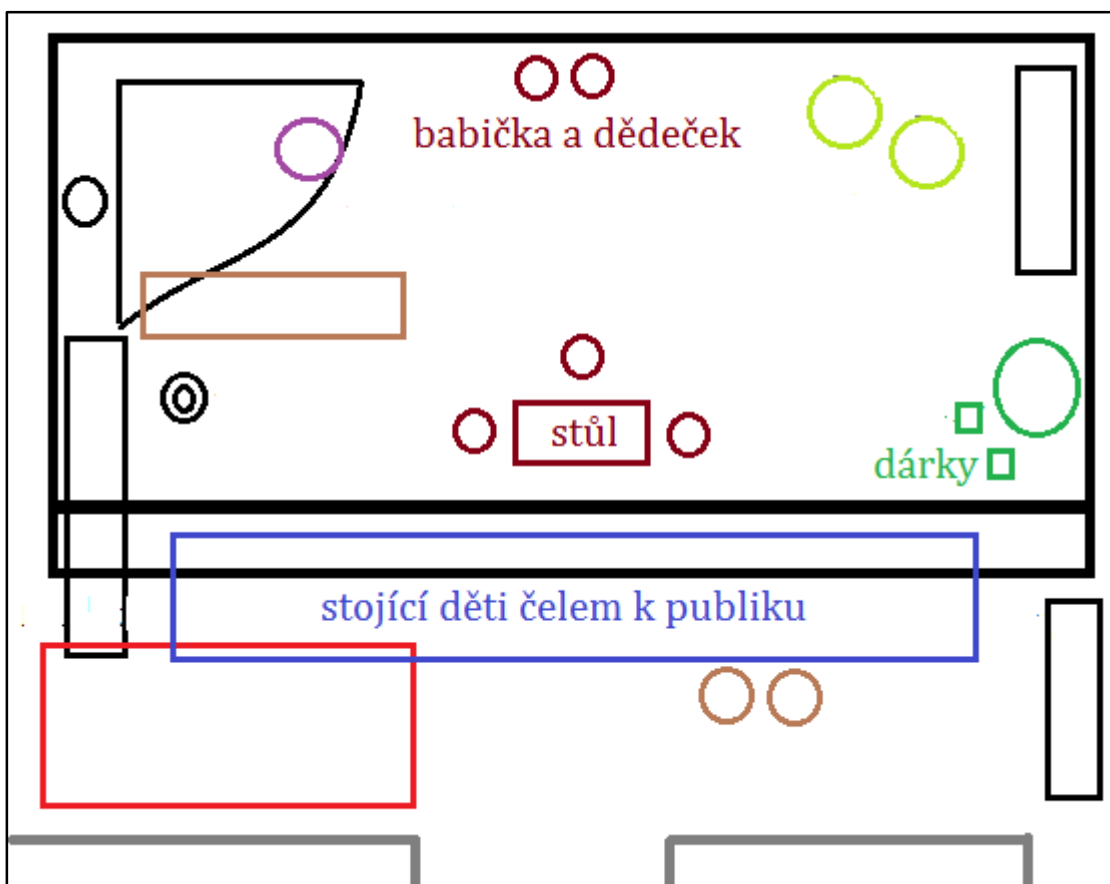
Už jsme je od - chy - tli, jsou v pyt - li, jsou v pyt - li. Už jsou tam svá - za - né,
 by - ly má - lo ma - za - né. *riten.* **Tempo I°**
 1. A tak Bu - du - lí - - nek
 2. S ba - bič - kou a dě - - dou
 do - ma u ka - mí - nek, a tak Bu - du - lí - - nek do - ma u ka - mí - nek
 zdra - vý ži - vot ve - dou, s ba - bič - kou a dě - - dou zdra - vý ži - vot ve - dou,
 ve - se - le se hře - je, je rád, že je, kde je, ve - se - le se hře - je,
 les - ní plo - dy je - - dí, ve - čer spo - lu se - - dí, les - ní plo - dy je - - dí,
 je rád, že je, kde je, u le - sa tma - vé - ho, vel - mí hlu - bo - ké - - ho,
 ve - čer spo - lu se - - dí, u sto - lu vel - ké - ho, z dře - va bo - ro - vé - - ho,
 u le - sa tma - vé - ho, vel - mí hlu - bo - ké - - ho. *G poco rit.*
 u sto - lu vel - ké - ho, z dře - va bo - ro - vé - - ho.

Kam to le - tíš, liš - kó zrád - ná, vždyť tu ne - ní ces - ta žád - ná.
 Ne - ptej se a drž se mě, za - le - ze - me do ze - mě,
 do ze - mě. Dě - de - ček s ba - bič - kou hle - daj' vnouč - ka
 se svíc - kou, naš - li jen, naš - li jen liš - čí chlu - py u ka - men.
 Jdou a jdou dou - bra - vou hou - slé s bi - cí sou - pra - vou, jdou a jdou až k no - ře
 za - hrá - ti té po - tvo - ře, za - hrá - ti té po - tvo - ře. 1. Vy - lez - te, liš - tič - ky, ven
 2. Prej jsou ta - dy sle - pi - ce,
 hra - je - me vám na bu - ben, hra - je - me vám ta - ké
 ty mám rá - da nej - ví - ce, ho - nem, dě - ti, ho - nem
 na skřip - ky, že se tu po - pě - lí dvě slíp - ky.
 ven z no - ry, u - dě - lám vám k to - mu bram - bo - ry.

(Hvězdičky se ukloní a odchází se posadit dopředu doleva na koberec. Přichází dva tatínci s kulisou televize a hlasatelka).

Hlasatelka:

Tak děti, doufám, že se vám naše pohádka moc líbila. A proto, že se nám Vánoce nezadržitelně blíží, tak vám přeji krásné a požehnané svátky za naší televizi Světlo.

(Odchází hlasatelka a tatínci s kulisou televize. Vzadu u zdi jsou dvě židle pro prarodiče, pod stromek se dají krabičky dárků. Na jeviště přichází dvě maminky, které se starají u pece o pečení cukroví a smažení řízků, dva tatínci, kteří zdobí stromeček, tatínek, který kácí sekerou kulisy stromů a dědeček s babičkou, kteří pletou: babička punčochu, dědeček proutěný košík. Všechny děti se postaví pod podium čelem k obecenstvu. Nakonec přichází Svíčka, která společně s ostatními recituje báseň a ukazuje na místa, kde se co právě děje – viz popis v závorkách.)

Všechny děti + Svíčka:

Začaly Vánoce, Štědrý den,

všechno jen září, jak perlový sen. *(otočí se kolem své osy)*

Maminka u plotny už peče cukroví, *(ukazuje na pec, kde maminky pracují)*

děti za oknem z kopce sáňkují. *(ukazuje z okna ven)*

K večeři se smaží kapří řízky *(ukazuje směrem k peci)*

a ze stromu v lese odlétají třísky. *(ukazuje na tatínka, který kácí sekerou stromy)*

Tatínek tiše věší na stromek, *(ukazuje na dva tatínky, kteří zdobí stromek)*

baňky, svíčky a pár laskonek.

Ke stolu usedá celá rodina, *(ke stolu usedá babička, dědeček a Budulínek ze třídy Hvězdiček)*

každý se na sebe šťastně usmívá. *(maminky nesou na stůl upečené cukroví)*

Venku poklidně sněží, *(ukazuje na okno směrem ven)*

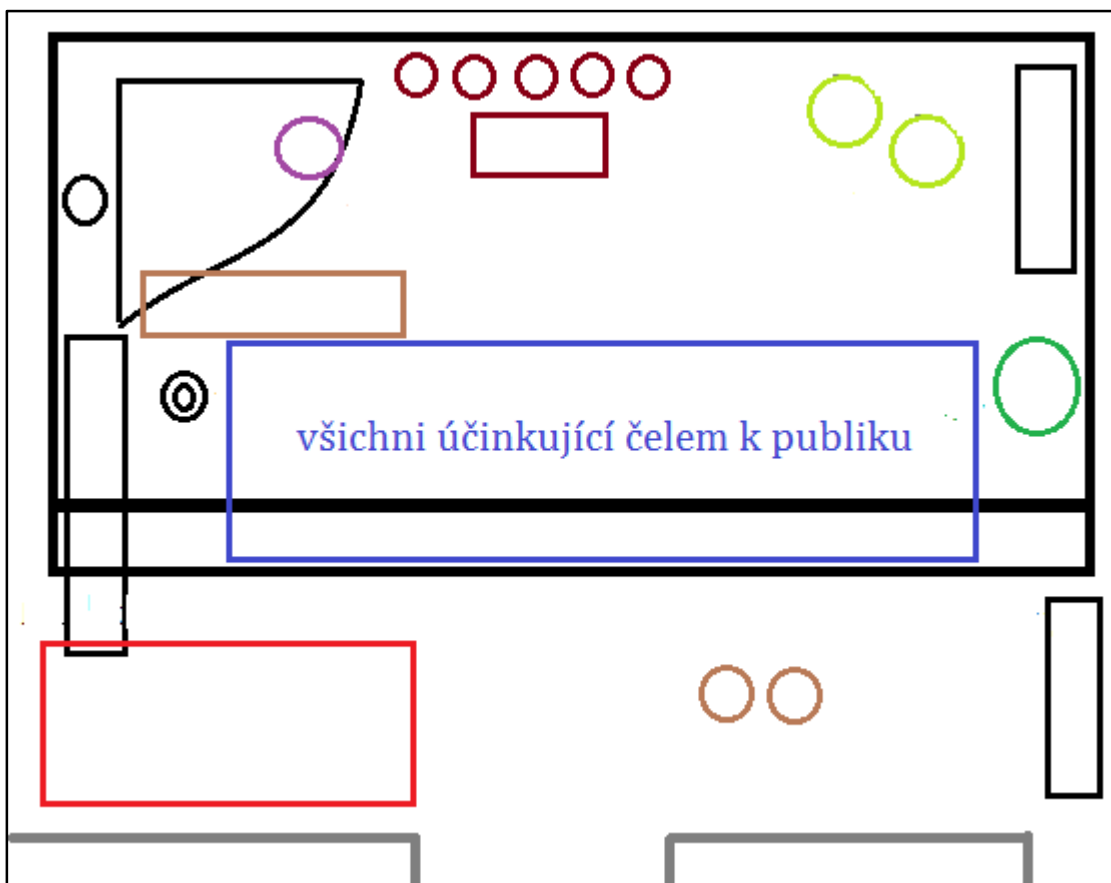
děti pro dárky s jásotem běží. *(ukazuje na čtyři děti ze třídy Sluníček – Vločky, které si běží pro dárky ke stromečku)*

Dědeček s babičkou pilně pracují *(ukazuje na pracující prarodiče)*

a pak si s námi zazpívají.

V domovech i na půlnoční, *(ukazuje na kulisu kostela)*

znějí v uších koledy vánoční. *(symbolicky „natahuje“ uši)*

(Stůl a židle se odsunou dozadu ke zdi. Všichni vystupující se postaví směrem k publiku a společně s ním zpívají a hrají – živá hudba.)

Všichni: koleda „Štědrej večer nastal“⁷¹

Štědrej večer nastal

[Mírně]

D Emi A⁷ D Emi

1. Štěd-rej ve-čer na- stal, Štěd-rej ve-čer na- stal,

A D Hmi Emi A⁷ D

ko- le- du při- chy- stal, ko- le- du při- chy- stal.

2. /: Panímámo, vstaňte, :/
/: koledu nám dejte. :/ 3. /: Panímáma vstala, :/
/: koledu nám dala. :/

⁷¹ Hudba.hradiste.cz: Texty písní, midi soubory, noty, foto autorů a interpretů [online]. Uherské Hradiště, 2003 [cit. 2016-03-29]. Dostupné z: http://hudba.hradiste.cz/DATA/DOWN/S/Stedrej_vecer_nastal.gif.

Všichni: koleda „Narodil se Kristus Pán“⁷²

117. NARODIL SE KRISTUS PÁN (I)

Vznešeně česká

D (A D) E7 A D A E7 A E7 A A7

1. Na - ro - dil se Kris - tus Pán, ve - sel - me se.

D A D A D G A7 D D (A D G)

z rů - že kví - tek vy - kvet nám, ra - duj - me se. Z ži - vo - ta čis -

A D D (A D G) A D D7 G D (Emi D A7) A D

té - ho, z ro - du krá - lov - ské - ho nám, nám na - ro - dil se.

(Po dozpívání koledy si Svíčka stoupne před všechny vystupující a závěrečným slovem vystoupení uzavře.)

Svíčka:

Tak už rozumíte, proč jsem tak pyšná na to, že se tato školka jmenuje zrovna po mně? Myslím, že i oni jsou rádi, že mě mají. Každý z nich mě totiž nosí ve svém srdci. A svítí tak nejen ve školce, ale i doma rodičům, sourozencům, prarodičům, bratrancům, tetám... no prostě všude tam, kde právě jsou. Vyhání tmu, roznáší světlo a svou radostí zapalují světýlka v srdcích druhých lidí.

Za malý okamžik od těchto našich neuhasínajících světýlek přijmete dárek, který – doufáme – zažehne světýlko i ve vašich srdíčkách.

⁷² Vira.cz: Vira na internetu [online]. Praha: Arcibiskupství pražské - Pastorační středisko, 2016 [cit. 2016-03-29]. Dostupné z: <http://www.vira.cz/Texty/Knihovna/Narodil-se-Kristus-Pan.html>.

Chtěla bych vás, všechna světýlka, pozvat na společnou oslavu. Budeme rádi, když si najdete chvíli času a třeba si společně popovídáme. Jménem svíčky, ale i Petry Bobkové, bych vás ráda požádala, pokud byste měli dostatek sil na vyplnění dotazníku a po cestě jej vhodili do plastového kbelíku.

Tímto se s vámi loučí MŠ Světýlko a ze srdce vám přeje, aby se narozené světýlko v Betlémě stalo vaší skutečnou a trvalou radostí!

(Úklona. Rozdávání přáníček a perníčků se svíčkami všem přítomným.)

Zřizovatel *(Závěrečné slovo a poděkování všem, kteří se podíleli na vystoupení.)*

Zástupci rodičů *(Poděkování zřizovatelům za založení a pětileté fungování MŠ Světýlko)*

Neformální zábava s občerstvením na chodbě gymnázia

5.3.2 Analýza písemné podoby scénáře

Nejprve analyzujeme písemnou podobu scénáře tak, abychom zjistili, co z takové podoby lze vlastně vyčíst. Podoba autorského hudebně integrativního scénáře obsahuje dvě základní části, jež nejsou striktně oddělené, ale vzájemně se doplňují⁷³:

5.3.2.1 Literární stránka scénáře (záznam integrovaného plynutí prvků a aktivit)

Ve scénáři jsou zaznamenány veškeré monology (postava svíčky, hlasatelka) a dialogy jednotlivých postav (doktoři). Součástí této části jsou také přesné notové zápisy písní (Little Snowflake, operka O Budulínkovi, Štědrej večer atd.), citované texty básní (Začaly Vánoce, Štědrý den).

⁷³ BALCÁROVÁ, Božena. *Teória a prax integratívnej hudobnej výchovy*. Prešov: Prešovská univerzita, Pedagogická fakulta, 2013. 195 s. ISBN 978-80-555-0839-9.

5.3.2.2 Technická stránka scénáře

Jedná se o poznámky, které zaznamenávají popis jednotlivých scén, prostředí v daném okamžiku i jejich změn. Dále z nich lze vyčíst popisy kostýmů herců a jejich postavení na scéně. Jsou tu také přesné popisy pohybových nebo tanečních krací (Zima, zima, zima, Sněhuláci, apod.). V neposlední řadě zaznamenává způsob ozvučení a osvětlení na jevišti. Součástí scénáře je grafické zobrazení podoby scény formou jednoduchého nákresu (prostorové uspořádání jeviště, rozmístění rekvizit a technických prostředků).

5.3.3 Analýza dějové linie

Ukázali jsme si, jaké základy napomáhají k tomu se ve scénáři snáze orientovat a co z něj vlastně může čtenář vyčíst. Nyní se budeme věnovat analýze děje tak, jak ji narýsoval německý dramatik a teoretik Freytag⁷⁴:

5.3.3.1 Úvod (expozice)

Účelem expozice je vzbudit zájem, zvědavost a současně představit prostředí a postavy. V úvodní části autorského projektu se objevují diváci v šerém prostředí, do něhož přichází svíčka a prostor rozzáří. Po svém představení a představení těch, které během vystoupení vystoupí, komentářem uvádí publikum do adventního času, ve kterém se právě ocitli. A s ochlazením a pádem vloček svíčka odchází pro jistotu, aby náhodou nezhasla.

5.3.3.2 Stoupání, stupňování (kolize)

Divák už má určitou jistotu v představě o žánru a stylu. V kolizi jde o stupňování napětí a naznačení obrysu hlavního konfliktu. Autorský projekt je ve stupňování konfliktu spíše méně znatelný a nepůsobí příliš dramaticky. Naopak se divák domnívá, že bude následovat série po sobě jdoucích vystoupení skupin dětí, což se vlastně i děje (Little Snowflake, Zima, zima, zima, Sněhuláci, Klouzanice). Ale jen do chvíle, dokud nepřichází dramaturgická krize.

⁷⁴ FREYTAG, Gustav. *Technika dramatu*. Praha: Ústav pro učebné pomůcky průmyslových a odborných škol, 1944. 184 s.

5.3.3.3 Vrchol (krize)

Krize je vrcholem, středem a jádrem dějové linie. Také divákův zájem je na vrcholu, nachází se v napětí a očekávání. V představení „Moje malé světýlko“ je nečekaným zvratem pád dvou dětí, které při klouzání (píseň Klouzanice) upadly a divák je tedy vytržen ze své iluze předvídatelnosti. Ostatní kamarádi děti volají o pomoc a přivolávají sanitku s doktorem.

5.3.3.4 Obrat, klesání (peripetie)

Peripetie je poslední překážka a poslední napětí před uzavřením konfliktu, před šťastným koncem. V autorském scénáři příběhu zraněné děti nepřestávají slzet ani po vyléčení pány doktorem, a tak je přichází potěšit svíčka. Chlácholí je, že do Vánoc budou přeci zdravé, a že sněhu si ještě užijí a přichází s nápadem podívat se na pohádku v televizi (O Budulínkovi). Slzy přestávají téci a poslední peripetie v očích diváka je zažehnána.

5.3.3.5 Uzavření konfliktu, myšlenkové závěry

V závěrečné části dochází k rozuzlení, uzavření konfliktu a z díla se stává celek s dojmem úplnosti. Autorský projekt po ukončení pohádky O Budulínkovi navozuje období Vánoc, kdy už jsou děti vyléčeny ze svých zranění a snaží se přiblížit idylickou tradici tohoto období (soudržnost rodiny, zpěv vánočních koled, pečení cukroví, zdobení stromečku atd.). Závěrečná scéna charakteristická soustředěnou pozorností, hustotou děje, času, myšlenek a emocí umožňuje divákovi vytvořit si sjednocený celek příběhu a jeho poselství.

5.3.4 Analýza scénáře vzhledem k cílům práce

Abychom neopomněli cíle diplomové práce, věnujme pozornost analýze scénáře a jeho obsahu témat dotýkajících se osobnostních a životních hodnot a analýze praktického naplnění myšlenek integrativní pedagogiky v oblasti předškolního vzdělávání:

5.3.4.1 Analýza osobnostních a životních hodnot objevujících se ve scénáři

Scénář je vytvořen tak, aby z něj vycházelo právě poselství Vánoc. Přímě je zmíněno až v samém závěru monologu svíčky, přesto působí nepřímě během celého představení. Přispívá k tomu mezigenerační soudržnost, pospolitost a spolupráce rodiny, která je

v současné době opomíjena a považovaná za přežitek. Vánoční atmosféru a pohodové klima podtrhují také tradiční úkony, jež s nimi bývají spojené. Svíčka provázející program je postavou, jež je nositelem a symbolem naděje. Role reportérky symbolizuje humor, který by neměl být opomíjen v žádné životní situaci člověka. Doktoři, ale i děti volající o pomoc, ukazují ochotu, obětavost a statečnost pomoci, když ji někdo druhý nutně potřebuje. V operce O Budulínkovi nalézáme také množství hodnot: vztah prarodičů k vnukovi, poslušnost Budulínka vůči nim, statečnost zůstat doma sám, ochota rozdělit se, vztah prarodičů k práci, trpělivost s neposlušným vnukem, použití selského rozumu při vylákání lištiček a závěrečné ponaučení pro Budulínka. Při celkovém vystoupení se objevily také hodnoty ochoty a chuti předat radost, poselství i malý dárek posluchačům, zapojit je a utvořit tak společenství a v neposlední řadě odbourání strachu vystoupit na veřejnosti před velkým publikem.

5.3.4.2 Analýza praktického naplnění myšlenek integrativní pedagogiky

Představa vystoupení je vytvořena jako jeden integrativní celek. Prostředí auly je vyzdobeno vlastnoručně vyrobenými kulisami (pec, kostel, sanitka) a předměty (přáníčka, perníčky, baňky na stromek, hudební nástroje). Svíčka má kostým svíčky s logem Světýlka, děti jsou obléknuty do kostýmů vloček, sněhuláků nebo do rolí vystupujících v pohádce O Budulínkovi. Vystupující maminky jsou oblečeny do zástěr, tatínkové do běžného oblečení, babička do šátku a dědeček do pracovní zástěry. Hudební doprovod zpěvu je zajištěn buď reprodukovanou hudbou radiomagnetofonem, nebo živým instrumentálním doprovodem křídla, houslí, flétny, kytarou, ukulelem a trianglem. Písňe jsou zvolené jak dětské umělé (operka O Budulínkovi), tak lidové (Narodil se Kristus Pán). Zajímavé je hudební propojení s anglickým jazykem v písni Little Snowflake. Některé písňe jsou doprovázeny hudebně pohybovými prvky (Little Snowflake) nebo jednoduchými tanečními prvky (Sněhuláci, Zima, zima, zima). Svíčka má v představení roli moderátora, provází tak publikum celým vystoupením a dotváří celou dějovou linii scénáře. Další dramatické vstupy a prvky jsou vidět u postav doktorů, moderátorky a všech účinkujících ve scéně Vánoc. Recitace básně se objevila taktéž ve vánoční scéně.

5.4 Reflexe výzkumu

Projekt „Moje malé světýlko“ si vyžádal velké množství času a úsilí, ale užitek z něj rozsáhlý. Celý projekt trval necelé tři měsíce. Podílel se na něm intenzivně celý pedagogický personál mateřské školy, děti, absolventi, rodiče a další rodinní příslušníci.

Výše byly stanoveny výzkumné otázky (viz kapitola 4.4 *Výzkumné otázky a jejich vyhodnocení*), které se nyní pokusíme vyhodnotit.

Výzkumná otázka č. 1

Obsahuje vytvořený scénář témata dotýkající se osobnostních a životních hodnot?

Dle vyhodnocení této otázky v dotaznících a strukturovaných rozhovorech vyplývá, že scénář obsahoval důležité osobnostní a životní hodnoty. Mezi nejčastěji zmiňované patřily hodnoty v mezilidských vztazích jak v rodině (mezigenerační pospolitost a soudržnost rodiny), tak ve vztazích mateřské školy a rodiny (spolupráce). Toto tvrzení potvrzuje i analýza autorské koncepce hudebně integrativního scénáře.

Výzkumná otázka č. 2

Naplňuje scénář prakticky myšlenky integrativní pedagogiky v oblasti předškolního vzdělávání?

Z odpovědí na tuto otázku v dotaznících a rozhovorech zaznělo velké množství estetických aktivit, které se dle respondentů a participantů ve veřejném vystoupení plynule propojovaly. Totéž potvrzuje analýza autorské koncepce hudebně integrativního scénáře. Zmíněny byly prvky výtvarné – kulisy, kostýmy, přáníčka a perníčky, hudební – zpěv, živá a reprodukováná hudba, dramatické – dramatizace pohádky, recitace, pohybové – tanec a anglický jazyk. Scénářem provázela postava Svíčky, která utvářela jednotlivé vstupy v ucelený adventní příběh se snahou odhalit pravé poselství Vánoc.

Výzkumná otázka č. 3

Ovlivnil projekt vztah mateřské školy a členů rodiny v oblasti rozvoje spolupráce?

Na odpovědi k této otázce se všichni dotazovaní jednohlasně shodli, že spolupráce mezi členy rodin a mateřskou školou byla rozvinuta. Projekt spolupráci ovlivnil nabídnutím možnosti realizovat se a uplatnit svůj potenciál v té oblasti, ve které dotyčný chtěl a pro

společný cíl – oslavit páté výročí Světýlka spolu s širokou veřejností. Dobrým krokem se také ukázalo oslovení absolventů mateřské školy a jejich rodin, zapojení rodičů a prarodičů do veškerých příprav.

6. Metodické závěry do praxe

Práce na rozvoji spolupráce rodiny a mateřské školy se vyplácí. Přináší plody jak dětem, rodině, tak mateřské škole. Rodiče se nestávají pouhými uživateli služeb, ale aktivními budovateli školy svých dětí. Účinná, otevřená a důvěrná spolupráce pedagogického personálu s rodiči pomáhá ke zdárnému vývoji dítěte.

V případě projektu „Moje malé světýlko“ byla (nejen) rodičům nabídnuta možnost účastnit se intenzivních a relativně dlouhodobých příprav na vyvrcholení projektu – veřejné vystoupení. Každý z nich se zapojil dle svých možností. Někteří přicházeli pravidelně, jiní občasně, někteří si vzali na starost přípravu občerstvení nebo nápojů, jiní poskytli automobil na přepravu, někteří nabídli své hudební schopnosti, jiní zase materiál na výtvarné tvoření apod. Ochota, vstřícnost a vlastní kreativita rodičů autorku během celého projektu nepřestávala udivovat. Každý přispěl tím, čím mohl a do jaké míry chtěl. Jako velké pozitivum autorka vnímá prohloubení nebo nové navázání kontaktů nejen pedagogického personálu s rodinou dítěte, ale také vztahů mezi rodinami dětí navštěvujících mateřskou školu v současnosti navzájem, ale i s rodinami dětí navštěvujících mateřskou školu v minulosti.

Představení posluchačům prezentovalo adventní příběh, ve kterém byl prostor pro zasmání, ale i zamyšlení. Zapojili se do něj lidé různého věku, obou pohlaví a s rozmanitými schopnostmi. Scénář propojoval estetické prvky a aktivity, primárně však hudebně dramatické, v jeden integrativní celek. Tím vycházel vstříc dítěti předškolního věku, které prostřednictvím základního psychického znaku – synkretizmu vnímá okolní svět komplexně a nerozčleněně. Scénář také vycházel z tradičních dramaturgických a scénářistických principů, jež mu dodaly gradaci a napětí. Za velký přínos autorka považuje profesionální videozáznam a střih, z nějž vzniklo video o celém průběhu projektu. DVD s videozáznamem poslouží nejen jako vzpomínka pro aktivní účastníky, ale také jako materiál při propagaci mateřské školy Světýlko.

Realizace projektu „Moje malé světýlko“ ukázala, že je nutné starat se o to, aby pedagogickou praxi obohacovala teoretická východiska. Například scénář vystoupení by nemusel být smysluplně propojenou integrací hudebně dramatických prvků a dalších činností, pokud by se neopíral o teoretická východiska integrativní pedagogiky a o poznání psychického vnímání dítěte předškolního věku apod. A naopak je nutností, aby teoretická tvrzení vznikala pouze na základech výzkumných studií. Teoretická opodstatněnost bez praktického výzkumu se totiž stává pouhou proklamací – pokud postrádá vědecky ověřené didaktické zásady.

Závěr

Diplomová práce Hudebně dramatické náměty pro spolupráci rodiny a mateřské školy dala vzniknout realizaci dlouhodobého projektu „Moje malé světýlko“ s veřejnou prezentací a úzkou spoluprací rodinných příslušníků, absolventů a mateřské školy.

Hlavním cílem bylo rozvinutí a podpora spolupráce rodiny a mateřské školy. Spolupráce byla rozvinuta a to nejen mezi rodinou a mateřskou školou, ale také mezi rodinami dětí navštěvující mateřskou školu v současnosti i s rodinami dětí navštěvující mateřskou školu v minulosti.

Dále byl autorkou vytvořen integrativní scénář, jehož cílem bylo naplnit myšlenky integrativní pedagogiky a dotknout se témat osobnostních a životních hodnot. Integrativní pedagogika vhodná pro výchovu a vzdělávání dětí předškolního věku propojovala rozmanité umělecké prvky a činnosti z oblasti hudební, dramatické, pohybové a výtvarné výchovy. Zajímavým průnikem byl zpěv s anglickým jazykem. Osobnostních a životních hodnot se ve scénáři objevilo velké množství. Mezi nejčastěji zmiňované patřila rodinná soudržnost, mezigenerační pospolitost a spolupráce rodiny a mateřské školy.

Po ukončení projektu vzniklo video dokumentárního typu obsahující přípravu, průběh a závěr projektu. Ve výsledku má 45 minut (viz *Příloha č. 10*).

K výsledkům autorka dospěla prostřednictvím výzkumných nástrojů, za něž si zvolila dotazníkové šetření s posluchači veřejného vystoupení a rozhovory pro aktivní účinkující. Také byla provedena analýza autorského integrativního scénáře. Souhrnně lze konstatovat, že stanovené cíle diplomové práce byly splněny.

Seznam použité literatury

1. BALCÁROVÁ, Božena. Hudobná rozprávka: Časť 1. *Predškolská výchova*. Bratislava: REZILIENCIA, s.r.o., 2014, 68 (1): s. 1-4. ISSN 0032-7220.
2. BALCÁROVÁ, Božena. *Teória a prax integratívnej hudobnej výchovy*. Prešov: Prešovská univerzita, Pedagogická fakulta, 2013. 195 s. ISBN 978-80-555-0839-9.
3. BEKÉNIOVÁ, Ľubica. *Projektové vyučovanie a tvorivá dramatika jako prostriedok demokratizácie a humanizácie výučby*. Prešov: Metodicko-pedagogické centrum v Prešove, 2005. 36 s. ISBN: 80-8045-397-7.
4. BĚLINOVÁ, Ludmila, Miloslava JÍROVÁ a Anna KEŘKOVÁ. *Mateřská škola spolupracuje s rodinou*. 1. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1982.
5. ČAPEK, Robert. *Učitel a rodič: spolupráce, třídní schůzka, komunikace*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2013. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-4640-1.
6. DEWEY, John. *Experience & education*. 1st. ed. New York: Touchstone, 1997. ISBN 9780684838281.
7. DRÁBEK, Václav. *Integrativní hudební pedagogika a polyestetická výchova: Sborník zahraničních studií a referátů z konferencí*. Praha: Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy, 1995. ISSN 0862-4461.
8. DVORNÍK, Petr a Jiří BRABEC. *České a slovenské hity 20. století: 2. díl*. Cheb: G+W, 2008. ISBN M-706509-22-8.
9. FREYTAG, Gustav. *Technika dramatu*. Praha: Ústav pro učebné pomůcky průmyslových a odborných škol, 1944. 184 s.
10. HANUŠ, Radek a Lenka CHYTILOVÁ. *Zážitkově pedagogické učení*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2009. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-2816-2.
11. HATRÍK, Juraj. *Hlas paměti: portrét skladatele Juraja Hatrika*. Bratislava: H plus, 2003. ISBN 80-88794-34-X.
12. HELUS, Zdeněk. *Dítě v osobnostním pojetí: obrat k dítěti jako výzva a úkol pro učitele i rodiče*. 2., přeprac. a rozš. vyd. Praha: Portál, 2009, 286 s. Pedagogická praxe. ISBN 978-807-3676-285.
13. HELUS, Zdeněk. *Sociální psychologie pro pedagogy*. 2., přepracované a doplněné vydání. Praha: Grada, 2015. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-4674-6.
14. CHUDOBA, Stanislav. *Písničky čtyř ročních období dětem*. Praha: ROTAG, 1998.

15. KNOLL, Michael: *"I Had Made a Mistake": William H. Kilpatrick and the Project Method*. Teachers College Record, Columbia University: 2012. 114, 2. vydání, 45 s.
16. KAŇA, Jiří, Marie ŠPAČKOVÁ a Markéta ČERMÁKOVÁ. *Sukováček: Zpěvníček katechetického kurzu 1992-1994*. Brno: Katechetické centrum Brno, 1994.
17. KODEJŠKA, Miloš. *Hudební výchova dětí předškolního věku. II. Hudební prostředí v rodině a mateřské škole*. Praha: Karolinum 1991. ISBN: 80-7066-488-6.
18. KODEJŠKA, Miloš. *Integrativní hudební výchova dítěte předškolního věku*. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2002, 76 s. ISBN 80-729-0080-3.
19. KOŤÁTKOVÁ, Soňa. *Dítě a mateřská škola: co by měli rodiče znát, učitelé respektovat a rozvíjet*. 2., rozš. a aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2014, 256 s. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-4435-3.
20. KOUKOLÍK, František. *Mozek a jeho duše*. 4., rozš. a přeprac. vyd. Praha: Galén, c2014. Makropulos. ISBN 978-80-7492-069-1.
21. KRATOCHVÍLOVÁ, Jana. *Teorie a praxe projektové výuky*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2006. ISBN 80-210-4142-0.
22. KREJČOVÁ, Věra, Jana KARGEROVÁ a Zora SYSLOVÁ. *Individualizace v mateřské škole*. Vydání první. Praha: Portál, 2015, 182 stran. ISBN 978-80-262-0812-9.
23. LAŽOVÁ, Ladislava. *Mateřská škola komunikuje s rodiči: výměna informací, řešení problémů*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0378-0.
24. LEVITIN, Daniel L. *This is your brain on music the science of a human obsession*. New York: Plume, 2007. ISBN 0786584041.
25. MATĚJČEK, Zdeněk. *Prvních 6 let ve vývoji a výchově dítěte: normy vývoje a vývojové milníky z pohledu psychologa: základní duševní potřeby dítěte: dítě a lidský svět*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2005, 182 s. Pro rodiče. ISBN 80-247-0870-1.
26. MERTIN, Václav a Ilona GILLERNOVÁ. (eds.). *Psychologie pro učitelky mateřské školy*. 2., rozš. a přeprac. vyd. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-627-8.
27. ONDRUŠKOVÁ, Ivica. *Celostný rozvoj osobnosti dieťaťa predškolského veku. Predškolská výchova*. Bratislava: REZILIENCIA, s.r.o., 2009, 63(4): s. 7-11. ISSN 0032-7220.
28. OPRAVILOVÁ, Eva. *Předškolní pedagogika*. Vyd. 2. opr. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2002, 40 s. Studijní texty pro distanční studium. ISBN 80-708-3656-3.

29. OPRAVILOVÁ, Eva a Vladimíra GEBHARTOVÁ. *Rok v mateřské škole: učebnice pro pedagogické obory středních, vyšších a vysokých škol*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2011. Kurikulum předškolní výchovy. ISBN 978-80-7367-703-9.
30. PETTY, Geoffrey. *Moderní vyučování*. Vyd. 5. Praha: Portál, 2008, 380 s. ISBN 978-80-7367-427-4.
31. POLEDŇÁK, Ivan. *Hudebně pedagogické invence: výběr ze studií a statí k hudební pedagogice a výchově*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, 2005. ISBN 80-7290-229-6.
32. PRÁŠILOVÁ, Michaela. *Projektování v mateřské škole*. 1. vyd. V Olomouci: Hanex, 2004. ISBN 80-85783-44-4.
33. PRŮCHA, Jan, Eliška WALTEROVÁ a Jiří MAREŠ. *Pedagogický slovník*. 6., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Portál, 2009, 395 s. ISBN 978-80-7367-647-6.
34. PŘÍHODA, Václav: *Problematika předškolní výchovy*. SPN, Praha 1966.
35. ROSCHER, hrsg. von Wolfgang. *Integrative Musikpädagogik*. Wilhelmshaven: Heinrichshofen, 1984. ISBN 37-959-0351-3.
36. RYBÁŘOVÁ, Inka. *Město Klaunů: Karneval písniček*. Praha: Umělecká agentura Dendy, 2001.
37. SACKS, Oliver. *Musicophilia: příběhy o vlivu hudby na lidský mozek*. Vyd. 1. Praha: Dybbuk, 2009. ISBN 978-80-86862-92-7.
38. SEDLÁK, František; VÁŇOVÁ, Hana. *Hudební psychologie pro učitele*. Vydání druhé, přepr. a rozš. Vydání. Praha: 2013. ISBN 9788024623030.
39. Super simple learning. *Super simple songs – Christmas*. USA: Toronto, 2014.
40. SUCHÁNKOVÁ, Eliška. *Předškolní vzdělávání a jeho význam pro rozvoj jazyka a řeči*. Vyd. 1. Praha: Hnutí R, 2011. ISBN 978-80-86798-14-1.
41. SVĚRÁK, Zdeněk a Jaroslav UHLÍŘ. *Dětem*. 1. vyd. Praha: Fragment, 2013. ISBN 978-80-253-1949-9.
42. ŠMELOVÁ, Eva. *Mateřská škola a její učitelé v podmínkách společenských změn: teorie a praxe II*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2006. ISBN 80-244-1373-6.
43. *Teorie a praxe hudební výchovy II: sborník příspěvků z konference českých a slovenských doktorandů a pedagogů hudebního vzdělávání v Praze v roce 2009* Praha: Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta. ISBN 978-80-7290-422-8.
44. THOROVÁ, Kateřina. *Vývojová psychologie: proměny lidské psychiky od početí po smrt*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0714-6.

45. TOMKOVÁ, Anna, Jitka KAŠOVÁ a Markéta DVOŘÁKOVÁ. *Učíme v projektech*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-527-1.
46. TUREK, Ivan. *Didaktika*. 1. vyd. Bratislava: Iura Edition, 2008. Ekonómia. ISBN 978-80-8078-198-9.
47. VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie: dětství a dospívání*. Vyd. 2., dopl. a přeprac. Praha: Karolinum, 2014, 531 s. ISBN 978-80-246-2153-1.
48. VENCEL, Miroslav. *Hudební fyziologie, ergonomie a fyzioterapie v podpoře zdraví, prevenci a terapii profesionálních postižení pohybového aparátu hudebníků a jejich využití v hudební pedagogice*. Praha, 2015. Disertační práce. Univerzita Karlova v Praze. Vedoucí práce PaedDr. Alena Tichá, Ph.D.
49. WATSON, Alan H. *The biology of musical performance and performance-related injury*. Lanham, Md.: Scarecrow Press, 2009. ISBN 0810863758.
50. ZELINKOVÁ, Olga. *Pedagogická diagnostika a individuální vzdělávací program: [nástroje pro prevenci, nápravu a integraci]*. Vyd. 3. Praha: Portál, 2011. Pedagogická praxe (Portál). ISBN 978-80-262-0044-4.

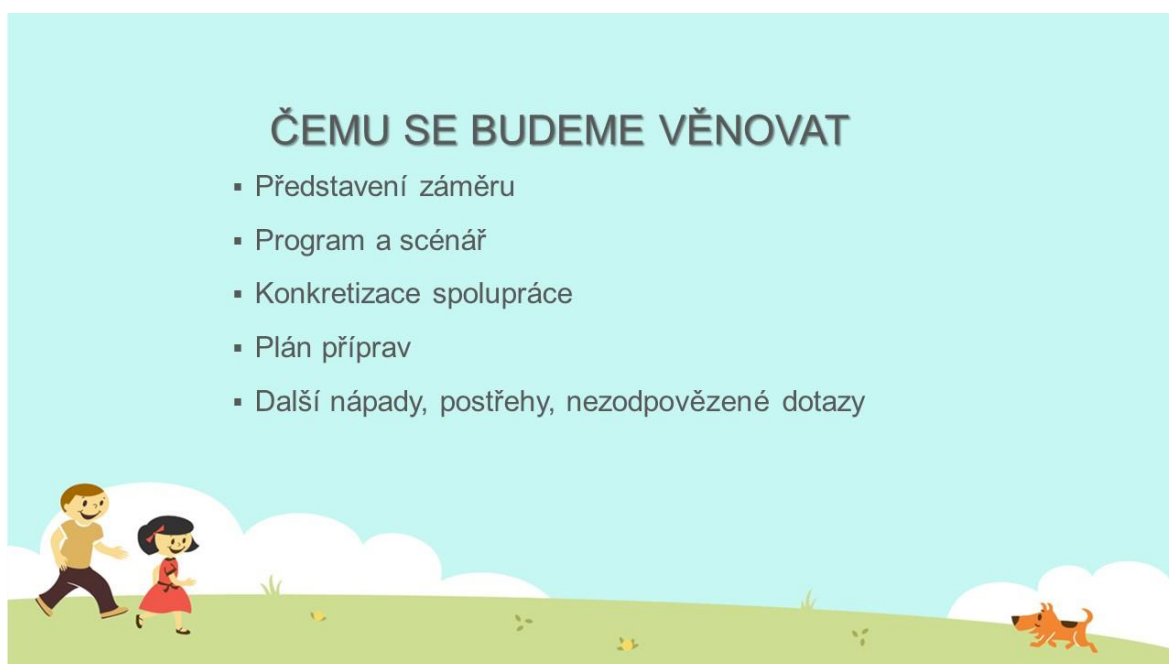
Seznam použitých informačních zdrojů

1. Rozvodovost. *Český statistický úřad* [online]. Praha, 2015, 26. 1. 2015 [cit. 2015-12-04]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/rozvodovost>.
2. ČUNDERLÍKOVÁ, Eva a Juraj HATRÍK. *Kapitoly z integratívnej umeleckej pedagogiky a didaktiky* [online]. 1. Bratislava: Metodicko-pedagogické centrum v Bratislave, 2002 [cit. 2016-02-24]. ISBN 978-80-8052-412-8. Dostupné z: http://www.mpc-edu.sk/library/files/cunderlikova_web.pdf.
3. *Hudba.hradiste.cz: Texty písní, midi soubory, noty, foto autorů a interpretů* [online]. Uherské Hradiště, 2003 [cit. 2016-03-29]. Dostupné z: http://hudba.hradiste.cz/DATA/DOWN/S/Stedrej_vecer_nastal.gif.
4. *Mateřská škola Světýlko, s.r.o.: Pro rodinu a šťastný život dětí* [online]. Třebíč, 2011 [cit. 2016-02-24]. Dostupné z: <http://www.svetylko.com/>.
5. *Mozarteum: Universität Mozarteum Salzburg* [online]. Salzburg [cit. 2016-03-17]. Dostupné z: www.uni-mozarteum.at.

6. Občanské sdružení Parentes. *Parentes, o.s.* [online]. Praha: Next General Solution, 2014 [cit. 2016-02-24]. Dostupné z: <http://www.parentes.cz/obcanske-sdruzeni-parentes.html>.
7. *ProFamilia, o.s.* [online]. Kroměříž, 2011 [cit. 2016-02-24]. Dostupné z: <http://www.profamilia.cz/>.
8. *Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání* [online]. Praha: Výzkumný ústav pedagogický v Praze, 2006. 48 s. [cit. 2016-03-05]. ISBN: 80-87000-00-5. Dostupné z: http://www.vuppraha.cz/wp-content/uploads/2009/12/RVP_PV-2004.pdf.
9. *Vira.cz: Víra na internetu* [online]. Praha: Arcibiskupství pražské - Pastorační středisko, 2016 [cit. 2016-03-29]. Dostupné z: <http://www.vira.cz/Texty/Knihovna/Narodil-se-Kristus-Pan.html>.

Seznam příloh

- Příloha č. 1** – PowerPointová prezentace při informační schůzce pro rodiče
- Příloha č. 2** – Pozvánka na vystoupení
- Příloha č. 3** – Článek v Třebíčských novinách a v Informacích pro třebíčské farnosti
- Příloha č. 4** – Program a zpěvník pro posluchače
- Příloha č. 5** – Dotazník pro návštěvníky projektu
- Příloha č. 6** – Struktura rozhovorů s účinkujícími
- Příloha č. 7** – Záznamy rozhovorů s účinkujícími
- Příloha č. 8** – Fotografie z projektu
- Příloha č. 9** – Poděkování účastníkům projektu
- Příloha č. 10** – DVD – videozáznam z celého projektu

ZÁMĚR

- 5. výročí MŠ Světýlko
- Touha natočit video o MŠ Světýlko (viz La Farga)
- Součást diplomové práce – Hudebně-dramatické náměty pro rozvoj spolupráce mateřské školy a rodiny
- Společné veřejné vánoční vystoupení – Aula KG, propagace
- Natáčení videí z příprav, vystoupení

PROGRAM A SCÉNÁŘ I.

1. Píseň *Moje malé světélko*

2. Úvod -
svíčka

3. Píseň *Little Snowflake*
(Sluníčka)

4. Tanec,
píseň *Zima, zima, zima*
(všechny děti)

5. Píseň
Sněhuláci
(absolventi)

PROGRAM A SCÉNÁŘ II.

PROGRAM A SCÉNÁŘ III.

NÁZEV	VYSTUPUJÍ	ZPÍVÁ	HRAJE
1) Úvod	všichni ze zákulisí	všichni	
2) Svíčka	Petra?		
3) Little Snowflake	všechny děti	Sluníčka	??
4) Zima, zima, zima	Sluníčka + pí učitelky		přehrávač
5) Sněhuláci	absolventi		přehrávač
6) Klouzanice	Sluníčka, absolventi	všichni	??
7) Záchranka	pár dětí, p Bednář, pí Zabloudilová, pí Bednářová?		
8) Nuda na gauči	pár dětí, Petra?		
9) Televize	2 tatínci?, hlasatel/ka?		
10) Budulínek	Hvězdičky, pár rodičů "na náměstí"	Hvězdičky	Magda
11) Příprava Vánoc	Petra? + děti + rodiče ?? + prarodiče Krátkovi?		
12) Pásmo koled	všichni účinkující	všichni	??
13) Závěr	Svíčka, ostatní na pódiu		
14) Rozdávání	všechny děti		
15) Závěrečná koleda	všichni přítomní		

PŘÍPRAVA	POMŮCKY	KOSTÝMY
1) Zhasnout		
2)		šaty s logem=svíčka
3) papírové vločky	papírové vločky	vločky
4) Zagorová: Zima mp3	mp3 píseň, přehrávač	
5) Rybářová: Sněhuláci mp3	mp3 píseň, přehrávač	sněhuláci
6)		
7) kulisa sanitky, lehátka, obvazy	kulisa sanitky, lehátka, obvazy, gauč	lékař, sestřička
8)	gauč	svíčka
9) donést kulisy televize	gauč	
10) kulisa pece, stůl	kulisa pece, stůl, nástroje	budulínkovské
11) kulisa pece, stůl, vánoční stromeček, kapr, cukroví, betlém	kulisa pece, stůl, vánoční stromeček, kapr, cukroví, betlém	
12)		
13)		
14) perníčky a přáníčka	perníčky a přáníčka	
15)		

PLÁN PŘÍPRAV

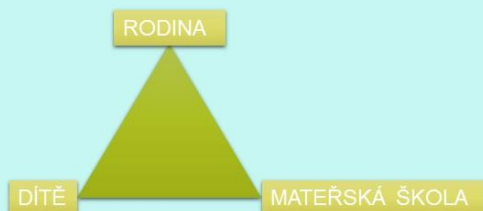

CO	KDY
Snídaně s maminkami	PO 19. 10. v 8:00
Setkání s rodiči	ÚT 3. 11. v 15:00
Návštěva ředitele KG	PÁ 13. 11. v 10:00
Zdobení baněk	ST 11. 11. v 9:30
Malování kulis	PO 16. 11. ve 14:00
Pečení cukroví	ÚT 17. 11. ve 14:00
Návštěva lékaře	PÁ 20. 11. v 10:00
Výroba pozvánek a přání	ČT 26. 11. ve 14:00
Nácvik absolventů I	PO 30. 11. v 15:00
Zdobení perníčků	ÚT, ST 1.,2. 12. v 9:30
Nácvik absolventů II	PO 7. 12. v 15:00
Nácvik hudebníků a zpěváků	ČT 10. 12. v 15:00
Generální zkouška	PO 14. 12. v 15:00
Vánoční vystoupení	ÚT 15. 12. v 15:00
Návštěva Domovinky	ST 6. 1. 2016 v 10:00

DALŠÍ NÁPADY, POSTŘEHY, NEZODPOVĚZENÉ DOTAZY

Děkujeme za spolupráci a
doufáme, že prospěje
především harmonickému
rozvoji v těchto vztazích:

**DĚKUJEME ZA
POZORNOST.**

VÁS SRDEČNĚ ZVE NA
VYSTOUPENÍ

„MOJE MALÉ SVĚTÝLKO“

PŘEDVÁNOČNÍ HUDEBNĚ DRAMATICKÝ VÝSTUP
DĚTÍ, ABSOLVENTŮ, RODIČŮ A PRARODIČŮ MŠ
SVĚTÝLKO

15. PROSINCE 2015
V 15:00 HODIN

V AULE KATOLICKÉHO GYMNÁZIA TŘEBÍČ
OTMAROVA 30/22, TŘEBÍČ

Po vystoupení bude následovat neformální zábava

PRO VÍCE INFORMACÍ KONTAKTUJTE: SVETYLKO@SVETYLKO.COM

Mateřská škola Světýlko oslaví pět roků

števách školek ve Varšavě a Krakově a rovněž ve Španělsku. Tam jsme čerpali zkušenosti v Madridu a v Barceloně. Sami pak dále rádi předáváme zkušenosti studentkám středních a vysokých škol, které k nám do školky chodí na praxi.

Chystáte k pátému výročí nějakou speciální oslavu?

Srdčné bych všechny z řad veřejnosti pozval na předvánoční setkání do auly Katolického gymnázia v Třebíči v úterý 15. prosince od patnácti hodin. Náplní bude hudebně-dramatické vystoupení dětí a rodičů, které bude zakončeno neformální oslavou u dobrého jídla a pití.

Rád bych ještě zmínil, že vystoupení, v úzké spolupráci s pedagogy školky a s rodiči, připravuje Petra Bobková, má netež. Příprava a realizace tohoto díla jsou součástí její diplomové práce na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy. Myslím si, že toto setkání bude pěknou ozdobou pětiletého výročí naší školky.

Na závěr bych chtěl pozvat i další rodiče k neformální návštěvě naší školky a k možnosti podílet se na budoucnosti svých dětí a celkově na projektu mateřské školy Světýlko.

nětům, jako jsou matematika, rozvoj paměti, každodenní výuka angličtiny, logopedická prevence, tělesná cvičení, hudební a dramatické činnosti či výtvarné činnosti. Důsledně připravujeme děti ke vstupu do základní školy.

Děti nosí školní uniformu, holčičky sukýnky, chlapičci tmavomodré kalhoty, a všichni stejná červená trička, připadně tmavomodré mikinky.

Projekt naší mateřské školy vychází ze zkušenosti více než pěti set škol po celém světě, které úspěšně vychovávají a vzdělávají v průběhu 50 let statisíce dětí od mateřské školy po maturitu. Nedlouhou součástí tohoto systému výchovy a vzdělávání jsou právě školní stejnojmenné kroje. Jsou velice praktické, děti je rády oblečeni. Napomáhají i úspěšnému začlenění do kolektivu.

Spolupracujete ve vašem projektu s jinými školkami?

Od vzniku myšlenky založení školky v roce 2008 čerpáme mnohé podněty z úzké spolupráce s přáteli v Praze, kteří zde provozují už dvě školky a také dvě základní školy. Zároveň čerpáme od přátel v Bratislavě, kde školku založili před dvěma roky.

Nejvíce podnětů jsme získali při náv-

Bohumil Bobek

dítěte a stanovili si konkrétní úkoly ve výchově a vzdělávání na další tři měsíce.

Jde nám o to, aby výchovné působení na dítě bylo jednotné jak v rámci rodiny, tak školky. Dále se zasazujeme o komplexní rozvoj osobnosti každého dítěte - vztah k Bohu, úcta k člověku, rozvoj dobrých charakterových vlastností, jako je například pracovitost, trpělivost, statečnost či pravdomluvnost, a předškolní vzdělávání.

Už od tří let cíleně rozšiřujeme obzor dětí. Seznamujeme je s orientací v prostoru a v čase. Trpělivě vedeme děti k sebeobsluze při hygieně, jídle, oblekání a udržování pořádku. Ve čtrnáctidenním cyklu učíme děti novým pod-

Páté výročí, první jubileum slaví trebičská mateřská škola Světýlko. Začínala v roce 2011 a se sedmi dětmi, nyní ji navštěvuje téměř 30 předškoláků.

Posláním mateřské školy Světýlko je podpora instituce rodiny, která v dnešní době trpí a je znevazována, a zároveň úsilí o šťastný a smysluplný život dětí. Jedním ze zakladatelů je Bohumil Bobek. Jubileum škola oslaví za přítomnosti veřejnosti v úterý 15. prosince v aule Katolického gymnázia.

■ Antonín Zvěřina

V čem spočívá odlišnost této školky od ostatních ve městě?

První rozdíl vnímám ve snaze o úzkou spolupráci s rodiči dětí. Pravidelně, třikrát ročně, se schází zástupce školky s jednotlivými rodiči - maminkou a tatínkem - aby v přátelském duchu rozmlouvali o vývoji jejich

Chanuka má pestrý program

Taláh v letošním roce se uskuteční, ci mohou zahrát tradiční hru drej-

Světýlko má už 5 roků

Drazí čtenáři, jistě je vám známo, že Pětka ve školském systému není důvodem k radosti. Ale páté výročí snad už může být důvodem k radosti. Svě nádherne první jubileum slaví mateřská škola Světýlko, která tímto školním rokem vstoupila do pátého roku své existence.

Když v roce 2011 začínala se sedmi dětmi, chtělo to velkou odvahu.

Nyní, s téměř třiceti dětmi, má své místo v třebičském předškolním vzdělávání jisté.

O náročných krocích a výzvěch, které vzniku školky předcházely, se můžete dočíst na samotných stránkách MŠ – www.svetylko.com

Posláním mateřské školy Světýlko je podpora instituce rodiny, která v dnešní době trpí a je znevažována a zároveň úsilí o šťastný a smysluplný život dětí.

**VÁS SRDEČNĚ ZVE NA
VYSTOUPENÍ**

„MOJE MALÉ SVĚTÝLKO“

PŘEDVÁNOČNÍ HUDEBNĚ DRAMATICKÝ VÝSTUP
DĚTÍ, ABSOLVENTŮ, RODIČŮ A PRARODIČŮ MŠ
SVĚTÝLKO

**15. PROSINCE 2015
V 15:00 HODIN**

V AULE KATOLICKÉHO GYMNÁZIA TŘEBÍČ
OTMAROVA 30/22, TŘEBÍČ

Po vystoupení bude následovat neformální oslava u dobrého jídla a pití

PRO VÍCE INFORMACÍ KONTAKTUJTE: SVETYLKO@SVETYLKO.COM, WWW.SVETYLKO.COM

Zeptala jsem se jednoho ze zakladatelů mateřské školy Světýlko, pana Bohumila Bobka, v čem spočívá odlišnost této školky od ostatních ve městě?

První rozdíl vnímám ve snaze o úzkou spolupráci s rodiči dětí. Pravidelně, třikrát ročně, se schází tutorka školky s jednotlivými rodiči – maminkou a tatínkem – aby v přátelském duchu rozmlouvali o vývoji jejich dítěte a stanovili si konkrétní úkoly ve výchově a vzdělávání na další tři měsíce. Jde nám o to, aby výchovné působení na dítě bylo jednotné jak v rámci rodiny, tak školky. Dále se zasazujeme o komplexní rozvoj osobnosti každého dítěte – vztah k Bohu, úcta k člověku, rozvoj dobrých charakterových vlastností (jako je například pracovitost, trpělivost, statečnost či pravdomiluvnost) a předškolní vzdělávání. Už od tří let cíleně rozšiřujeme obzory dětí. Seznamujeme je s orientací v prostoru a v čase. Trpělivě vedeme děti k sebeobsluze při hygieně, jídle, oblékání a udržování pořádku. Ve čtrnáctidenním cyklu učíme děti novým podnětům, jako jsou matematika, rozvoj paměti, každodenní výuka angličtiny, logopedická prevence, tělesná cvičení, hudební a dramatické činnosti či výtvarné činnosti. Důsledně připravujeme děti ke vstupu do základní školy.

Všimla jsem si, že „vaše“ děti nosí školní uniformu - holičky sukýnký, chlápci kalhoty (tmavomodré) a všichni stejné červené tričko, příp. tmavomodré mikinky.

Projekt naší mateřské školy vychází ze zkušeností více jak pět set škol po celém světě, které úspěšně vychovaly a vzdělaly v průběhu 50ti let statisíce dětí od mateřské školy po maturitu. Nedílnou součástí tohoto systému výchovy a vzdělávání jsou právě školní stejnookroje. Jsou velice praktické, děti je rády nosí a rodiče nemají starost s výběrem oblečení. Napomáhají i úspěšnému začlenění do kolektivu.

(Studenti základních a středních škol ve světě nosí elegantní školní stejnookroje, které vyjadřují jejich příslušnost a hrdost ke škole, do které chodí. – pozn. red.)

Spolupracujete ve vašem projektu s jinými školkami?

Od vzniku myšlenky založení školky v roce 2008 čerpáme mnohé podněty z úzké spolupráce s přáteli v Praze, kteří zde provozují už dvě školky a také dvě základní školy. Zároveň čerpáme od přátel v Bratislavě, kde před dvěma roky založili školku.

Nejvíce podnětů jsme získali při návštěvách školek ve Varšavě a Krakově a rovněž ve Španělsku. Tam jsme čerpali zkušenosti v Madridu a v Barceloně.

Sami pak dále rádi předáváme zkušenosti studentkám středních a vysokých škol, které k nám do školky chodí na praxi.

Pane Bobku, chystáte k pátému výročí nějakou speciální oslavu?

Děkuji za tuto otázku. Srdečně bych Vás a všechny z řad veřejnosti pozval na předvánoční setkání do auly Katolického gymnázia v Třebíči, a to v úterý 15. prosince v 15 hodin! Náplní bude hudebně - dramatické vystoupení dětí a rodičů, které bude zakončeno neformální oslavou u dobrého jídla a pití. ☺ Rád bych ještě zmínil, že vystoupení, v úzké spolupráci s pedagogy školky a s rodiči, připravuje Petra Bobková, má neteř. Příprava a realizace tohoto „día“ jsou součástí její diplomové práce na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy.

Myslím si, že toto setkání bude pěknou ozdobou pětiletého výročí naší školky.

Na závěr bych chtěl pozvat i další rodiče k neformální návštěvě naší školky a k možnosti podílet se na budoucnosti svých dětí a celkově na projektu mateřské školy Světýlko.

Děkuji Vám, pane Bobku, za rozhovor a přeji celému Vašemu, jak rodnému, tak školkovému „týmu“ požehnaný advent!

I já Vám děkuji a budu se těšit na setkání v aule Katolického gymnázia.

Michaela Nováková

Příloha č. 4 – Program a zpěvník pro posluchače

VÁS SRDČNĚ VÍTÁ NA VYSTOUPENÍ

„MOJE MALÉ SVĚTÝLKO“

PŘEDVÁNOČNÍ HUDEBNĚ DRAMATICKÝ VÝSTUP DĚTÍ,
ABSOLVENTŮ, RODIČŮ A PRARODIČŮ MŠ SVĚTÝLKO

PROGRAM

1. Moje malé světélko (všichni)

1. /: Moje malé světélko, chci, aby svítilo, /: svítilo, svítilo, svítilo.
2. /: Nikdo mi ho nezhasne, chci, aby svítilo, /: svítilo, svítilo, svítilo.
3. /: Také u nás (ve školce, v rodině, v kostele), chci, aby svítilo, /: svítilo, svítilo, svítilo.

2. Little Snowflake – anglická píseň (Sluníčka a absolventi)

Snowflake, snowflake, littlesnowflake. Littlesnowflakefallingfromthesky.

Snowflake, snowflake, littlesnowflake. Falling, falling, falling, falling, falling, falling, falling, falling, falling, falling.

falling...falling on my
1. head.
2. nose.
3. hand.

3. Zíma – (Hana Zagorová) hudebně pohybová improvizace (Sluníčka)

Zíma, zíma, zíma všude je velká,
všude snh, všechno led na tři zámky zamyká.
Domy jsou jako dort, všude bílé cukroví,
severák tasil kord k útoku se hotoví.

Zíma, zíma, zíma všude je velká,
koho smích nehrěje, ten to rýmou odpývá.
Kdo si teď nespívá, marné dlaně zahřívá,
tak jdu k vám, se mnou sen, bílá závěj, bílý den.

Zíma je, zíma je, zíma je v lese,
zíma je na poli, na Strbském plesu,
z nebe si na zem perňou snese,
koukejme se, heleďme se.

Zíma je, zíma je, zíma je tady.
Zíma je ve městě, zíma jde všady.
Tatinek hubuje, děti jsou rády,
stříbrem, září vykiady.

Zíma, zíma, zíma na skle mráz chodí bos.
Bručounům, mráčounům mrznou uši, mrzne nos.
Chaloupkám za pár chvíli, bílé čapky nasněží,
severák ze všech sil zvonům touka do věží.

Zíma, zíma, zíma švihla dnům do samí,
dětský smích na bruslích bílé vločky předhání.
Ročníkou začíná zímni víla malinká.
Začýchá, zaffíí, nese vůni jehličí.

Zíma je, zíma je, zíma je hezká.
Vymete, zamete, tancuje, tleská,
cesta i necesta, včera i dneska rolničková
humoreska.

Zíma je, zíma je, zíma je kočka.
Někdy tě překvapí, jindy si počká.

Zima je píseň, sněhová vločka,
štrůdl, kapr, vánočka.

Zima, zima, zima jede k nám, co by ne.
Podívěj bílý kůň. Tak si naskoč, Martine!
Jede k nám, jede zas. Bude zima, bude mráz.
Vyťuká do ledu svojí bílou koledu.

Zima je, zima je, zima je v lese,

zima je na poli, na Štrbském plesě,
z nebe sí na zem peřinu snese,
koukejme se, heleďme se.

Zima je, zima je, zima je hezká.
Bude i zitra jako je dneska.
Jako ta stará písnička Česká,
které každý zatleská.

4. Sněhuláci – (Inka Rybářová) hudebně pohybová improvizace dětí, které MŠ navštěvovaly (absolventi)

1. Když večer měsíc vykukuje z mráčku, houf sněhuláčků třepe ulicí. Knoflíky z uhlí na ledovém fráčku, z dřeváčků hrnků mají čepičky.

Ref: Za sebou, jó za sebou, sněhuláci jdou. Za sebou, jó za sebou z kopce sáňkují.

2. Po blýých stránách sjíždí, až to hvízdá a všichni jedou v jedné koleji. Pak už je jasné, že ta krasojízda skončí tam dole nosem v závěji.
3. Na zamrzlé louži píruety krouží, pak zase spolu hrají honičku. Tak jako děti po legraci touží a nepostojí ani chvíličku.
4. Jakmile svítá, už spěchají domů, ten nejmenší zas cestu popírete. Ve sněhu bloudí, nevíte se tomu, když pod okny ho ráno najdete.

5. Klouzanice (všechny děti)

Klouzanice, klouzanice, tak jsem sebou plácl
Snih mi vlezl do čepice, svalila mě klouzanice, udělal jsem báb!

6. Budulínák - operka Svěráka a Uhlíře (Hvězděčky)

2. Pásmo koled (všichni) Štědrý večer

1. Štědrý večer nastal, štědrý večer nastal, koledy přichystal, koledy přichystal.
2. Panimámo vstaňte, panimámo vstaňte, koledy nám dejte, koledy nám dejte.
3. Panimáma vstala, panimáma vstala, koledy nám dala, koledy nám dala.

Nesem vám noviny

1. Nesem vám noviny, poslouchejte, z betlémské krajiny, pozor dejte. Slyšte je plíně a neomylně, slyšte je plíně a neomylně, rozjímejte.

2. Syna porodila čistá Panna, v jesličky vložila Krista Pana. Jej ovínula a zavínula, jej ovínula a zavínula, plenicčkama.

3. K němužto andělé z nebe přišli, i také pastýři jsou se sešli. Jeho vítali, Jeho chválili, Jeho vítali, Jeho chválili, dary nesli.

Půjdem spolu do Betléma

1. Půjdem spolu do Betléma: dujdaj, dujdaj, dujdaj dá!

R: Ježíšku, panáčku! Já tě budu kolíbat, Ježíšku, panáčku! Já tě budu kolíbat!

2. Začni, Kubo, na ty dudy: dudaj, dudaj, dudaj, dá!
3. A ty, Janku, na píšťalku: dudli, dudli, dudli, dá!
4. A ty, Mikši, na housličky: hudli, tudli, hudli, dá!
5. A ty, Vávro, na tu basu: rumrum, rumrum, rumrum, dá!

Narodil se Kristus Pán

1. Narodil se Kristus Pán, veselme se, z růže kvítek vykvet nám, radujme se. Z života čistého, z rodu královského, nám, nám narodil se.
2. Jenž prorokován jest, veselme se, ten na svět poslán jest, radujme se. Z života čistého, z rodu královského, nám, nám narodil se.
3. Člověčenství naše, veselme se, račil vzit Bůh na se, radujme se. Z života čistého, z rodu královského, nám, nám narodil se.
4. Goliaš oloupen, veselme se, člověk jest vykopen, radujme se. Z života čistého, z rodu královského, nám, nám narodil se.

8. Neformální zábava a občerstvení

Příloha č. 5 – Dotazník pro návštěvníky projektu

Vážení a milí posluchači,

jmenuji se Petra Bobková a jsem studentkou 2. ročníku Pedagogiky předškolního věku v navazujícím magisterském programu na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy v Praze. Ve své diplomové práci se zaměřuji na rozvoj spolupráce mateřské školy a rodiny. A právě proto, že jste se stali součástí vyvrcholení projektu – tohoto veřejného vystoupení, si vás dovoluji poprosit o vyplnění následujícího dotazníku. Vyplnění by nemělo zabrat více než 10 minut.

Předem vám srdečně děkuji.

1. Jak hodnotíte celé vystoupení / projekt mateřské školy Světýlko?

2. V čem vnímáte přínos projektu?

3. Myslíte si, že projekt ovlivnil spolupráci rodiny a mateřské školy Světýlko? Jakým způsobem?

4. Jaké cenné osobnostní a životní hodnoty jste zaznamenali ve scénáři vystoupení?

5. Jaké estetické prvky / aktivity jste postřehli během představení?

6. Budete mít zájem o DVD s videem z tohoto projektu (přípravy, průběh, vystoupení)? Pokud ano, napište níže svůj email nebo jiný kontakt.

Vyplněný dotazník prosím vložte do označené schránky při východu z auly.

Děkuji vám za čas strávený nejen nad tímto dotazníkem, ale i za čas, který jste si udělali pro naše vystoupení.

Přeji vám požehnaný zbytek adventní doby a srdce plné radosti z narození Ježíška.

Petra Bobková

Příloha č. 6 – Struktura rozhovorů s účinkujícími

1. Scénář vystoupení.

- a) Vnímáte, že Vám něco ve scénáři chybělo nebo přebývalo?

- b) Zaznamenal jste nějaké průniky estetických aktivit (prvky integrativní pedagogiky)?

- c) Jaké osobnostní (životní) hodnoty jste ve scénáři zaznamenal?

2. Celkový projekt.

- d) Myslíte, že Vás ovlivní nějakým způsobem do budoucnosti?

- e) Změnilo se něco jeho důsledkem?

3. Spolupráce mateřské školy a členů rodin dětí, kteří ji navštěvují.

- f) Myslíte si, že byla spolupráce nějak rozvinuta? Jak?

- g) Do jaké míry se projekt dotkl Vás a Vaší rodiny?

- h) Zapojoval/i jste se rád/i nebo spíše s nechutí?

Příloha č. 7 – Záznamy rozhovorů s účinkujícími

Participant 1

1. Scénář vystoupení.

Vnímáte, že Vám něco ve scénáři chybělo nebo přebývalo?

Možná, že lištičky (hvězdičky) mohly dostat více prostoru k projevení se.

Zaznamenal jste nějaké průniky estetických aktivit (prvky integrativní pedagogiky)?

Všechny děti byly pospolu, od nejmenších po školáky. Myslím, že je to učí vnímavosti druhých, sledování druhých, trpělivosti a toleranci.

Jaké osobnostní (životní) hodnoty jste ve scénáři zaznamenal?

Líbilo se mi, že do rodiny patřila i babička s dědečkem a všichni se podíleli na přípravě Štědrého dne.

2. Celkový projekt.

Myslíte, že Vás ovlivní nějakým způsobem do budoucnosti?

Já myslím, že už se stalo. Jsem polapena a Bohu díky za to.

Změnilo se něco jeho důsledkem?

Neřekla bych přímo, že změnilo, ale upevnilo a navýšilo. To, že naše, již dvě děti, do školky dochází, znamená, že si více povídáme o tom, co dělali, protože vím, že mají spoustu aktivit a celé to zastřešuje víra v Krista. A programy provázející děti v adventu či v postu jsou i závazkem pro nás rodiče.

3. Spolupráce mateřské školy a členů rodin dětí, kteří ji navštěvují.

Myslíte si, že byla spolupráce nějak rozvinuta? Jak?

Nepočítám-li tutoring jako „povinnou“ aktivitu, zdá se mi, že přístup učitelek spolupráci navozuje. Jejich otevřenost a přátelskost vybízí k obdobnému u nás rodičů. Projekt to podtrhl.

Do jaké míry se projekt dotkl Vás a Vaší rodiny?

Hluboce. Zapojili jsme se všichni. Relativně dost přátel se nás ptá na školku. Pokládají podobné otázky jako já na začátku. Někteří jsou rýpalové (hlavně najít něco špatného na školce) a takové rozhovory mě baví nejvíc, neb nyní mám již dost argumentů, na základě vlastní zkušenosti, kterými mohu jejich pestré otázky zodpovědět.

Školku vnímáme jako součást našeho života, každodenního bytí, společenství. Je to pro nás výzva být stále lepšími a stále se snažit. Vidíme, kolik rodin kolem nás zvládá různé obtížné životní situace, anebo s jakou lehkostí a radostí bytí všedního dne – a to nás obohacuje a posiluje zároveň. Náš život by byl bez projektu mateřské školy Světýlko mnohem chudší.

Zapojovali jste se rádi nebo spíše s nechutí?

To si ani nezaslouží odpověď. A také do agapé jsem se zapojila s chutí.

Participant 2

1. Scénář vystoupení.

Vnímáte, že Vám něco ve scénáři chybělo nebo přebývalo?

Myslím, že ve vystoupení nic zásadního nechybělo a ani nic nepřebývalo.

Zaznamenal jste nějaké průniky estetických aktivit (prvky integrativní pedagogiky)?

Průniků jako estetických prvků? Tak těch bylo dost. Z výtvarna určitě kostýmy a kulisy, z hudby výběr zajímavých skladeb a propojení s tancem, propojení s angličtinou atd. To bych tu byl dlouho.

Jaké osobnostní (životní) hodnoty jste ve scénáři zaznamenal?

Určitě bylo moc pěkné, že hned v Tvé úvodní řeči bylo, že dnes mnoho lidí je velmi ovlivněno elektronickými přístroji a zapomínají na důležité hodnoty.

2. Celkový projekt.

Myslíte, že Vás ovlivní nějakým způsobem do budoucnosti?

To asi teď ještě nedokážu posoudit, ale když jsem viděl, s jakým nasazením do tohoto projektu šli všichni organizátoři, tak mě to velmi povzbudilo.

Změnilo se něco jeho důsledkem?

Doufám, že mnoho lidí odešlo z vystoupení s radostí v srdci, když viděli, jak malé děti byly schopné nacvičit něco tak úžasného.

3. Spolupráce mateřské školy a členů rodin dětí, kteří ji navštěvují.

Myslíte si, že byla spolupráce nějak rozvinuta? Jak?

Myslím, že ano. Bylo vidět, že ve školce je opravdu k dětem milý a hezký přístup a zároveň je dbáno na dobré vychování, což určitě rodiče povzbudí a potěší.

Do jaké míry se projekt dotkl Vás a Vaší rodiny?

Zapojil jsem se z mé rodiny jen já – dvou zkoušek a představení. Mě osobně velmi potěšilo, když jsem viděl, že tak malé děti jsou schopny něco takového nacvičit. Leckdy je problém, aby se sešli dospělí a na něčem se domluvili, zatímco v tomto projektu vystupovaly opravdu ještě malé děti a i přesto byla vidět jejich obrovská snaha, která u starších občas chybí.

Zapojoval jste se rád nebo spíše s nechutí?

Určitě jsem se zapojil moc rád. Mám vždy radost, když mohu někde pomoci například s hudebním ztvárněním.

Participant 3

1. Scénář vystoupení.

Vnímáte, že Vám něco ve scénáři chybělo nebo přebývalo?

Ve scénáři asi ani ne. Možná celkově více dětí. A někdy taková ta neorganizovanost nejmladších dětí.

Zaznamenal jste nějaké průniky estetických aktivit (prvky integrativní pedagogiky)?

Všechno tam bylo. Bylo úžasné, jak se vše prolínalo. Příjemnou změnou byla živá hudba a hudba reprodukováná. Zajímavým průnikem jazyka a hudby byla anglická píseň *Little Snowflake*. Bude mi znít v hlavě asi ještě hodně dlouho.

Jaké osobnostní (životní) hodnoty jste ve scénáři zaznamenal?

Poslušnost, starostlivost, odpuštění, zvědavost. A nejen tyto. Bylo jich tam opravdu hodně.

2. Celkový projekt.

Myslíte, že Vás ovlivní nějakým způsobem do budoucnosti?

Myslím si, že ano. Budu ochotný sám vícekrát přispět, zase někdy se třeba účastnit. Určitě minimálně hezkou vzpomínku.

Změnilo se něco jeho důsledkem?

Spolupráce školky s rodiči. Více se spřátelili. Táhli za jeden provaz a určitě potáhnou ještě s větší silou i později.

3. Spolupráce mateřské školy a členů rodin dětí, kteří ji navštěvují.

Myslíte si, že byla spolupráce nějak rozvinuta? Jak?

Ano, samozřejmě. Úžasné bylo především oslovení rodin a dětí, kteří už ze školky vyšly a teď chodí třeba do prvních a vyšších tříd. Je skvělé sledovat, jak se rádi vrací. A bylo by báječné využít této jejich chutě do nějaké další společné akce.

Do jaké míry se projekt dotkl Vás a Vaší rodiny?

U nás zrovna docela dost. Příjemné zpestření, někdy dost náročné, někdy dost uvolňující. Bylo to dobré. Naše rodina hodně pomáhala s přípravami, a byla to posila i pro nás, pro celou naši rodinu.

Zapojoval jste se rád nebo spíše s nechutí?

Rád. Bavilo. Potkal jsem i nové lidi, poznal se s nimi, navázal nové přátelské vztahy. Snad bude někdy repete.

Participant 4

1. Scénář vystoupení.

Vnímáte, že Vám něco ve scénáři chybělo nebo přebývalo?

Nic mi ve scénáři nechybělo ani nepřebývalo. Myslím, že vystoupení bylo zajímavé i tak akorát dlouhé.

Zaznamenal jste nějaké průniky estetických aktivit (prvky integrativní pedagogiky)?

Zapůsobily na mě krásně vymalované a propracované kulisy i vkusné kostýmy pro děti.

Jaké osobnostní (životní) hodnoty jste ve scénáři zaznamenal?

Není dobré pořád zírat do obrazovek televizí a mobilů, ale máme si najít čas na třeba na společnou modlitbu u zapálené svíčky.

2. Celkový projekt.

Myslíte, že Vás ovlivní nějakým způsobem do budoucnosti?

Myslím, že ráda přijdu na další vystoupení mateřské školy Světýlko. Nebo se také ráda opět zapojím.

Změnilo se něco v jeho důsledku?

Myslím, že jsem odhodila ostych hrát na kytaru před ostatními lidmi.

3. Spolupráce mateřské školy a členů rodin dětí, kteří ji navštěvují.

Myslíte si, že byla spolupráce nějak rozvinuta? Jak?

Skvělé bylo zapojení rodičů do programu. Např. sanitka, maminky, které vytahovaly z pece cukroví, hlasatelka...

Do jaké míry se projekt dotkl Vás a Vaší rodiny?

Moc se mi líbilo nacvičování písní, ještě dnes si je prozpěvuji. Také na mě moc zapůsobilo to, že si děti vystoupení vysloveně užívaly a neměly z toho velký strach. Příjemné bylo nachystané pohoštění – všichni jsme si mohli popřát požehnané svátky a popovídat si.

Zapojovali jste se rádi nebo spíše s nechutí?

Zapojila jsem se samozřejmě ráda.

Participant 5

1. Scénář vystoupení.

Vnímáte, že Vám něco ve scénáři chybělo nebo přebývalo?

Já bych řekla, že ne tedy. Jenom co bych možná změnila: Jak tam seděla babička a dědeček u toho stolu, tak tam seděly děti ze třídy Hvězdiček. Možná by se mi více líbilo, kdyby se zde posadili rodiče dětí – dospělí lidé. Tak to by se mohlo změnit. Jinak ne.

Zaznamenal jste nějaké průniky estetických aktivit (prvky integrativní pedagogiky)?

To určitě. Třeba u operky se propojil zpěv s dramatickým projevem, objevila se tu vlastně i píseň v průniku s anglickým jazykem a pohybem, hudebně pohybové improvizace, poslech jak živé, tak reprodukováné hudby atd.

Jaké osobnostní (životní) hodnoty jste ve scénáři zaznamenal?

Naděje, pokoj, radost, mezigenerační pospolitost, udělat si čas na to být spolu. Světýlko – Svíčka na mě působila jako symbol naděje, radosti, pokoje a zároveň v současné době opomíjeným prvkem.

2. Celkový projekt.

Myslíte, že Vás ovlivní nějakým způsobem do budoucnosti?

Možná v tom, co se týče otevřenosti ke druhým, ve vztahu s rodiči, v prohloubené důvěře. A možná i snaha a chuť vytvořit podobný projekt. Že už víme, co by obnášel a nemusíme se toho bát.

Změnilo se něco jeho důsledkem?

To jsem vlastně už říkala. Prohloubení vztahu mezi rodiči a učiteli, ale i rodinnými příslušníky, absolventy a i jejich rodiči.

3. Spolupráce mateřské školy a členů rodin dětí, kteří ji navštěvují.

Myslíte si, že byla spolupráce nějak rozvinuta? Jak?

Určitě. Rodiče se opravdu hodně zapojili do příprav: malování kulis, pečení a zdobení perníčků, balení do sáčků, příprava přáníček, malování baněk, návštěva doktorů, zapojení rodičů a prarodičů přímo do vystoupení, nácvik hudebního doprovodu, převoz věcí, příprava občerstvení, vypůjčení prostorů a dalších potřebných věcí... Je to opravdu obdivuhodné. A jsme všem velmi vděční!

Do jaké míry se projekt dotkl Vás a Vaší rodiny?

Opravdu značně! Malovali jsme kulisy, připravovali kostým pro Svíčku, účastnili jsme se zdobení přáníček, spolupracovali s dětmi při malování na baňky. Já jsem organizovala nácvik operky Budulínek. I moje děti se hodně zapojovaly – vystupovaly, hudebně doprovázely. Dokonce i manžel vlastně.

Zapojovali jste se rádi nebo spíše s nechutí?

Rádi. Bylo to pro mě (myslím, že i pro nás všechny) velkým obohacením. Přes to, že to byly dlouhodobé a náročné přípravy.

Participant 6

1. Scénář vystoupení.

Vnímáte, že Vám něco ve scénáři chybělo nebo přebývalo?

Ne. Nechybělo.

Zaznamenal jste nějaké průniky estetických aktivit (prvky integrativní pedagogiky)?

Ano. V podstatě celý projekt byl na tom založen.

Jaké osobnostní (životní) hodnoty jste ve scénáři zaznamenal?

Přátelství, lásku, víru.

2. Celkový projekt.

Myslíte, že Vás ovlivní nějakým způsobem do budoucnosti?

Ano. Budu se těšit na další spolupráci. Bylo to moc fajn.

Změnilo se něco jeho důsledkem?

Jediné negativum akce bylo opět úterý (opět jsem nemohla na hodinu znakového jazyka).

3. Spolupráce mateřské školy a členů rodin dětí, kteří ji navštěvují.

Myslíte si, že byla spolupráce nějak rozvinuta? Jak?

Zapojení rodičů do projektu a spolupráce mezi rodiči.

Do jaké míry se projekt dotkl Vás a Vaší rodiny?

Pozdějšími návraty z práce domů. Jinak jsem rodinu do projektu nezapojila, nejsou příznivci besídek a podobných akcí.

Zapojovali jste se rádi nebo spíše s nechutí?

S chutí!

Participant 7

1. Scénář vystoupení.

Vnímáte, že Vám něco ve scénáři chybělo nebo přebývalo?

Mně se třeba jako líbilo, co tam dělala hlasatelka, ale bylo to možná příliš recesní k vážnému vánočnímu tématu. Možná to tam ani být takhle nemělo. Dost se mi líbili doktoři, ale mohli toho říkat více a bylo by to vtipnější. A mohli trochu více zapojit obecenstvo, rodiče – třeba zpěvem. Připojil se jen ten, kdo chtěl.

Zaznamenal jste nějaké průniky estetických aktivit (prvky integrativní pedagogiky)?

Mně se strašně líbil Budulínek. Byla to pohádka zpívaná a zároveň pohybově ztvárněná.

Jaké osobnostní (životní) hodnoty jste ve scénáři zaznamenal?

Byl to silný signál směrem k rodinnému společenství. Potom radost z vánočních svátků – přichází na svět Ježíš. Měl jsem radost z dětí, která byla skoro až nakažlivá.

2. Celkový projekt.

Myslíte, že Vás ovlivní nějakým způsobem do budoucnosti?

Spíš mě hodně přesvědčilo to, že školka Světýlko má veliký význam po stránce výchovy dětí k nějakých vyšším hodnotám než je normálně běžné. Děti se hodně snažily dospělým radostně ukázat to, co se naučily. Ovlivnilo mě to, že jsem byl dříve ke školce skeptický, avšak teď vidím, že školka a výchova v ní, spolupráce a dokonce i prarodičů, má velký a prospěšný vliv zpětně na děti.

Změnilo se něco v jeho důsledku?

To už jsem v podstatě zodpověděl v minulé otázce. Ještě bych řekl, že v předvánočním čase byl docela shon a toto bylo krásné zastavení, ze kterého jsem měl radost. Občerstvení, které navazovalo, popovídání, sdílení – pěkné.

3. Spolupráce mateřské školy a členů rodin dětí, kteří ji navštěvují.

Myslíte si, že byla spolupráce nějak rozvinuta? Jak?

Z hlediska předškolního vzdělávání je to, co po nás ředitelka a zřizovatel požadovali, bylo docela neobvyklé (třikrát až čtyřikrát do roka tutoring – setkání obou rodičů s tutorem). Po čase jsem poznal, jak vyučující pro výchovu dětí žijí a setkání s paní ředitelkou nebo učitelkou bylo velmi dobré, protože jsme se dozvěděli, v čem je dítě dobré a v čem bychom měli společně přidat. No a nyní takový velký projekt. Školka je pořád na cestě, a co se týče spolupráce rodičů a školky, vidím, jak stále roste. Zmíněné spolupráci projekt hodně pomohl, posunul ji zas o kus dál.

Do jaké míry se projekt dotkl Vás a Vaší rodiny?

Měl jsem radost, jakou radost měly děti z toho, že nám mohly ukázat to, co se dlouhou dobu učily. Do programu se zapojila naše malá dcerka, která do školky chodila a zároveň starší dcera Petra, která pomáhala tvořit velkou část programu. Stejně tak jsem se zapojil do programu i já (dřevorubec). A syn hrál společně s několika muzikanty na tenorovou flétnu. Programu se zúčastnil i dědeček v pokročilém věku a měl velikou radost.

Zapojovali jste se rádi nebo spíše s nechutí?

Z počátku jsem ze své malé role nebyl zcela nadšen, ale když jsem viděl, že se zapojuje většina rodičů, byl jsem rád, že tam mohu být.

Participant 8

1. Scénář vystoupení.

Vnímáte, že Vám něco ve scénáři chybělo nebo přebývalo?

Neumím toto hodnotit, mně osobně se to líbilo.

Zaznamenal jste nějaké průniky estetických aktivit (prvky integrativní pedagogiky)?

Zaznamenala jsem generační začlenění aktivit. Profesionální zkušenost.

Jaké osobnostní (životní) hodnoty jste ve scénáři zaznamenal?

Spolupráci, snaživost, zkušenost, spolehnutí na druhého, vstřícnost a víru.

2. Celkový projekt.

Myslíte, že Vás ovlivní nějakým způsobem do budoucnosti?

To nevím, jestli mě ovlivní, ale ukázala mi dobrou spolupráci mezi rodiči a pedagogy. To nadšení a tvořivost. O to hezčí je, když rodiče chtějí spolupracovat, tak o to víc je to přínosné pro naše děti, učitelé a společnost.

Změnilo se něco v jeho důsledku?

Ten projekt byl dobrý nápad a myslím si, že se ukázala úzká spolupráce mezi rodiči a školkou a taky pohled na školku jako takovou. Díky tomu se sblížilo mezi sebou více rodin. Třeba tím spíše budou školku ostatním rodičům doporučovat.

3. Spolupráce mateřské školy a členů rodin dětí, kteří ji navštěvují.

Myslíte si, že byla spolupráce nějak rozvinuta? Jak?

Spolupráce mezi školkou a členy rodin byla dobrá. Chtěli a zapojili se do činností a bylo to pro nás důležité. Přišli s nápadem a i mezi rodinami, které se domlouvaly mezi sebou. Vznikly nové sympatie a navázaly se nové vztahy.

Do jaké míry se projekt dotkl Vás a Vaší rodiny?

Mě to oslovilo moc, takto bych si představovala spolupráci rodin ve školách a školkách. Moje rodina u toho nebyla – byla pracovně vytížená.

Zapojovali jste se rádi nebo spíše s nechutí?

Měla jsem velké obavy, ale s chutí jsem se zapojila do více činností. A díky Bohu za to.

Participant 9

1. Scénář vystoupení.

Vnímáte, že Vám něco ve scénáři chybělo nebo přebývalo?

Ne.

Zaznamenal jste nějaké průniky estetických aktivit (prvky integrativní pedagogiky)?

Všichni aktéři (děti, rodiče, prarodiče) byli oblečeni do krásných kostýmů a celkovou atmosféru dodávala přítomnost krásných kulis (pec, stůl, vánoční stromeček). Celé vystoupení bylo doprovázeno hudebními nástroji a živým zpěvem. V projektu zazněla a byla dramaticky ztvárněna i anglická píseň. Jednotlivé výstupy dětí byly doplněny výstupy rodičů (příjezd sanitky, ošetření zranění, výstup hlasatelky atd.) a díky moderování svíčky vznik z představení jako jeden celek, jehož ústředním tématem byly Vánoce a jejich poselství.

Jaké osobnostní (životní) hodnoty jste ve scénáři zaznamenal?

Děti mohly zažít, že pěkné zábavné odpoledne si mohou lidé vytvořit sami svým společným přičiněním a spoluprací. Velkou hodnotu vidím v zapojení všech tří generací: děti – rodiče – prarodiče. V projektu byly zachyceny vánoční tradice (zdobení stromečku, pečení cukroví, koledy). V postavě svíčky – světla bylo předáno poselství Vánoc.

2. Celkový projekt.

Myslíte, že Vás ovlivní nějakým způsobem do budoucnosti?

Ano. Mohli jsme objevit, jak velký a krásný potenciál v jednotlivých rodičích a rodinách je, jak velká síla je ve společné spolupráci zaštitěné mateřskou školou a vidím v tom velké možnosti pro budoucí realizaci podobných krásných společných projektů.

Změnilo se něco v jeho důsledku?

Jednotlivé rodiny se mohly více poznat a navázat osobnější vztahy, přátelství. Rodiče si mohli uvědomit, že nemusí být pouhými uživateli služeb mateřské školy, ale že ji mohou i spoluvytvářet, budovat.

3. Spolupráce mateřské školy a členů rodin dětí, kteří ji navštěvují.

Myslíte si, že byla spolupráce nějak rozvinuta? Jak?

Všichni rodiče byli osloveni a byla jim nabídnuta široká možnost zapojení se do projektu (od příprav rekvizit, hudby, přání, přes samotné účinkování při besídce či přípravy občerstvení). Každý se mohl zapojit podle svých možností.

Do jaké míry se projekt dotkl Vás a Vaší rodiny?

Celé plánování příprav i samotná realizace probíhala ve velice přátelském, osobním, rodinném duchu. Nejstarší syn – absolvent školky (dnes žák 3. třídy) byl velice rád, že se mohl při nacvičování opakovaně setkat se svými kamarády, které již nemá možnost běžně potkávat. Rád se vrací do školky.

Zapojovali jste se rádi nebo spíše s nechutí?

Byla to pro nás víc než radost a čest, že jsme se mohli zapojit a spoluutvořit tak krásný a jedinečný projekt k oslavě naší mateřské školy Světýlko. Děkujeme. A těšíme se na všechny společné příště.

Příloha č. 8 – Fotografie z projektu

MILÍ ÚČASTNÍCI PROJEKTU „MOJE MALÉ SVĚTÝLKO“

DODATEČNĚ VÁM SRDEČNĚ DĚKUJI ZA VAŠI OCHOTU A KVALITNÍ SPOLUPRÁCI PŘI PŘÍPRAVÁCH A REALIZACI PŘEDVÁNOČNÍHO VEŘEJNÉHO VYSTOUPENÍ V AULE KATOLICKÉHO CYMNÁZIA PŘI OSLAVĚ PÁTÉHO VÝROČÍ EXISTENCE MATEŘSKÉ ŠKOLY SVĚTÝLKO. DĚKUJI ZA VÁŠ VOLNÝ ČAS, KTERÝ JSTE INVESTOVALI PRÁVĚ SEM.

PŘIJMĚTE PROSÍM JAKO MALÝ PROJEV VDĚČNOSTI DVD S VIDEOZÁZNAMEM Z PŘÍPRAV A PRŮBĚHU NAŠEHO SPOLEČNÉHO PROJEKTU. POKUD BUDE MÍT O DVD NĚKDO VE VAŠEM OKOLÍ ZÁJEM, PROSÍM PŘEDEJTE MU HO.

PŘEJI PŘÍJEMNÉ CHVÍLE PŘI SLEDOVÁNÍ NAŠEHO SPOLEČNÉHO ZÁŽITKU.

S VELKÝMI DÍKY PETRA BOBKOVÁ

Příloha č. 10 – DVD – videozáznam z celého projektu